

การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
จากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ภักนิพิชญ์ ภู่มิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
จากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ภักนิพัชญ์ ภูนิ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ
จากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

บทคัดย่อ
ของ
ภคินีพิชญ์ ภู่มิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ตุลาคม 2553

ภักตินิพนธ์ ภู่มิ. (2553). การศึกษาเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของนักเรียนปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.กฤษยา ก่อสุวรรณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์
โพธิสาร.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียนชาย-หญิงอายุระหว่าง 7-10 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2553 ในโรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียน
จัดการเรียนร่วมของกรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการเลือกมาแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งใน
ห้องเรียนนั้นมีเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา(IQ 50-70) เรียนร่วมอยู่ด้วยจำนวน 3-5 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือโปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก ประกอบด้วยหนังสือนิทานซึ่งผู้วิจัยแต่งขึ้น
เกม แผนการจัดการรวมใช้นิทานและเกมและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนร่วม ใช้เวลาในการทดลอง
4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 18 ครั้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ
ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้กับค่าเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์โดยใช้สถิติ
ทดสอบที (t – test statistic)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. เจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับ
ประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกอยู่ในระดับสูง
2. เจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กนักเรียนปกติระดับ
ประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกสูงขึ้น

A STUDY ON TYPICAL STUDENTS' ATTITUDES TOWARD THE INCLUSION
OF STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES THROUGH
THE POSITIVE ATTITUDE PROMOTING PROGRAM

AN ABSTRACT
BY
PAKNIPICH POONIM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Special Education
at Srinakharinwirot University

October 2010

Paknipich Poonim. (2010). *A study on Typical Students' attitudes toward the inclusion of peers with intellectual disabilities through the positive attitude promoting program*. Master Thesis, M.Ed. (Special Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Kullaya Kosuwan, Asst. Prof. Dr. Paitoon Pothisaan.

The purposes of this study were to study and to compare typical students' attitudes toward the inclusion of peers with intellectual disabilities through the use of positive attitude promoting program. The sample were male and female students, aged 7-10, enrolled in grade 2 of Wat Ladprao School, an inclusive school, in the second semester, 2010 academic year. A grade 2 classroom was purposively selected under the condition in which students with intellectual disabilities were included. The instruments used in this study was the positive attitude promoting program that consisted of story books, games, lesson plans, and attitudes toward the inclusive education rating scale. The experiment was conducted 5 days a week, 50 minutes per session, totally 4 weeks. The statistics used in this study were mean, standard deviation, and t-test for dependent sample.

The findings of this study were as follows;

1. Typical students' attitudes toward the inclusion of peers with intellectual disabilities after the use of positive attitude promoting program were at a good level.
2. Typical students' attitudes toward the inclusion of peers with intellectual disabilities after the use of positive attitude promoting program were significantly higher than attitudes of those students before the use of the program.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาบัตรฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือ และความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. กุลยา ก่อสุวรรณ ประธานควบคุมปริญญาบัตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการที่ปรึกษาปริญญาบัตร อาจารย์ ดร. วาสนา เลิศศิลป์ และ ดร. สุธาวลัย หาญขจรสุข คณะกรรมการสอบปริญญาบัตรที่แต่งตั้งเพิ่มเติมที่ร่วมแนะนำ ปรับปรุงให้งานวิจัยนี้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษที่เสียสละเวลาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรรยา ชื่นเกษม, ดร. วรนาถ รัชสกุลไทย, อาจารย์สมบุญ อาศิริพจน์, อาจารย์ประพิมพ์พงศ์ วัฒนรัตน์, อาจารย์สุภากร วสุโมคิน และอาจารย์โกเมธ ปิ่นแก้ว ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณนางสุชาดา จันทกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดพร้าว คุณครูณงเยาว์ ฤงอรอน และคุณครูชวลา ศิริพันธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือจนการเก็บข้อมูลครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดีและขอขอบคุณนางสาวยุวดี วิริยางกูร ผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับนิทานให้กับผู้วิจัย รวมถึงเพื่อน ๆ การศึกษาพิเศษทุกท่านที่แนะนำและกำลังใจในการทำปริญญาบัตรฉบับนี้

ภคินิพนธ์ ภู่อิม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความบกพร่องทางสติปัญญา	12
ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา	12
การแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา	15
ลักษณะความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	15
หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	17
การจัดการเรียนรวม	18
ความหมายการเรียนรวม	18
ปรัชญาการเรียนรวม	20
องค์ประกอบการเรียนรวม	22
ตัวชี้วัดสำหรับการจัดการเรียนรวมเพื่อให้ประสบความสำเร็จ	27
งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการเรียนรวม	34
นิทาน	36
ความหมายนิทาน	36
นิทานที่เหมาะสมกับเด็กวัยต่างๆ	36
การเลือกนิทานและวิธีการเล่านิทาน	38
ประโยชน์ของนิทาน	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เกม	41
ความหมายเกม	41
ประเภทของเกม	41
ความสำคัญของเกมและการเล่นเกม	42
หลักการนำเกมมาใช้	44
ประโยชน์ของเกม	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
เจตคติ	46
ความหมายเจตคติ	46
ลักษณะและองค์ประกอบของเจตคติ	47
การเปลี่ยนแปลงเจตคติ	49
การวัดเจตคติ	49
ประโยชน์ของการวัดเจตคติ	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
วิธีดำเนินการทดลอง	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	68
สมมติฐานการวิจัย.....	68
วิธีดำเนินการวิจัย	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
สรุปผลการวิจัย	69
อภิปรายผล	69
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	71
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก	82
ภาคผนวก ข	85
ภาคผนวก ค	88
ภาคผนวก ง	91
ประวัติย่อผู้วิจัย	101

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คะแนน ค่าเฉลี่ย เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมก่อนหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก.....	64
2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก กับค่าเกณฑ์ระดับสูง.....	66
3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เจตคติต่อการเรียนรวมของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก	67
4 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม	86

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดในทักษะการปรับตัว อย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ มีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ (IQ = 70 – 75 หรือต่ำกว่า) โดยภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาต้องเกิดก่อนอายุ 18 ปี เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีลักษณะที่สำคัญ คือ มีพัฒนาการล่าช้า ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ยิ่งรุนแรงมากเท่าใด ความล่าช้าของพัฒนาการก็ยิ่งปรากฏให้เห็นเร็วขึ้นเท่านั้น กลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับรุนแรงจะพบว่า มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวล่าช้าอย่างชัดเจน ในช่วงขวบปีแรก กลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลางจะมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวปกติ แต่พัฒนาการด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาจะล่าช้า ส่วนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับน้อย อาจไม่แสดงอาการล่าช้า จนกระทั่งเข้าวัยเรียน ลักษณะบุคลิกภาพ และพฤติกรรมที่ไม่มีลักษณะเฉพาะ บางคนจะก้าวร้าวควบคุมอารมณ์ไม่ได้ บางคนต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น (ชวลา เที่ยรรณู; และกัลยา สุตะบุตร. 2539: 4) การแบ่งระดับความรุนแรงของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญานั้นพิจารณาดูที่ระดับเชาวน์ปัญญาและพฤติกรรมของแต่ละคนว่าต้องการความช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะให้เด็กได้รับการพัฒนาและได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมของแต่ละคน

เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรมีสสิทธิได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ ดังนั้นเมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยเนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็มีสิทธิในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศชาติเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีพร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุขเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (ผดุง อารยะวิญญู .2539: 38-39) ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีหลายวิธีได้แก่ การเรียนในโรงเรียนพิเศษที่จัดไว้เฉพาะความบกพร่อง การเรียนในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมแล้วแต่จะจัดในรูปแบบใด ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคนด้วย สำหรับการเรียนในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมนั้น สิ่งสำคัญคือให้เด็กได้อยู่ร่วมกันในสังคมของคนปกติและได้ทำกิจกรรมหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ เพื่อให้โอกาสเด็กได้แสดงหรือทราบบว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และสังคมไม่ได้รับภัยจากความพิการและปัจจัยที่ทำให้การเรียนรวมของเด็กเหล่านี้ประสบความสำเร็จจะต้องประกอบด้วยหลายปัจจัยเข้าด้วยกันเช่น ความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วม (ผดุง อารยะวิญญู.2533: 201-202; อ้างอิงจาก Reynold; & Birch. 1977) เจตคติของผู้บริหาร ครูผู้สอน

บุคลากรของโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กปกติตลอดจนเจตคติทางบวกของเด็กปกติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (สหพันธ์ เจริญยศ. 2540: 46) เป็นต้น

การให้การศึกษแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ควรแยกออกไปจากการให้การศึกษแก่เด็กปกติ ควรให้การศึกษแก่เด็กทุกคนรวมกันไปโดยไม่มี การแบ่งแยกที่เรียกว่าเรียนรวม (Inclusive education) ซึ่งเป็นแนวนโยบายที่กำหนดทิศทางโดยองค์การ UNESCO ของสหประชาชาติ ตั้งแต่การประชุม World Conference ที่หาดจอมเทียน จ. ชลบุรี ในปี ค.ศ. 1990 ซึ่งกำหนดเป็น Foretime Declaration หรือปฏิญญาจอมเทียนที่ให้ทุกประเทศจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยไม่ให้แยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ การเรียนรวม (Inclusive education) ในประเทศไทยกำเนิดขึ้นและดำเนินไปตามทิศทางของ UNESCO แต่มีปัญหาและอุปสรรคหลากหลายทั้งในการบริหารจัดการ การบริหารหลักสูตร การประเมินความต้องการพิเศษทางการศึกษาของเด็ก การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลือเกื้อกูลอันจำเป็นที่จะทำให้การเรียนรวมดำเนินไปได้ การปรับวิธีการสอน และการปรับวิธีการวัดผลเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เป็นต้น ปัญหาหลายประการดังกล่าว ทำให้การเรียนรวมดำเนินไปในวงจำกัดและไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

การเรียนรวมเป็นคำที่กล่าวขวัญกันมากในวงการศึกษาพิเศษ ในประเทศตะวันตกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา ในสหรัฐอเมริกาถือเป็นนโยบายสำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษโดยมีการเรียนรวมและกำหนดมาตรการหลายอย่างให้โรงเรียนปฏิบัติตาม ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเร่งให้โรงเรียนต่าง ๆ นำแนวคิดนี้มาใช้ ในประเทศสหราชอาณาจักรมีแนวโน้มในลักษณะนี้เช่นเดียวกันและแนวคิดนี้ได้แพร่กระจายไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก สำหรับนักการศึกษาบางคนคำว่า การเรียนรวมมีความหมายเช่นเดียวกับการเรียนร่วม แต่ความจริงแล้วการเรียนรวมมีความหมายคล้ายกับคำว่า การศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) ตามปฏิญญาขององค์การการศึกษาและวัฒนธรรม (UNESCO) แต่องค์การสหประชาชาติและในปีพ.ศ. 2537 องค์การดังกล่าวได้จัดการประชุมระดับโลกขึ้นที่เมืองซาลามังกา ประเทศสเปน ที่ประชุมได้สนับสนุนการเรียนรวมอย่างยิ่ง โดยประกาศว่า เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา สิทธินี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กทุกคน เด็กแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนใครมีความสนใจ ความสามารถและความต้องการในการเรียนรู้แตกต่างกัน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กจะต้องจัดให้สอดคล้องกับลักษณะที่หลากหลายของเด็ก เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา จะต้องมีส่วนร่วมในการรับการศึกษาในโรงเรียนปกติทั่วไปทางโรงเรียนจะต้องจัดการบริการทางการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้ด้วย การให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนรวมกับเด็กปกติเป็นการจัดการแบ่งแยกทางสังคมอย่างหนึ่ง การเรียนรวมเป็นการสอนให้ดำรงชีวิตร่วมกัน ดังนั้น การศึกษาจึงควรเป็นลักษณะของการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) ไม่ใช่การศึกษาที่จัดให้เด็กปกติในโรงเรียนหนึ่งและเด็กที่มีความต้องการพิเศษในอีกโรงเรียนหนึ่งหลักการดังกล่าว องค์การยูเนสโกให้ทุกประเทศนำไปปฏิบัติและมีการติดตามผล โดยจัดการประชุมระดับโลกครั้งก่อนที่หาดจอมเทียน

พหุวิทยา ในประเทศไทย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวโน้มทางการศึกษาระดับโลก ในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาทั้งหลายเน้นการเรียนรวมทั้งสิ้น

จากปรัชญาดังกล่าว การจัดการศึกษาของประเทศต่างๆ จะต้องให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางการศึกษาได้เรียนรวมกับเด็กปกติตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงมี ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อนหรือเด็กด้อยโอกาสอื่นๆ เด็กเหล่านี้ควรได้รับการศึกษาอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับเด็กปกติในโรงเรียนเดียวกัน (ผดุง อารยะวิญญู; และคณะ. 2550: 43-44) จากงานวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูลงความเห็นว่าการจัดให้เด็กปกติและเด็กพิเศษเรียนร่วมกัน ซึ่งการเรียนรวมจะมีประโยชน์ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและควรจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาเป็นอันดับแรก ในการจัดการเรียนรวมไม่ได้สร้างปัญหาให้กับบุคลากรและเด็กปกติในโรงเรียน ซึ่งการเรียนรวมจะประสบความสำเร็จนั้นครูและผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่กับเด็กและต้องมีเจตคติที่ดีต่อเด็กด้วย (สุกัญญา ขำเพชร . 2538: 63) การที่บุคคลใดจะเกิดเจตคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น ไม่ว่าจะผ่านทางด้านบวกหรือทางด้านลบจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยหลาย ๆ อย่าง เช่น การรับรู้ การประเมินค่าความซาบซึ้ง ความสนใจ คุณลักษณะเหล่านี้จะรวมกันขึ้นเป็นความรู้สึกและเจตคติของบุคคลนั้น แต่อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่สำคัญจะทำให้คนเราเกิดเจตคติขึ้นได้นั้นมีอยู่ 3 องค์ประกอบ ดังนี้ ประการแรกคือความรู้ (Cognitive component) บุคคลใดจะมีเจตคติต่อสิ่งใดได้บุคคลนั้นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งนั้นก่อน เพื่อใช้เป็นรายละเอียดสำหรับให้เหตุผลในการที่จะสรุปเป็นความเชื่อต่อไป ประการที่สองคือ ความรู้สึก (Feeling component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลังจากรู้และเข้าใจสิ่งนั้นแล้ว และเมื่อบุคคลได้รู้และเข้าใจเรื่องใด จะสรุปเป็นความเห็นในรูปแบบการประเมินผลว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่พอใจหรือไม่ สำคัญหรือไม่ ดีหรือเลว ซึ่งเท่ากับเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ประการสุดท้ายคือความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติ (Action tendency component) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่รวมตัวมาจากความรู้และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จนทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในทิศทางที่สนับสนุนคล้อยตามหรือขัดแย้งตามความรู้สึกที่เป็นพื้นฐานนั้น (ธีรวิมล เอกะกุล. 2550: 47)

ในการสร้างหรือเพิ่มเจตคตินั้น ทองกุล ชันขาว (2528: 20-23) ได้เสนอวิธีการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ 4 วิธี ได้แก่ เปลี่ยนแปลงความเชื่อและค่านิยม การสร้างความหวังใหม่ การใช้อิทธิพลกลุ่ม การใช้องค์ประกอบแทรกซ้อน ในขณะที่แมคกายร์ (McGuire. 1969: 175-177) ได้กล่าวไว้ถึงวิธีการที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลอาจทำได้โดยประการแรกคือ การให้คำแนะนำ (Suggestion situation) โดยการให้บุคคลอื่น เช่น จากผู้ที่มีอำนาจเหนือตน (Authority) จากกลุ่มเพื่อน มาแนะนำสิ่งต่าง ๆ จะทำให้สามารถเปลี่ยนเจตคติต่อบุคคลภายในกลุ่มได้ ประการที่สองคือ

การให้ทำตาม (Conformity situation) โดยอาจเลียนแบบบุคคลที่มีอิทธิพลต่อคน เช่น คนที่มีอำนาจบุคคลที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น ประการที่สามคือ การอภิปรายกลุ่ม (Group discussion situation) โดยการให้สมาชิกในกลุ่มได้เสนอแนะความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แล้วหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้สมาชิกในกลุ่มรับรู้และคล้อยตาม ประการสุดท้ายคือ การใช้สารชักจูง (Persuasive messages) โดยการส่งสารสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น บทความ คำพูดโดยผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ไปยังผู้รับ จะทำให้บุคคลเปลี่ยนเจตคติให้คล้อยตาม จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคติสามารถใช้วิธีได้หลายอย่างและถ้าจะให้ได้ดี ควรใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างผสมผสานกัน และประเด็นหนึ่งที่มีผู้กล่าวถึงกันมาก คือ การใช้ตัวแบบประกอบกรทำให้ข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ ที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นในกลุ่มเป้าหมายโดยสามารถทำได้ทั้งในสถาบันครอบครัว โรงเรียนและสังคม (ธีรวิมล เอกะกุล, 2550: 57)

อย่างไรก็ตาม ในการจัดการเรียนรวมให้ประสบความสำเร็จปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งคือเด็กปกติที่เรียนร่วมกันกับเด็กพิเศษและเจตคติของเพื่อนที่เป็นนักเรียนปกติก็มีความสำคัญ แต่ยังไม่พบการศึกษาใดๆ เกี่ยวกับการเสริมสร้างเจตคติทางบวกของเพื่อนที่เป็นเด็กปกติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การที่เด็กได้มาอยู่รวมกันในโรงเรียนเรียนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเหล่านี้มีกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติทั้งทางด้านการเรียนการสอนยอมรับซึ่งกันและกัน เข้าใจถึงความเหมือนและความไม่เหมือน การด้อยความสามารถของเพื่อนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเขา มีความเห็นใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้และเลียนแบบพฤติกรรมจากเด็กปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กปกติเข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การสร้างหรือเพิ่มเจตคติให้เด็กในวัยประถมช่วงชั้นที่ 1 หรือวัยเรียน เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสังคมเด่นชัดมาก เป็นวัยของการเข้ากลุ่ม สมาชิกเป็นเพศเดียวกัน ทำกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน โดยปกติแล้วถ้ายังไม่ได้รับการปลูกฝังในเรื่องเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กจะรู้สึกไม่แตกต่างกันของเพื่อนๆ โดยเฉพาะเด็กในวัยนี้จะให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวเองน้อยลงและหันมาสนใจในสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากขึ้น ดังนั้นการสร้างหรือเพิ่มเจตคติให้กับเด็กวัยนี้ต้องเป็นสิ่งที่น่าสนใจ สนุกสนาน (เกริก ยุ้นพันธ์, 2539: 55) นิทานและเกมเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่เป็นที่สนใจของเด็ก การใช้นิทานที่มีภาพประกอบและเกมสนุกสนานจะช่วยในการรับรู้และเรียนรู้ของเด็กในพัฒนาการด้านต่างๆ นิทานและเกมสามารถสอดแทรกคำสั่งสอนเข้าไปปลูกฝังคุณธรรมด้านต่างๆสอนให้มีเมตตา มีความซื่อสัตย์มีใจโอบอ้อมอารีและช่วยกล่อมเกลานิรันดร์เด็กให้น่ารัก ซึ่งครู พ่อแม่ สามารถนำเป็นสื่อในการร่วมกิจกรรมต่างๆได้ (ไพพรรณ อินทนิล, 2534: 48)

นิทานคือ เรื่องราวที่สร้างขึ้นมานำมาเล่า หรือถ่ายทอดสู่เด็กด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมถึงนิทานทั่วไป นิทานพื้นบ้าน นิทานสมัยใหม่ ที่นำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไข เสริมแต่งเพื่อให้เหมาะสมกับการนำมาใช้กับเด็ก นิทานมีความสำคัญตั้งแต่บรรพกาล ผู้ใหญ่และเด็กสร้างความสัมพันธ์โดยใช้นิทานเป็นสื่อ ครูสามารถใช้นิทานในการพัฒนาภาษาและพฤติกรรมของเด็ก

นอกจากนี้ นิทานมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งนิทานกับเด็กประถมเป็นสิ่งเข้ากันได้เป็นอย่างดี เป็นธรรมชาติ นิทาน เป็นนวัตกรรมประเภทหนึ่ง เหมาะกับการนำมาพัฒนานักเรียนตามความเหมาะสมของธรรมชาติสาระวิชา และนิทานควรแฝงไว้ด้วยคติธรรม แม้แต่นักเรียนที่เกเร และไม่มีสมาธิในการเรียน แต่มีความตั้งใจฟังนิทานมาก ความสำเร็จของงานวิจัยเล็ก ๆ ฉบับนี้คือ “นักเรียนค่อนข้างเกเรคนหนึ่งนั่งอ่านปากฟังนิทานอย่างตั้งใจจริง” (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. 2548: 12) ในการเล่านิทานหรือเรื่องราวให้เด็กฟัง ผู้เล่าหรือครูจะต้องพิจารณาความเหมาะสมในเนื้อหา การนำเสนอ ผู้เล่านิทานจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และความสามารถที่จะแยกแยะ เลือกรรณิทานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคน แต่ละกลุ่มจะมีความต้องการแตกต่างกันไป ผู้เล่ามีโอกาสที่จะแทรกคำสั่งสอนไปในนิทานเท่าที่เด็กจะรับไหวได้ เช่น ปลูกฝังคุณธรรมด้านต่าง ๆ สอนให้รักเมตตาสัตว์ ไม่พูดเท็จ มีความซื่อสัตย์ มีใจโอบอ้อมอารี ไม่อิจฉาริษยา กัน เป็นการกล่อมเกลานิยายเด็กให้น่ารัก อ่อนโยน ไม่เอาเปรียบ เป็นที่รักของทุกคน ลักษณะนิทานโดยทั่วไปมักจะสอดแทรกคติสอนใจมาในรูปของความบันเทิง มุ่งให้ผู้ฟังมีจิตใจน้อมนำในเรื่องของการทำความดี มีจิตใจอ่อนโยน เมตตาปราณี แต่ไม่ทำให้ผู้ฟังนิทานรู้สึกว่าการกำลังถูกสอน กลับให้ความรู้สึกว่าการกำลังได้รับความสนุกสนานและผ่อนคลายความเครียด ซึ่งเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับผู้ฟังนิทานเช่นให้รู้จักเสียสละให้มีความซื่อสัตย์ ให้มีความเมตตาต่อมวลมนุษยชนฯ และผู้ฟังนิทานส่วนใหญ่ก็คือ เยาวชนนั่นเอง (ไพพรรณ อินทนิล. 2534)

กิจกรรมหรือเกม เป็นเทคนิคการฝึกอบรมประเภทเน้นจุดศูนย์กลางการเรียนรู้ ที่กลุ่มผู้เข้ารับการอบรม โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ อันเนื่องจากการค้นพบตัวเอง อันจะเป็นแนวทางสู่การพัฒนาตนเอง โดยเกมจะเน้นสาระรวบยอดเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เจตคติ ความเข้าใจ และก่อให้เกิดทักษะใหม่ๆ อันจะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งกิจกรรมประเภทนี้จะช่วยให้ผู้รับการอบรมสนุกสนาน ไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกสอนและเรียนรู้ได้ในระยะเวลาที่สั้น (สมชาติ กิจยรรยง. 2539: 14)

สิ่งสำคัญคือให้เด็กได้อยู่ร่วมในสังคมของคนปกติและได้ทำกิจกรรมหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

อย่างไรก็ตามได้มีการศึกษาที่ได้นำนิทานหรือเกมมาใช้ ในการส่งเสริมเจตคติทางบวก เช่น อุไรวรรณ กิมเฮง (2551) ได้ศึกษาการใช้นิทานในการพัฒนาจริยธรรมพบว่า หลังจากการใช้นิทานเด็กมีการพัฒนาจริยธรรมสูงขึ้นในทุกๆด้านและ อนุกุล มโนชัย (2536) ได้กล่าวว่า การใช้เกมช่วยให้เด็กนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และมีความพร้อมในการเรียนสูงขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางในการส่งเสริมเจตคติทางบวกโดยนำนิทานและเกมมาใช้เป็นสื่อในการสร้างหรือเพิ่มเจตคติที่ดีให้แก่เด็กปกติที่เรียนร่วมกับเด็กที่มีบกพร่องทางสติปัญญาโดยเน้นให้เด็กมีกิจกรรมร่วมกัน รู้จักเพื่อน เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ เพื่อนปลูกฝังความคิดความรู้สึกที่ดีการปฏิบัติตัวที่ดี

ต่อเพื่อนซึ่งจะส่งผลให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา รู้สึกว่าตัวเองไม่แตกต่างจากคนอื่น รู้ถึงการมีคุณค่าในตัวเอง ทำให้เรียนและใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของนักเรียนปกติในระดับประถมศึกษาโดยการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกช่วยพัฒนาความรู้สึก นึกคิดไปทางที่ดีต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งจะเป็นแนวทางแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำโปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกไปใช้เพื่อสร้างหรือเพิ่มเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่1-3 ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมในกรุงเทพมหานคร อายุ 7 – 10 ปี

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 อายุ 7 – 10 ปี กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ในโรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร เลือกลมาแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้อง

2. โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก เป็นชุดกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้เด็กปกติมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นทางบวกต่อเด็กเหล่านี้ เช่น การยอมให้เล่นด้วย การช่วยเหลือเมื่อเด็กเหล่านี้ต้องการ

การยินดีให้อยู่กลุ่มเดียวกันเมื่อมีการทำกิจกรรม โปรแกรมนี้ประกอบด้วย กิจกรรมการเล่นทานประกอบภาพและการเล่นเกม โดย (1)การเล่นทานประกอบภาพ เป็นเรื่องราวที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยมีภาพที่มีสีสันสดใสประกอบเนื้อเรื่อง ขนาดประมาณ 14x18 นิ้วซึ่งเหมาะกับเด็กกลุ่มใหญ่ประมาณ 30-45 คน มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การปฏิบัติต่อเด็กที่ความบกพร่องทางสติปัญญา การอยู่ร่วมกันกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็ก

เกิดความคิด ความรู้ความเข้าใจ การยอมรับ เพื่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรม การแสดงออกในทางบวกต่อเด็กเหล่านี้ต่อไป หลังจากการเล่นนิทานมีการพูดคุย ชักถามให้เด็กแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครในนิทาน สรุปข้อคิดที่ได้จากนิทาน ประกอบด้วยนิทานจำนวน 18 เรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้เวลาในการเล่นแต่ละเรื่องประมาณ 10-15 นาทีและ (2) การเล่นเกม เป็นการจัดกิจกรรม โดยให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการเล่น มีกติกาการเล่น และเป็นเกมที่เน้นสาระรวบยอด เพื่อสร้างความรู้สึกลงทางบวกต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ไม่มีการแพ้หรือชนะแต่จะเน้นความสามัคคี การร่วมมือกัน การพึ่งพาและช่วยเหลือกัน การยอมรับ ตนเองและยอมรับผู้อื่น การมองเห็นในความแตกต่างของทุกคน ซึ่งทุกคนต่างก็มีจุดแข็งและจุดอ่อนที่ แตกต่างกันไป เกมที่เล่น มีจำนวน 18 เกม ซึ่งดัดแปลงมาจากเกมของ สมชาติ กิจยรรยง (2539: 10) แต่ละเกมใช้เวลาในการเล่นประมาณ 15 นาที

ในการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกนั้นเป็นการนำการเล่นนิทานประกอบภาพและการ เล่นเกมมาร่วมจัดเป็นกิจกรรม และนำไปใช้ในระยะเวลาของกิจกรรมโฮมรูมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ๆละ 5 วัน คือ วันจันทร์ - วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 14.30 – 15.30 น. ครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 18 ครั้ง ประกอบด้วย นิทาน 1 เรื่องและเกม 1 เกม โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งดังนี้

ขั้นนำ

1. ครูแนะนำกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ

ขั้นดำเนินกิจกรรม

2. ครูชี้แจงจุดประสงค์ของการฟังนิทาน
3. ครูเล่นนิทานโดยสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเด็กขณะฟังนิทาน
4. หลังเล่นนิทานจบเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น พูดคุย ชักถามเกี่ยวกับตัวละคร และเรื่องราวในประเด็นเหล่านี้

- 1) รู้สึกอย่างไรกับนิทานเรื่องนี้

- 2) คิดอย่างไรกับตัวละคร (เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ในเรื่อง

- 3) ถ้าเราเป็นเขา (เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) จะทำอย่างไร

- 4) ให้เด็กยกตัวอย่าง ถ้ามีเพื่อนเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรจะปฏิบัติตัวอย่างไร

5. ครูชี้แจงชื่อเกม จุดประสงค์ รายละเอียดกติกา ของการเล่นเกม

6. ครูนำเล่นเกมโดยสังเกตพฤติกรรมเด็กขณะเล่นเกม

7. หลังเล่นเกมจบ อธิบาย พูดคุย ชักถาม เกี่ยวกับเกมที่เล่นในประเด็นต่างๆเพื่อให้เด็กได้รับรู้ ถึงความรู้สึกของคนที่ดีต่อกว่า การสอนให้รู้จักการชื่นชมในความสามารถของคนอื่น ยอมรับในความแตกต่างของแต่ละคน

ขั้นสรุป

8. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้และข้อคิดที่ได้จากนิทานและ เกม

3. **ตัวแปรที่ศึกษา** คือ เจตคติต่อการเรียนรวม

4. **นิยามศัพท์เฉพาะ**

เจตคติต่อการเรียนรวม หมายถึง สภาพความรู้สึก ความคิดและความเข้าใจของเด็ก ปกติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในด้านการเรียนและด้านสังคม ซึ่งในด้านการเรียนนั้นเด็กปกติแสดงพฤติกรรมให้เห็นโดยยินดีที่เรียนในห้องเดียวกัน รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ในขณะที่มีการเรียนการสอน เต็มใจให้เข้าร่วมในการทำกิจกรรมในห้องเรียน ช่วยเหลือแนะนำเรื่องการเรียนรู้ ส่วนในด้านสังคมนั้นเด็กปกติแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่างๆได้แก่ แนะนำช่วยเหลือเมื่อเพื่อนต้องการ ยินดีให้เพื่อนเล่นด้วย ชักชวนเพื่อนให้ไปเล่นด้วยกัน มีรับประทานอาหารร่วมกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก	
ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม	กิจกรรมนิทานและเกม
<p>ขั้นนำ</p> <p>1. ครูแนะนำกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ</p> <p>ขั้นดำเนินกิจกรรม</p> <p>2. ครูชี้แจงจุดประสงค์ของการฟังนิทาน</p> <p>3. ครูเล่านิทานโดยสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเด็กขณะฟังนิทาน</p> <p>4. หลังเล่านิทานจบเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น พูดคุย ชักถาม เกี่ยวกับตัวละคร และเรื่องราวในประเด็นเหล่านี้</p> <p>1) รู้สึกอย่างไรกับนิทานเรื่องนี้</p> <p>2) คิดอย่างไรกับตัวละคร(เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา)ในเรื่อง</p> <p>3) ถ้าเราเป็นเขา(เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา)จะอย่างไร</p> <p>4) ให้เด็กยกตัวอย่าง ถ้ามีเพื่อน เป็นเด็กเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรจะทำอย่างไร</p> <p>5. ครูชี้แจงชื่อเกม จุดประสงค์ รายละเอียดกติกาของการเล่นเกม</p> <p>6. ครูนำเล่นเกมโดยสังเกตพฤติกรรมเด็กขณะเล่นเกม</p> <p>7. หลังเล่นเกมจบ อธิบาย พูดคุย ชักถาม เกี่ยวกับเกมที่เล่นในประเด็นต่างๆ เพื่อให้เด็กได้รับรู้ถึงความรู้สึกของคนที่ยกยกว่า การสอนให้รู้จักการชื่นชมในความสามารถของคนอื่น ยอมรับในความแตกต่างของแต่ละคน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>8. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ และข้อคิดที่ได้จากนิทานและเกม</p> <p>(Triandis ,1971; Mcquire,1980; กมลวรรณ สิทธิเชตการ., 2547)</p>	<p>1.นิทาน</p> <p>นิทานมีเนื้อหาที่ส่งเสริมพฤติกรรมในด้านต่างๆ ได้แก่ การเสียสละ การให้เกียรติ การยอมรับความแตกต่าง การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ความรู้สึกภาคภูมิใจและการมองเห็นคุณค่าในตัวเอง ความซื่อสัตย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การยอมรับความสามารถของเพื่อน การเห็นคุณค่าของเพื่อน</p> <p>2. เกม</p> <p>เกมเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมในด้านต่างๆ เช่น การแบ่งปันการช่วยเหลือ การเป็นเพื่อนที่ดี ความสามัคคี การแบ่งปัน การชื่นชมคนอื่น การรู้จักยกยอ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การบอกความต้องการของตนเอง</p> <p>(สมชาติ กิจยรรยง 2539 ; ศูนย์แนะแนว การศึกษาและอาชีพกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.2546)</p>

เจตคติต่อการ
เรียนรวม

สมมติฐานในการวิจัย

1. เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกอยู่ในระดับสูง
2. เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.1 ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.2 การแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.3 ลักษณะความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.4 หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. การจัดการเรียนรวม
 - 2.1 ความหมายการจัดการเรียนรวม
 - 2.2 ปรัชญาการจัดการเรียนรวม
 - 2.3 องค์ประกอบของการเรียนรวม
 - 2.4 ตัวชี้วัดสำหรับการจัดการเรียนรวมเพื่อให้ประสบความสำเร็จ
 - 2.5 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการเรียนรวม
3. นิทาน
 - 3.1 ความหมายนิทาน
 - 3.2 นิทานที่เหมาะสมกับเด็กวัยต่าง ๆ
 - 3.3 การเลือกนิทานและวิธีการเล่านิทาน
 - 3.4 ประโยชน์ของนิทาน
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. เกม
 - 4.1 ความหมายเกม
 - 4.2 ประเภทของเกม
 - 4.3 ความสำคัญของเกมและการเล่นเกม
 - 4.4 หลักการนำเกมมาใช้
 - 4.5 ประโยชน์ของเกม
 - 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. เจตคติ

- 5.1 ความหมายเจตคติ
- 5.2 ลักษณะและองค์ประกอบของเจตคติ
- 5.3 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ
- 5.4 การวัดเจตคติ
- 5.5 ประโยชน์ของการวัดเจตคติ
- 5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความบกพร่องทางสติปัญญา

1. ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา

ความหมายทางการแพทย์ เป็นการนิยามตาม ICD 10 (International Classification of Disease) ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานภายใต้การกำกับขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ให้ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation) คือ ภาวะที่สมองหยุดการพัฒนาหรือพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์ทำให้เกิดความบกพร่องของทักษะต่างๆ ในระยะพัฒนาการส่งผลให้กระทบต่อเชาวน์ปัญญาทุกด้าน เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ภาษา การเคลื่อนไหว และทักษะทางสังคม มีความบกพร่องในเรื่องการปรับตัว อาจจะมีหรือไม่มี ความผิดปกติทางกายหรือจิตใจร่วมด้วย (กัลยา สุตะบุตร. 2535: 25)

การวินิจฉัยภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาในการวินิจฉัยที่แน่นอนตาม ICD 10 ควรมีความบกพร่อง 2 ประการ คือ

1. ระดับเชาวน์ปัญญา

2. ความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการในชีวิตประจำวันตามสภาพแวดล้อมของคนปกติ (กัลยา ก่อสุวรรณ. 2540: 9)

The American Association on Mental Deficiency (AAMD) เป็นสมาพันธ์อเมริกันเกี่ยวกับบุคคลปัญญาอ่อน ได้ให้ความหมายของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ระดับสติปัญญาที่ด้อยหรือต่ำกว่าปกติ เนื่องจากพัฒนาการสมองหยุดชะงักหรือเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้มีความสามารถจำกัดในด้านการเรียน ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและมีการเจริญเติบโตไม่สมวัย ซึ่ง สโตรแมน (ศรียา นิยมธรรม. 2534: 23; อ้างอิงจาก Stroman. 1989: 18) ชี้ให้เห็นจุดเน้น 4 ประการ คือ

1. หน้าที่ของสติปัญญาโดยทั่วไป ซึ่งหมายถึงผลการประเมินด้านเชาวน์ปัญญา โดยใช้แบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญา

2. ระดับของสติปัญญาที่ต่ำกว่าปกติอย่างมีนัยสำคัญประมาณ 70 หรือน้อยกว่า
3. การปรับตัวซึ่งประเมินจากประสิทธิภาพ หรือระดับมาตรฐานของแต่ละบุคคลในอันที่จะพึ่งพาตนเองและมีความรับผิดชอบทางสังคม ตามอายุและวัฒนธรรมตามบุคคลนั้น
4. ระยะพัฒนาการหมายถึง ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปี

The American Association on Mental Retardation (AAMR) จะพิจารณาและวินิจฉัยภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาโดยอาศัยจุดเน้นทั้ง 4 ประการดังกล่าว คือบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีลักษณะเขาวงกตปัญญาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปกติคือ 70 หรือน้อยกว่า และปัญหาร่วมด้านการปรับตัวโดยลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวนั้นต้องเกิดตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 18 ปี

The American Association on Mental Retardation (AAMR) ซึ่งเป็นที่นิยมใช้มากในปัจจุบัน ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดเกิดขึ้น มีผลต่อการปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานขณะนั้น มีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าปกติปรากฏร่วมกันมีความจำกัดทางทักษะด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ด้าน ทั้งนี้ต้องมีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนอายุ 18 ปี (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2537: อ้างอิงจาก Schallock.1994: 301-305) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เกณฑ์การระบุภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา คือ

1. ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย คือ ระดับสติปัญญาต่ำกว่า 70-75
2. มีความจำกัดในทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ด้าน ซึ่งทักษะการปรับตัว มีดังนี้
 - 2.1 การสื่อความหมาย (Communication) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจและการแสดงออกที่เกี่ยวกับข้อมูลที่สื่อผ่านพฤติกรรมที่เป็นสัญลักษณ์และไม่เป็นสัญลักษณ์
 - 2.2 การดูแลตนเอง (Self Care) หมายถึง ทักษะที่ประกอบไปด้วย การกิน การแต่งตัว การทำความสะอาดร่างกาย การเข้าห้องน้ำ และสุขอนามัย
 - 2.3 การดำรงชีวิตในบ้าน (Home Living) หมายถึง การปฏิบัติงานตามกิจวัตรประจำวันในบ้าน อาจรวมถึงการทำความสะอาดคั่นเคยกับสภาพแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
 - 2.4 ทักษะทางสังคม (Social Skills) หมายถึง พฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม เช่น การแสดงความยินดี การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การเล่นอย่างเหมาะสม
 - 2.5 การใช้บริการสาธารณะ (Community Use) หมายถึง การใช้สาธารณะสมบัติอย่างเหมาะสม ซึ่งครอบคลุมถึงการเดินทาง การจับจ่ายสินค้า การรับบริการในชุมชน เช่น โรงเรียน ห้องสมุด โรงภาพยนตร์
 - 2.6 การควบคุมตนเอง (Self Direction) หมายถึง การสร้างทางเลือกสำหรับตัวเองในการปฏิบัติตัวต่างๆ เช่น การเรียนรู้ การปฏิบัติตัวตามตารางที่กำหนดไว้ การปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

2.7 สุขอนามัยและความปลอดภัย (Health & Safety) หมายถึง การดำรงชีวิตของตนเองให้เป็นสุข สามารถควบคุมการบริโภคได้อย่างเหมาะสม บอกรักษาเจ็บป่วยได้ และดูแลรักษาป้องกันตัวเองจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ได้

2.8 การเรียนรู้ทางวิชาการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Functional Academics) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ทางสติปัญญา และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น การเขียน การอ่าน การคำนวณพื้นฐาน เป็นต้น ในการเรียนไม่ได้เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ แต่อยู่ที่การรับรู้และการนำทักษะทางวิชาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.9 การใช้เวลาว่าง (Leisure) หมายถึง ความสนใจด้านนันทนาการและการใช้เวลาว่างซึ่งสะท้อนถึงความพอใจส่วนบุคคล เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่คนทั่วไปกระทำอย่างเหมาะสมกับวัย

2.10 การทำงาน (Work) อาจเป็นงานที่ทำเต็มเวลาหรือบางเวลา หรือการเป็นอาสาสมัครทำงานในชุมชนนั้น ๆ ทักษะที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงาน การตรงต่อเวลา การยอมรับคำวิจารณ์

3. ภาวะที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องปรากฏก่อนอายุ 18 ปี

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 39) ท่านได้ให้ความหมายว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ปรากฏว่ามีสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติทั่วไป เมื่อสังเกตจากพฤติกรรมจะพบว่าบุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่สมองมีพัฒนาการเจริญเติบโตไม่เต็มที่หรือมีการหยุดชะงัก ทำให้เกิดข้อจำกัดทางด้านความสามารถทางสติปัญญา มีระดับเชาวน์ปัญญาล่าช้าและต่ำกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกันในเกณฑ์ปกติทุกด้าน และปรากฏว่ามีข้อจำกัดด้านทักษะการปรับตัววุฒิภาวะการเรียนรู้ การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมของสังคม ทั้งนี้จะต้องเกิดขึ้นก่อนอายุ 18 ปี และในการแบ่งประเภทความรุนแรงของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ตามความหมายใหม่ที่ได้อ้างอิงไว้ข้างต้น โดยแบ่งระดับความรุนแรงตามลักษณะความต้องการการช่วยเหลือ และรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ โดยพิจารณาจากจุดอ่อนของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ประเมินได้ โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ (พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539: 2) คือ

1. ต้องการได้รับความช่วยเหลือเป็นครั้งคราว
2. ต้องการความช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด
3. ต้องการความช่วยเหลือติดต่อกันตลอดไป
4. ต้องการความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึง และต้องการมากที่สุด

สรุปจากการแบ่งระดับความรุนแรงของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ความหมายเก่าจะมองระดับเชาวน์ปัญญาและพฤติกรรม แบ่งระดับความรุนแรงระดับต่าง ๆ ตั้งแต่มีความบกพร่องระดับน้อยจนถึงความบกพร่องระดับรุนแรงมาก ซึ่งในปัจจุบันใช้ของ ICD 10 ในความหมายใหม่จะเน้นที่เชาวน์ปัญญาควบคู่ไปกับพฤติกรรมปรับตัวในการดำรงชีวิต จะมองความต้องการของบุคคลว่าต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง ซึ่งจะพัฒนาได้ถ้าบุคคลเหล่านั้นได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

2. ประเภทของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา

ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา แบ่งตามทางการแพทย์โดยใช้ DSM-IV ซึ่งเป็นระบบคัดแยกและแบ่งประเภทภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาที่นิยมใช้กันมากในคลินิกทางการแพทย์ได้แบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ (Comprehensive Textbook of Psychiatry. 1998)

ระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา	ระดับสติปัญญา (I.Q.)	ร้อยละของประชากรที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
เล็กน้อย (Mild)	50-70	85
ปานกลาง (Moderate)	35-49	10
รุนแรง (Severe)	20-34	3-4
รุนแรงมาก (Profound)	<20	1-2

สรุปการแบ่งประเภทความบกพร่องทางสติปัญญา ได้ยึดหลักระดับความรุนแรง และความสามารถรวมทั้งระดับสติปัญญาของเด็กเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งประเภท เพื่อความสะดวกในการให้การช่วยเหลือทางการแพทย์ และทางด้านการจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับเด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. ลักษณะความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในวัยเด็กจะมีลักษณะภายนอกโดยทั่วไป เหมือนคนปกติ ไม่ปรากฏอาการทางร่างกาย บุคลิกภาพ หรือพฤติกรรมต่างๆ แต่เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยเรียน จะเห็นลักษณะการมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญามากขึ้น เนื่องจากเด็กจะมีปัญหาในการเรียน ลักษณะและความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ ระดับอายุ และระดับความรุนแรงทางภาวะบกพร่องทางสติปัญญา (เวรดี ตันทโสภาส. 2545: 10-11)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ มีลักษณะดังนี้

1. ด้านสติปัญญา เป็นด้านที่แตกต่างจากเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัดที่สุด ในการวินิจฉัยด้านสติปัญญามักเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เช่น เรียนรู้ช้ากว่าเด็กปกติ หรือมีความสามารถในการเรียนรู้ต่ำกว่าเด็กปกติ ซึ่งจะพบลักษณะเหล่านี้เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน

2. ภาษาและการสื่อสาร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะเรียนรู้ภาษาได้ช้ากว่าเด็กปกติ วิชาการอื่นๆ ที่ต้องอาศัยภาษาในการเรียนรู้ เช่น สังคม คณิตศาสตร์ เป็นต้น ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการเรียนรู้สูงมาก ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญและรับบริการกระตุ้นพัฒนาการโดยเฉพาะภาษาจากนักวิชาการ

3. ทักษะทางสังคมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องต่อสู้แข่งขันในการดำรงชีวิตกับผู้อื่นทักษะทางสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างไปจากที่เคยชิน เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะกลัววิตกกังวลหรือพฤติกรรมก่อกวนสังคม ดังนั้นโปรแกรมการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับทักษะทางสังคมจึงต้องวางแผนอย่างรอบคอบและเป็นระบบ โดยเฉพาะพฤติกรรมปรับตัว (Adaptive Behavior) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. ทักษะกลไกกล้ามเนื้อ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับน้อย จะมีความแตกต่างของพัฒนาการด้านร่างกาย และความสามารถทางทักษะกลไกกล้ามเนื้อเมื่อเทียบกับเด็กปกติอย่างมาก ดังนั้นการพัฒนากายด้านนี้หากมีลักษณะล่าช้า หรือมีความบกพร่องจะส่งผลให้พัฒนาการโดยรวมของเด็กมีความล่าช้าไปด้วย แต่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการวินิจฉัยเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ขึ้นอยู่กับความผิดปกติหรือความล่าช้าทางพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเป็นเกณฑ์ (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2541: 5-8)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีลักษณะความต้องการพิเศษแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับอายุ และระดับความรุนแรง มีลักษณะสำคัญคือ มีพัฒนาการด้านต่างๆ ล่าช้า เช่น ด้านสติปัญญา มีความจำกัดด้านวิชาการ มีปัญหาในการถ่ายโยงความรู้ ด้านภาษาและการสื่อสาร มีการเรียนรู้ภาษาได้ช้ากว่าเด็กปกติต้องได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

4. หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้

การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำเป็นต้องมีวิธีสอนที่แตกต่างไปจากการสอนปกติ เพื่อสนองความต้องการพิเศษของเหล่านี้ ซึ่งมีหลักการสอนดังนี้

1. ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมในการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะเด็กมีความพร้อมช้ากว่าเด็กปกติ ก่อนทำการสอนสิ่งใดครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อน เมื่อเด็กมีความพร้อมแล้วครูจึงทำการสอนวิชานั้น ๆ
2. สอนตามความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคนโดยจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของเด็กคนนั้น
3. สอนตามระดับสติปัญญา เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กทั่วไปที่มีอายุเท่ากัน
4. ยอมรับความสามารถและพยายามส่งเสริมความสามารถของเด็ก อย่าตามใจหรือคอยช่วยเหลือมากเกินไป หรือลงโทษทั้งกาย และวาจามากเกินไป
5. พยายามฝึกให้เด็กช่วยตัวเองให้มากที่สุด จะเป็นการช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจในคุณค่าของตนเอง และแบ่งเบาภาระจากผู้เลี้ยงดู
6. สอนตามการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) โดยการแบ่งงานเป็นขั้นตอนย่อย ๆ หลายขั้นเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อไม่ให้เด็กสับสน ให้เด็กประสบความสำเร็จในงานซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็ก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรคำนึงถึงความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคน โดยการสอนนั้นจะต้องสอนจากง่ายไปหายากมีการสอนซ้ำ ๆ โดยวิธีการสอนหลาย ๆ วิธี เน้นการปฏิบัติจริง มีการจัดกิจกรรมการสอนหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เด็กได้คิด และมีการประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับและส่งเสริมความสามารถ ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคมการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและไม่เป็นภาระของสังคมต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

บราวน์ วิลเลียมส์ และเคราเนอร์ (เวดี ตันทโอภาส. 2545: 15; อ้างอิงจาก Brown, Williams; & Crowner. 1974: 274) ได้ทำการศึกษาทดลองให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดทำ เสียงหรือภาพ โดยแสดงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ให้แก่เด็กประมาณ 2-3 วินาที จากการศึกษาทดลองพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำได้น้อยกว่าเด็กปกติ แต่ถ้าให้จำวัตถุสิ่งของโดยใช้เวลานาน ๆ ก็จำได้ดีเป็นเวลานาน อาจเป็นชั่วโมง วัน หรือสัปดาห์ แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดความสามารถในการจำระยะสั้น แต่ความจำระยะยาวไม่ผิดปกติ

เบทส์ (เวดี ตันทโอภาส. 2545: 15; อ้างอิงจาก Bates. 1980: 237-248) จากการศึกษาประสิทธิภาพของการฝึกทักษะระหว่างบุคคลกับการรับรู้ด้านทักษะทางสังคมของผู้ที่มีความบกพร่อง

ทางสติปัญญาในระดับพอเรียนได้ และระดับพอฝึกได้ด้วยชุดการสอนเรื่องการแนะนำและการช่วยเหลือ ความแตกต่างของบุคคลและการวิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทั้งสอง กลุ่มสามารถเรียนรู้และปฏิบัติทักษะใหม่ทางสังคมได้ในสถานการณ์เรียนแบบ และเมื่อประเมินใน สถานการณ์จริงพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

แสงเพชร เจริญราษฎร์ (2546: บทคัดย่อ) การศึกษาการสร้างชุดการสอนอ่านคำศัพท์ ภาษาไทยแบบ WBI เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ อายุ 6-11 ปี จำนวน 7 คน พบว่านักเรียนมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิขญา สวัสดิ์ (2546) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนคำภาษาไทยโดยใช้เกมฝึก ทักษะ จำนวน 8 คน พบว่า ความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา หลังการสอนโดยใช้เกมฝึกทักษะอ่านคำภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัย สรุปได้ว่างานวิจัยที่มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้ของเด็กที่ บกพร่องทางสติปัญญา โดยคำนึงถึงความสามารถด้านสติปัญญาเป็นสำคัญ ซึ่งนับว่างานวิจัยเหล่านี้ เป็นแนวทางให้กับเด็กที่มีความบกพร่องสติปัญญาสามารถมีชีวิตอยู่บนโลกนี้ได้อย่างมีความสุขได้ด้วย ตัวเขาเอง

การจัดการเรียนรวม

1. ความหมายการเรียนรวม

การเรียนรวมมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Inclusive Education สำหรับคำว่า Inclusive เป็น คำคุณศัพท์มาจากคำนามว่า Inclusion เป็นคำมาจากรากศัพท์ภาษาลาตินว่า "Includo" หมายถึงการ รวมเข้าด้วยกัน (Karten. 2005) ปัจจุบันมีนักการศึกษานิยมนำไปใช้เรียกการจัดการเรียนรวมว่า Inclusive Education ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับเด็กปกติ การเรียนรวมเป็นแนวคิดที่ประสมประสานระหว่างหลักการทางการศึกษาและสังคม บนพื้นฐานความ เชื่อเรื่องของสิทธิมนุษยชนและความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ความสำคัญกับเด็กในฐานะเป็นสมาชิก คนหนึ่งของโรงเรียน สังคมและชุมชน สำหรับความหมายของการเรียนรวมมีนักการศึกษาได้ให้นิยามไว้ ดังนี้

สโนว์ (Snow. 2007: Online) ได้ให้นิยามของคำว่า "การเรียนรวม" ว่า หมายถึง การที่เด็กที่มีความ ต้องการพิเศษได้เข้าเรียนในโรงเรียนโดยได้รับการเอาใจใส่เสมือนไม่ได้มีความบกพร่องใดๆ ได้รับ

การบริการและการช่วยเหลือสนับสนุนในชั้นเรียนจากเพื่อนและครู โดยนักเรียนที่มีความบกพร่องมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนและกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนอย่างเต็มที่

มอร์ (Moor. 2007: Online) ได้ให้คำนิยามของคำว่า “การเรียนรวม ” ว่าหมายถึงการออกแบบการสอนและการช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในบริบทของการจัดการศึกษาทั่วไป นักเรียนทุกคนเป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ในโรงเรียน นักเรียนแต่ละคนจะมีความเท่าเทียมกันในโอกาสและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาทั่วไป

โทโดรอฟสกี (Todorouski. 2007: Online) ได้ให้นิยามของคำว่า “การเรียนรวม ” ว่า หมายถึงการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน เด็กทุกคนได้รับการยอมรับ การช่วยเหลือสนับสนุนการให้โอกาสทางการศึกษาตามความต้องการและความสามารถ

สไตน์แบคและสไตน์แบค (Stainback; & Stainback. 1996: 3) ได้ให้ความหมายของ “การเรียนรวม ” ว่าหมายถึง การจัดการศึกษาของโรงเรียนสำหรับเด็กทุกคนโดยไม่คำนึงถึงความบกพร่องพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โรงเรียนจะหาวิธีการที่จะช่วยให้เด็กทุกคนเรียนด้วยกันได้และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ด้วยกัน

ไนท์ (Knight. 1999: 3) ได้ให้นิยามของคำว่า “การเรียนรวม ” หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นสมาชิกของโรงเรียนโดยไม่มีการแบ่งแยก เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษารวมกับเพื่อนในสภาพแวดล้อมเดียวกัน โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมจะตั้งอยู่บนฐานความเชื่อมั่นว่า โลกคือประชาคมโดยรวมที่มีพลเมืองแตกต่างกันทั้งความบกพร่อง ศาสนา เชื้อชาติ การเรียนร่วมนั้นนักเรียนที่มีความบกพร่องจะเข้าสู่ห้องเรียนปกติ ทุกคนจะได้เรียนรู้ตามคุณลักษณะและความต้องการที่หลากหลาย

เดซาย (Desai. 2007: 10) ได้ให้นิยามของคำว่า “การเรียนรวม ” หมายถึง การจัดการศึกษาในโรงเรียนสำหรับทุกคน โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ทุกคนมีส่วนร่วม ได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากเพื่อนๆ บุคลากรในชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนานักเรียนการเรียนรวมหมายถึง การจัดบริการทางการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กปกติ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับอายุภายใต้การสอนของครูทั่วไปด้วยการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Michigan Department of Education. 2004: Online; Gerry. 2008: Online)

ซีแองกรีโค (Giangreco.2008: Online) อธิบายว่าการเรียนรวมหมายถึงการจัดการศึกษาในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. นักเรียนทุกคนได้รับการต้อนรับเข้าสู่โรงเรียนปกติ นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่ว่าจะมีความบกพร่องหรือไม่ นักเรียนที่มีความบกพร่องจะได้รับการช่วยเหลือและบริการอย่างเหมาะสม

2. นักเรียนจะได้รับการศึกษาในชั้นเรียนที่จัดให้สำหรับเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. นักเรียนจะได้รับการศึกษาไปพร้อมกับเพื่อนอายุเดียวกันโดยไม่มีภาระหนักกว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่อง

4. นักเรียนที่มีความสามารถและลักษณะแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการได้รับประสบการณ์ด้านการศึกษาโดยการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนด้วยการสอนแตกต่างกัน การสอนหลายระดับความสามารถ

5. การแบ่งปันประสบการณ์เกิดขึ้นระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องในห้องเรียนปกติ

ผดุง อารยะวิญญูและวาสนา เลิศศิลป์ (2550: 6) ได้ให้นิยามของคำว่า “การเรียนรวม ” หมายความว่า การจัดให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสเรียนด้วยกัน เคียงคู่กันไปตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ไม่ว่าเด็กคนนั้นจะมีความต้องการพิเศษหรือไม่ก็ตามทุกคนเรียนไปด้วยกัน ครอบคลุมถึงนักเรียนเหมือนทุกคนเป็นเด็กปกติ

จากความหมายของการเรียนรวมที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรวม หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กทุกคน ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนในโรงเรียนกับเด็กทั่วไปโดยโรงเรียนให้การยอมรับ เอาใจใส่ ให้การช่วยเหลือสนับสนุนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียนโดยไม่มีภาระแบ่งแยก เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถ เด็กทุกคนจะได้เรียนไปกับเพื่อนในสภาพแวดล้อมเดียวกัน

2. ปรัชญาการเรียนรวม

การเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาที่นักการศึกษาเชื่อว่า เด็กทุกคนมีความเท่าเทียมกันทุกคน ควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน การจัดการเรียนรวมมีปรัชญา ดังนี้

(ผดุง อารยะวิญญู; และวาสนา เลิศศิลป์. 2550: 6-7)

1. โอกาสที่เท่าเทียมกัน (Equal Opportunity) บุคคลทุกคนควรได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีความบกพร่อง มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับใดก็ตาม

2. ความหลากหลาย (Diversity) ในมวลหมู่มนุษย์ทั้งปวงย่อมมีความแตกต่างหลากหลาย จะให้มนุษย์เหมือนกันทุกคนไม่ได้ การให้การศึกษาก็ต้องยอมรับในความแตกต่างในหมู่ชน การศึกษาที่จัดให้จะต้องแตกต่างกันแต่ทุกคนจะต้องเคารพในความหลากหลาย

3. ทุกคนมีความปกติอยู่ในตัว (Normalization) และต้องยอมรับในความปกตินั้นในประเด็นนี้ หมายถึง มนุษย์ทุกคนอยากมีความปกติเหมือนคนอื่น ไม่มีใครอยากผิดปกติ ดังนั้นทุกคนจึงควรได้รับการศึกษาไปพร้อมกับผู้อื่นโดยไม่มีการแบ่งแยก

4. สังคมที่มีความสามารถหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multicultural Society) ในแต่ละสังคมย่อมมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม คนในสังคมต้องยอมรับในความหลากหลายนั้น การให้การศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความหลากหลายของคนหลายวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ

5. ศักยภาพของบุคคล (Potential) มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนอย่างไรก็ตามย่อมมีศักยภาพทั้งนั้น เพียงแต่มีศักยภาพไม่เท่ากัน ดังนั้นการให้การศึกษาต้องให้จนบรรลุศักยภาพของแต่ละคนไม่ใช่ให้การศึกษาในปริมาณที่เท่ากัน คุณภาพเท่ากันซึ่งไม่สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละคน

6. มนุษยนิยม (Humanism) มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี คนในสังคมควรมีความเข้าใจกันเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้

7. การเป็นสังคม (Socialization) มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เราไม่สามารถแยกมนุษย์ออกจากกันได้เพราะธรรมชาติของมนุษย์ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือพึ่งพากัน การให้การศึกษาโดยการแบ่งแยกจึงไม่สอดคล้องกับความเป็นมนุษย์

8. ความเป็นส่วนบุคคล (Individualization) บุคคลแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนผู้อื่น ดังนั้นในการจัดการศึกษาควรคำนึงถึงความต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคล

9. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Dependency) มนุษย์มีการพึ่งพาอาศัยกันและกัน การจัดการเรียนรวมทำให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

10. สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) การให้การศึกษาจะต้องให้ในสภาพที่เด็กเรียนได้และต้องนำเขากลับสู่สังคมปกติโดยเร็วที่สุด

จากปรัชญาการเรียนรวม 10 ประการที่กล่าวข้างต้นสอดคล้องกับปรัชญาการเรียนรวมของนักการศึกษาในประเด็นต่างๆดังนี้ (Inclusive Philosophy of Inclusive Education.2006: Online)

11. การเรียนรวมจัดขึ้นบนฐานการเชื่อมั่นที่ว่าบุคคลสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ศาสนา ความต้องการ ความบกพร่อง ดังนั้นนักเรียนทุกระดับจึงสามารถเรียนรู้และเติบโตขึ้นในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน

12. การเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยกันในโรงเรียน เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ร่วมมือกันทำงานและรับผิดชอบ

13. การเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาที่มีประโยชน์ต่อเด็กที่มีความบกพร่องให้มีโอกาสได้เรียนในห้องเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ

สรุปได้ว่าปรัชญาการเรียนรวมได้เน้นความสำคัญของการจัดการศึกษาบนความเท่าเทียม ความหลากหลาย การใช้ชีวิตด้วยการพึ่งพาอาศัยกัน เรียนด้วยกันโดยไม่มีการแบ่งแยก ซึ่งนับว่าเป็น

การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงที่มนุษย์ต้องใช้ชีวิตกับผู้อื่นในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย

3. องค์ประกอบการเรียนรู้รวม

การเรียนรู้รวมเป็นการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียนที่ควรได้รับการศึกษาตามสิทธิของตน ปัจจุบันมีการปฏิรูปโรงเรียนเพื่อจัดการเรียนรู้รวมโดยบุคลากรทุกฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยพิจารณาจากองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนรู้รวม(สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ.2545: 47-54)

1. นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ด้วยกัน โรงเรียนและบุคลากรมีสัมพันธสัญญาร่วมกันว่าจะต้อนรับนักศึกษาทุกคนเข้าสู่โรงเรียนครูและบุคลากรอื่น ๆ จะทำงานร่วมกันในชั้นเรียนรวมกับนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันทุกกลุ่ม ได้เรียนรู้ได้เล่นและทำงานด้วยกัน บุคลากรทุกคนจะต้องเห็นว่าสิ่งที่ทำมีคุณค่าสำหรับนักเรียน สามารถพูดหรือแสดงออกถึงความเชื่อและพร้อมที่จะอธิบายเหตุในการทำงานให้กับผู้คัดค้านหรือไม่เห็นด้วย

2. การสอนแบบหลายระดับความสามารถ ในการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนรวมนั้น ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนทั้งระดับความสามารถรูปแบบและอัตราความเร็วในการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ครูจะต้องออกแบบบทเรียนที่ตอบสนองต่อระดับความสามารถที่ต่างกันของนักเรียนช่วยเหลือนักเรียนให้มีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ครูใช้วิธีการสอนตามสภาพที่แท้จริงด้วยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงสามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่บ้าน ชุมชนและสังคม ทั้งนี้ครูสามารถใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการทำงานแบบจับคู่หรือเป็นกลุ่มทำงานด้วยกันเป็นกลุ่ม

3. การเสริมสร้างชุมชนในโรงเรียนและค้นพบความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนนักเรียนจะมีจิตใจพร้อมที่จะเรียนรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความมั่นใจมั่นคงปลอดภัยและได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดีจากทางโรงเรียน หากนักเรียนใช้ชีวิตภายในโรงเรียนซึ่งเปรียบเสมือนชุมชนหนึ่งที่ประกอบด้วยครู นักเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีความสุขและรู้สึกมั่นคงปลอดภัยแล้วจะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การช่วยเหลือสนับสนุนครูให้ทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การช่วยเหลือสนับสนุนครูให้ทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันมาก รวมทั้งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคมของรูปแบบต่างๆรวมถึงการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้วย เช่น ครูการศึกษาพิเศษ แพทย์ พยาบาล นักแก้ไขการพูด นักกายภาพบำบัด จะช่วยครูทั้งไปในห้องเรียนรวมและจะทำงานเป็นทีม ครูการศึกษาพิเศษจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือในด้านการสอนซ่อมเสริม

หรือการสอนเสริม ในลักษณะของการทำงานตัวต่อตัวหลังห้องเรียนปกติ ช่วยเหลือด้านการปรับเปลี่ยน บทเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็ก เช่น การให้ใบงานที่แตกต่างกัน การให้งาน น้อยลง หรือให้เวลาในการทำงานมากขึ้น เป็นต้น

5. การเป็นหุ้นส่วนของพ่อแม่ ในการจัดการเรียนรวมพ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนควม เป็นบุคคลที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางโรงเรียน โดยที่โรงเรียนจะต้องต้อนรับพ่อแม่ให้นำ บุตรหลานเข้ามาเรียนในห้องเรียนรวม โรงเรียนเปิดโอกาสให้พ่อแม่ได้มีส่วนร่วมการเสนอข้อคิดเห็นทั้ง ด้านตัวเด็กและการปฏิบัติงานของนักเรียน นักเรียนควรเชื้อเชิญพ่อแม่เพื่อนโรงเรียนและชั้นเรียนให้รู้สึก ว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

6. การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรวมชั้นผู้บริหารจัดว่ามีความสำคัญยิ่งโดย เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ที่จะจัดการศึกษาให้กับเด็กอย่างไร จะให้ความช่วยเหลืออย่างไร ผู้บริหารมี ความเป็นประชาธิปไตยที่กระตุ้นให้วิสัยทัศน์ก้าวไปข้างหน้าโดยมีบุคลากรทุกคน พ่อแม่และนักเรียน ต้องมีสิทธิมีเสียงในการสร้างสรรค์ให้วัฒนธรรมของโรงเรียนรวมคงอยู่ต่อไปเพื่อเด็กทุกคน

จากการอธิบายมาข้างต้นจะเห็นว่าองค์ประกอบสำคัญทางการจัดการเรียนรวมทั้ง 6 องค์ประกอบต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในอันที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรวมบรรลุเป้าหมายและ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคนอย่างแท้จริง การเรียนรวมเป็นการพัฒนาการศึกษาเพื่อการมีส่วนร่วม ของผู้เรียนทุกคนโดยไม่ได้มุ่งเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงสิ่ง อื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ด้านโรงเรียน การสอน หลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การสร้าง ความตระหนักของผู้ปกครองชุมชน โรงเรียนจะต้องปรับวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของนักเรียน

บูธ และฮอว์กินส์ (Booth; & Hawkins. 2005: 3-13) ได้อธิบายองค์ประกอบสำคัญของการ เรียนรวมไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านผู้เรียนและการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและความสัมพันธ์ในชุมชนการ เรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาที่ให้คุณค่ากับความเท่าเทียม ความยุติธรรม การมีส่วนร่วม การสนับสนุน ของชุมชน ความเห็นอกเห็นใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความมั่นคงและการมีสิทธิ ซึ่งนักการศึกษา ได้พัฒนาการทำงานเพื่อมุ่งสู่การเรียนรวมโดยค้ำจุนถึงปัจจัยต่อไปนี้

1.1 ควรตระหนักในสิทธิของผู้เรียนที่จะได้รับการศึกษาในโรงเรียนในชุมชนของตนเอง

1.2 ควรเพิ่มโอกาสและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกคน

1.3 ควรจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีแบ่งแยก

1.4 การพัฒนาหลักสูตร นโยบายและการปฏิบัติของโรงเรียนสามารถสะท้อนและ ตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียนในชุมชนนั้นๆ

1.5 โรงเรียนควรพัฒนาคณะทำงานเพื่อจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน

1.6 แสวงหาแหล่งเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กทุกคน

1.7 ให้ความสำคัญกับการเรียนรวมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ดังนั้นการเรียนรวมจึงเป็นการทำงานทุกสิ่งทุกอย่างโรงเรียน การเรียนรวมอยู่ในทุกๆ บทเรียน การเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาให้เด็กเรียนด้วยกัน คณะครูได้ทำงานร่วมกันสอนร่วมกัน ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ทำให้เกิดการเข้าใจกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ใหญ่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การเรียนรวมจึงเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียน

2. การวางแผนกำหนดกรอบการทำงาน การวางแผนกำหนดกรอบการทำงานของโรงเรียนสามารถพัฒนาขึ้นโดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

2.1 การสร้างสรรค์วัฒนธรรมการเรียนรวมด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของการเรียนรวมด้วยการสร้างบรรยากาศแห่งการต้อนรับนักเรียนและผู้ปกครองคณะทำงานร่วมมือร่วมใจกันทำงาน คณะทำงานและผู้เรียนให้ความเคารพซึ่งกันและกัน คณะทำงาน นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแบ่งปันการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2.2 การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการเรียนรวมด้วยการพัฒนานโยบายการจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน คณะทำงานร่วมกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ โรงเรียนสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ คณะทำงานพัฒนากิจกรรมเพื่อตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียน ช่วยกันทำงานเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

2.3 กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรวมด้วยการวางแผนการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคน ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง การจัดห้องเรียนอยู่บนฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างกันจึงสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับการสอนและการเรียนรู้ กำหนดและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าองค์ประกอบของการเรียนรมนั้นได้แก่ องค์ประกอบด้านผู้เรียนและการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน การวางแผนกำหนดกรอบการทำงานองค์ประกอบทั้งสองประการนี้มีความสำคัญต่อการดำเนินการจัดการเรียนรวมให้บรรลุเป้าหมายได้มากขึ้น เนื่องจากต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจกันทำงานจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนภายใต้การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน

กระบวนการของการเรียนรวม

การจัดการเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมายอยู่ที่เด็กทุกคน เป็นการสร้างกรอบความคิดและนโยบายเพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ดังนั้นระบบการศึกษาจึงต้องสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้ทุกรูปแบบ อาจกล่าวได้ว่าการเรียน

รวมเป็นกระบวนการ (Process) ของการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีอย่างหลากหลายเพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และเป็นการลดการแบ่งแยก (Booth, 1996: 87; Hawkins, 2005: 7-9) กระบวนการดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนเนื้อหา โครงสร้างและวิธีการเพื่อให้ครอบคลุมเด็กทุกคนให้เหมาะสมกับระดับอายุและทำให้มีความมั่นใจได้ว่าระบบโรงเรียนทั่วไปสามารถที่จะจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนที่มีความสามารถหลากหลายเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ทั้งครูและนักเรียนต้องมีความรู้สึกสบายใจต่อการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความหลากหลายและมองว่าเป็นสิ่งท้าทายและสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้มากกว่ามองเป็นปัญหา

กระบวนการของการเรียนรวมเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้โดยเริ่มจากโรงเรียนจัดระบบการทำงานโดยคณะทำงานกำหนดแนวความคิดและวางแผนกรอบการทำงาน คณะทำงานดังกล่าวควรทำงานด้วยมิตรภาพที่ดีต่อกัน แต่ทำงานด้วยความมีอิสระและมีศักยภาพ คณะทำงานอาจได้รับแรงกระตุ้นซึ่งกันและกันจากเพื่อนร่วมงานในการจัดการเรียนรวม นอกจากนี้การเรียนรวมยังให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองเสมอ กระบวนการของการเรียนรวมตระหนักถึงปัจจัยสำคัญได้แก่การทำงานร่วมมือร่วมใจกันของคณะทำงาน การปรึกษาหารือเรื่องการจัดการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนาแผนงานของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน การทบทวนกระบวนการทำงาน ปัจจัยเหล่านี้ควรสร้างขึ้นจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในโรงเรียนและชุมชนเพื่อหาทางแก้ปัญหาอุปสรรคและการมีส่วนร่วมสนับสนุนใช้ทรัพยากรเกื้อหนุนการจัดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามการสนับสนุนจากปัจจัยภายนอกโรงเรียนอาจเป็นโรงเรียนอื่นที่พิจารณาแล้วว่าสามารถช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนรวมได้และสามารถใช้ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ร่วมกันได้

กระบวนการจัดการเรียนรวม เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่มีการแบ่งแยกเด็ก โดยยึดหลักการสำคัญคือเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ควรได้รับการศึกษาไปพร้อมๆกันอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่ ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรวมจึงควรดำเนินการดังนี้

1. การจัดการศึกษาดำเนินการตามหลักการแบ่งสัดส่วนตามธรรมชาติ เนื่องจากในชุมชนหนึ่งๆ ย่อมมีเด็กพิการปะปนอยู่กับเด็กปกติตามธรรมชาติ เด็กเหล่านี้ควรได้รับการศึกษาร่วมกันตามปกติ ไม่ควรแบ่งแยกเด็กพิการออกไปจากสังคมปกติเนื่องจากเป็นการขัดแย้งกับการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันของบุคคลที่จะต้องมีความแตกต่างหลากหลาย

2. การนำบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน นับตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรในชุมชน เป็นการทำงานร่วมกันระดมทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนรวม

3. พัฒนาเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุนโดยครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องช่วยกันทำงาน ไม่ถือว่าเป็นหน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง การพบปะพูดคุยและปรึกษาหารือระหว่างครูและผู้ปกครองโรงเรียนสร้าง

บรรยากาศแห่งมิตรไมตรี เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเด็กพิการและเด็กปกติได้พูดคุยแลกเปลี่ยนการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

4. จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและผู้บริหารรวมถึงบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การระดมทรัพยากรในชุมชน การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือการจัดการเรียน

5. จัดการปรับหลักสูตร เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและยืดหยุ่นพอที่จะได้ใช้ครอบคลุมเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลได้

6. โรงเรียนควรตระหนักและพัฒนาเจตคติของบุคลากรรวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีเจตคติในเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรวม บุคลากรมีส่วนในการรับผิดชอบร่วมกัน กำหนดนโยบายของโรงเรียนร่วมกันเสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรมนั้น เป็นการจักระบบการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายที่ร่วมวางแผนและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างร่วมมือร่วมใจ การทำงานจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเน้นความสำคัญที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากแต่ต้องร่วมกันทุกคนทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้เด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษเรียนรู้ไปพร้อมๆกันได้อย่างเคียงบ่าเคียงไหล่ต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการและการจัดนักเรียนในการจัดการเรียนรวม

การดำเนินการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็กและการปรับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอันเป็นการส่งเสริมให้การเรียนรวมดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ สำหรับขั้นตอนการดำเนินการและการจัดนักเรียนในการจัดการเรียนรมนั้นมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การสำรวจ ขั้นตอนการจัดการเรียนรวมควรเริ่มตั้งแต่การศึกษาสำรวจว่าในชั้นเรียนแต่ละชั้นเรียนมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวนเท่าใด เป็นใครบ้างซึ่งเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กและสังเกตจากพฤติกรรมภายนอก ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษบางประเภทสามารถสังเกตจากอาการและพฤติกรรมภายนอกได้ง่าย

ขั้นที่ 2 การคัดแยกและการวินิจฉัย ขั้นตอนต่อมาครูจึงทำการจัดประเภทเด็กด้วยการคัดแยก การคัดแยกเป็นการระบุว่าเด็กมีลักษณะแตกต่างจากเด็กอื่นอย่างไร หากจัดประเภทได้จะทำให้ช่วยเหลือเด็กได้สะดวกขึ้นและมีประโยชน์ในการจัดแผนการให้ความช่วยเหลือทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะสอนแยกจากกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้อาจทำการวินิจฉัยด้วยสำหรับการวินิจฉัยเป็นการพิจารณา ลักษณะของเด็กในแนวลึกโดยละเอียดว่าเขามีปัญหาอย่างไรจะได้หาทางช่วยเหลือได้โดยละเอียด ในการเลือกเด็กควรพิจารณาลักษณะความบกพร่องของเด็กลงไปถึงขั้นวินิจฉัยจึงจะสามารถช่วยเหลือ

เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นการคัดแยกเด็กที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เมื่อพิจารณาว่าเด็กคนนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แล้วยังไม่เพียงพอต่อการวางแผนให้

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าขั้นตอนการดำเนินการและการจัดนักเรียนในการจัดการเรียนรวม มีขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ การสำรวจการคัดแยกและการวินิจฉัย การตัดสินใจทางทิศทางการประเมินความต้องการพิเศษของเด็ก การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะการนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้ชัดเจนมากขึ้น

4. ตัวชี้วัดสำหรับการจัดการเรียนรวมเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

การจัดการเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาทั่วไป เพราะเป็นการเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กทุกคน ดังนั้นการเรียนรวมจะประสบความสำเร็จได้จะต้องประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญดังนี้ (World Vision.2007: Online; Winne.2005: Online; Friend; & Bursuck. 1993; สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545: 58-68)

1. เจตคติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนรวมจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับเจตคติของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยทั้งผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองหากบุคคลเหล่านี้ปรับเปลี่ยนเจตคติช่วยให้เกิดความเข้าใจในการจัดการเรียนรวมและสามารถดำเนินการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น เจตคติของบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรวมประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายดังนี้

1.1 ครู ครูควรมีความเชื่อว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความสามารถเช่นเดียวกับนักเรียนปกติและสามารถเรียนรู้ได้ ครูจะต้องสอนนักเรียนด้วยความเต็มใจยอมรับและยินดีบริการนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ ครูเป็นบุคคลสำหรับการเตรียมนักเรียนให้ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนปกติยอมรับในความแตกต่างของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

1.2 ผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรวมและให้การสนับสนุนการดำเนินงานที่ใหม่และท้าทายและมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ให้การสนับสนุนส่งเสริมทั้งในด้านงบประมาณการบริหารจัดการและการจัดกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนกระตุ้นให้การเรียนรวมเกิดขึ้นด้วยการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและครู นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีความเชื่อเสมอว่าการเรียนรวมเป็นสิทธิและโอกาสของทุกคนจึงควรสนับสนุนให้มีการเรียนรวมเกิดขึ้น

1.3 พ่อแม่ผู้ปกครอง พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนปกติหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก็ตามควรให้การยอมรับและเห็นคุณค่าของการจัดการเรียนรวมทำงานร่วมกับโรงเรียน ให้ความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งที่บ้านและโรงเรียน

1.4 บุคลากรทุกฝ่าย บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนต้องมีความเชื่อว่านักเรียนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และแสดงออกซึ่งความสามารถที่จะเรียนรู้และแสดงออกซึ่งความสามารถในสภาพของการเรียนรวม ร่วมกันรับผิดชอบในการดำเนินงานตลอดจนการปรับบทบาทหน้าที่ให้มีความยืดหยุ่นและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยอมรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนรวมที่มีความหลากหลาย

2. การพัฒนาบุคลากร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรวมแยกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆคือ บุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและบุคลากรอื่นในโรงเรียน อีกกลุ่มหนึ่งคือ บุคลากรนอกโรงเรียน ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการเฉพาะด้านการศึกษา พิเศษ ผู้นำชุมชนและผู้สนับสนุนอื่นๆ การให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งการรับครูที่ด้อยโอกาสมาเป็นครูต้นแบบให้กับเด็กด้อยโอกาสด้วยกัน จะช่วยให้บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจและมีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น

สำหรับครูนั้นเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ครูมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแบบและกำหนดความคาดหวังในการจัดการเรียนรวมดังนั้นควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในการพัฒนาวิชาชีพในรูปแบบต่างๆเช่น การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งกับครูในโรงเรียนเดียวกันและโรงเรียนอื่น ทั้งนี้ผู้บริหารควรจัดเวลาให้ครูได้พบปะกันโดยการประชุมกลุ่มเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) และปรับสื่อการสอนร่วมกัน ส่วนการให้ความรู้แก่พ่อแม่และผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้มีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ปัญหาของบุตรหลานและเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้านในฐานะหุ้นส่วนด้วย ผู้ปกครองควรเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรวมเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งที่บ้านและโรงเรียน เป็นการส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในฐานะที่เป็นหุ้นส่วนให้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ชุมชนเองต้องมีส่วนร่วมในการช่วยจัดกิจกรรมเสริมให้กับเด็กและช่วยเหลือเด็กในกรณีที่ครอบครัวของเด็กไม่สามารถทำได้ในลักษณะของการกระจายอำนาจและการวางแผนในระดับท้องถิ่น

3. การสนับสนุนช่วยเหลือครูและนักเรียน การสนับสนุนช่วยเหลือครูและนักเรียนรวมการจัดการบริการที่จำเป็นตามที่กำหนดไว้ในแผนงานการศึกษาเฉพาะบุคคลจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันที่อาจจะช่วยเหลือในลักษณะเครือข่าย การปรับหลักสูตร วิธีการสอนที่เหมาะสม การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งการช่วยเหลืออาจจัดเพิ่มเติมหรือลดลงทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นของนักเรียนแต่ละคน สำหรับครูนั้นหมายรวมถึงการช่วยเหลือสนับสนุนจากศึกษานิเทศก์ เพื่อนการสอนเป็นทีม การรับข้อมูลย้อนกลับจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือการมีแหล่งเรียนรู้ในเรื่องการเรียนรวม การสนับสนุนในการพัฒนาวิชาชีพรวมถึงการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

4. การเลือกใช่วิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ มีวิธีการจัดการเรียนการสอนของระบบการศึกษาทั่วไปหลายวิธีที่ครูสามารถเลือกและนำมาใช้ในห้องเรียนรวม ครูควรพิจารณาใช้วิธีการสอนที่

หลากหลายโดยพิจารณาวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ เช่น หากครูต้องการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา อาจใช้วิธีการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเรียนแบบมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งการสอนด้วยวิธีเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนมีทางเลือกที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมกันให้เด็กทุกคนประสบความสำเร็จนั้นต้องมีการปรับหลักสูตรแกนกลางให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กแต่ละคน

5. ความเป็นหุ้นส่วนของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน กระบวนการที่สำคัญในการจัดการเรียนรวมคือการมีส่วนร่วม (Participation) ของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกระบบโรงเรียนบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนในฐานะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง จึงเป็นผู้มีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วน (Partnership) ที่เท่าเทียมกัน สำหรับบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากที่สุดและต้องทำงานใกล้ชิดกับครูประจำชั้นที่โรงเรียนควรให้ความสำคัญเป็นกลุ่มแรกคือ พ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยทั่วไปพ่อแม่ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมักจะเปรียบเทียบพัฒนาการและความสามารถของลูกกับเด็กในวัยเดียวกันมากกว่าจะดูความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ดังนั้นแนวทางที่จะให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนรวมถึงการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนสามารถวางแผนกำหนดหลักสูตรเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมองว่าพ่อแม่ผู้ปกครองคือหุ้นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้การพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับประโยชน์สูงสุด

ความเป็นหุ้นส่วนของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนรวมประสบความสำเร็จ การทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกัน จะนำไปสู่การจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพ การที่หุ้นส่วนใช้จุดเด่นและทักษะพิเศษร่วมกันจะช่วยให้ประสบความสำเร็จมากกว่าการทำงานตามลำพังโดยหุ้นส่วนจะต้องยอมรับในความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพและสิทธิของแต่ละบุคคล ต้องทำงานในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายแบบมีอาชีพและจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนความรู้ความชำนาญซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผยซึ่งจะช่วยพัฒนาการทำงานแบบหุ้นส่วนหรือการทำงานแบบเป็นทีมได้ นอกจากนี้พ่อแม่ผู้ปกครองแล้ว ชุมชนควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษาอย่างมีความหมาย เข้ามาช่วยจัดกิจกรรมและมีบทบาทในโครงการต่างๆ ทั้งที่เป็นเรื่องภายในโรงเรียนและเรื่องภายนอกโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรวมให้สำเร็จตามเป้าหมายไม่ได้เป็นเรื่องของโรงเรียนเพียงลำพังเท่านั้นแต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว ผู้ปกครองในฐานะที่เป็นหุ้นส่วนที่มีสิทธิพิเศษในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียนจึงมีสิทธิที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการศึกษาทั้งที่บ้านและโรงเรียน นอกจากนี้การระดมทรัพยากรจากชุมชน องค์กรและการสนับสนุนจากสาธารณชนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วยเช่นกัน การสร้างความ

ตระหนักให้แก่สาธารณชนโดยการจัดทำนโยบายทุกระดับให้คงไว้ซึ่งหลักการของการอยู่ร่วมกันและการส่งเสริมเจตคติที่ดี โดยระลึกเสมอว่าการจัดการเรียนรวมเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนทั้งหลายไม่ควรเพิกเฉย นักเรียนทุกคนควรจะได้รับการศึกษาไปพร้อมๆกันโรงเรียนจึงไม่ควรปฏิเสธการรับเด็กเข้าเรียน สำหรับการจัดการเรียนรวมบุคลากรอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันบ้างซึ่งควรร่วมมือกันหาหนทางแก้ไขและสร้างความเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียนกับชุมชนอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของเด็กในทุกโรงเรียน

6. การสร้างเครือข่ายโรงเรียนรวม การจัดการเรียนรวมในโรงเรียนหลายๆโรงเรียนและอยู่ใกล้เคียงกันสามารถที่จะร่วมมือกันทำงานโดยการวางแผนการทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนลักษณะกลุ่มโรงเรียนระหว่างโรงเรียนพิเศษกับโรงเรียนปกติเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากร เพื่อช่วยเหลือกันในการจัดการศึกษาจนกระทั่งทุกโรงเรียนสามารถจัดการเรียนรวมด้วยตนเอง

7. การร่วมมือกันทำงาน ครูและผู้บริหารต้องทำงานประสานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษด้วย ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ นักจิตวิทยาโรงเรียน ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไข การพูด นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น การที่ทำให้การเรียนรวมมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จนั้น การร่วมมือร่วมใจปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งจำเป็นมากและการทำงานต้องรับผิดชอบร่วมกัน

จากตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมให้มีความประสบความสำเร็จที่อธิบายมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรวมจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการนำแนวคิดในตัวชี้วัดมาใช้ให้นักเรียนได้รับการศึกษาไปพร้อมๆกัน โรงเรียนจึงไม่ควรปฏิเสธเด็ก ในการจัดการเรียนรวมต้องการใช้การทำงานร่วมกันหลายฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนดังนั้นการทำงานของบุคลากรเหล่านี้อาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันบ้างซึ่งควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหาไม่ควรนำเอาอุปสรรคมาเป็นปัญหา เพื่อไม่ให้มีการจัดการเรียนรวมและสร้างความเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียนกับชุมชนอย่างเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียนในทุกโรงเรียน

นอกจากนี้สลี (Slee, 2008: 2) ได้อธิบายถึงตัวชี้วัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการจัดการเรียนรวมให้ประสบความสำเร็จไว้หลายด้านดังนี้

1. ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการเรียนรวมด้านระบบการจัดการเรียนรวมระดับเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ตัวชี้วัดได้แก่

1.1 หลักการของความเท่าเทียมกันและความยุติธรรมทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย การปฏิบัติและการตัดสินใจในทุกระดับ

1.2 ศักยภาพของชุมชนถูกสร้างขึ้นโดยการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ที่ส่วนรับผิดชอบต่อการช่วยเหลือเด็กและครอบครัว

1.3 เรื่องราวเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมได้จัดทำเป็นเอกสารและทำการเผยแพร่

1.4 แผนงานสะท้อนถึงการจัดการวัฒนธรรมและคุณค่า โดยอยู่บนหลักการของความยุติธรรมทางสังคมและกระบวนการของความเป็นประชาธิปไตย

1.5 ข้อมูลของการมีส่วนร่วมและผลลัพธ์นำมาใช้ประเมินความก้าวหน้า วางแผนปรับปรุงและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการเรียนรวมด้านการสอนและการเรียนรู้ ตัวชี้วัดได้แก่

2.1 ไม่ควรมีวัฒนธรรมการตำหนิเด็ก โดยที่ตีความคาดหวังไว้สูงสำหรับเด็กทุกกลุ่ม

2.2 หลักสูตรการสอนและการประเมินผลต้องจัดขึ้นเพื่อเด็กที่มีความต้องการหลากหลาย

2.3 หลักสูตรมีความท้าทายสำหรับเด็กทุกคนและเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของเด็กและชุมชน

2.4 ครูเป็นผู้สร้างการเชื่อมโยงระหว่างความรู้และทักษะที่นักเรียนได้มาจากบ้านและชุมชน เพื่อนักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

2.5 นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนและมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น

2.6 การประเมินหลักสูตร การสอนและการประเมินผลต้องอยู่บนความสนใจ ทักษะการเรียนรู้และประสบการณ์ของกลุ่มนักเรียนที่หลากหลายที่นำมาออกแบบแผนการเรียนรู้

เพอร์เตอร์ (Perter. 2004: 18-21) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่เป็นตัวชี้วัดว่าการเรียนรวมจะพัฒนาไปอย่างมีสัมฤทธิ์ผลด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เชิงบวก ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียนมีประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในโรงเรียนของเด็กโดยตรง ครูจะไม่แบ่งแยกเด็กให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว

2. ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง การจัดการเรียนรวมหากผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับครูจะทำให้การเรียนรวมประสบความสำเร็จมากขึ้น

3. การสนับสนุนการทำงานของครู ครูที่ทำงานในห้องเรียนรวมมักเผชิญกับปัญหาต่างๆครูจึงต้องการการสนับสนุนการทำงานเป็นอย่างมาก การเรียนรวมจึงประสบความสำเร็จทั้งจากครูที่ทำงานร่วมกัน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและการสนับสนุนจากโรงเรียนด้วย

4. ผู้ช่วยเหลือในชั้นเรียน นักเรียนบางคนที่มีความบกพร่องทางร่างกายอาจต้องการความช่วยเหลือจากผู้ช่วยครู อาจเป็นอาสาสมัครมาเป็นผู้ช่วยเหลือ ดังนั้นทางโรงเรียนต้องปรับการสนับสนุนช่วยเหลือให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

ส่วนมิลเลอร์ และคณะ (Miller; et al. 2008: Online) ได้อธิบายถึงตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการเรียนรวมว่ามี 5 ประการดังนี้

1. การสนับสนุนของผู้บริหาร การสนับสนุนของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนรวมประสบความสำเร็จ ตัวชี้วัดในด้านนี้ได้แก่

1.1 การทำงานเป็นไปตามปรัชญาของการเรียนรวม เป็นการช่วยให้นักเรียนทุกคนทุกระดับความสามารถและมีพื้นฐานแตกต่างกันเข้าถึงการบริหาร

1.2 โปรแกรมการช่วยเหลือฟื้นฟูสามารถเข้าถึงได้และการเรียนรวมเป็นสังคมที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด

2. การพัฒนาโปรแกรมการฝึกให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ ตัวชี้วัดด้านนี้ได้แก่

2.1 เป้าหมายของโปรแกรมสะท้อนความสำคัญของการเรียนร่วมนั้นคือเป้าหมายของโปรแกรมต้องเน้นการมีส่วนร่วม การพัฒนาทักษะมากกว่าการแข่งขัน

2.2 โปรแกรมต้องมีการดัดแปลงถ้ามีความจำเป็น ในกรณีนี้หมายถึงเป้าหมายของโปรแกรม ไม่ใช่เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมลักษณะเดียวกันแต่นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมตามศักยภาพของเขา ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุความต้องการของตนได้

3. การจัดกิจกรรม เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ตัวชี้วัดด้านนี้ได้แก่

3.1 กิจกรรมนั้นมีความเหมาะสมกับอายุและศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก หากการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเด็กจะทำให้เด็กโดดเดี่ยวจากเพื่อนได้

3.2 กิจกรรมนั้นเกิดขึ้นได้หลายที่และเวลาแตกต่างกันในแต่ละวัน การพัฒนาทักษะตลอดเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไป ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดีในการจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้แต่ละวัน

3.3 กิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่ทำทนาย นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับอนุญาตให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างทำทนายและประสบความสำเร็จได้

4. การพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนรวมต้องพิจารณาหลายปัจจัยประกอบกัน รวมถึงการวางแผนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีช่วงความสามารถกว้าง ตัวชี้วัดในด้านนี้ได้แก่โปรแกรมจัดการเรียนการสอนปรับได้ง่าย สะดวกและเข้าถึงได้ เหมาะสมกับแต่ละบุคคล การหาแหล่งเงินสนับสนุนสำหรับผู้มีรายได้น้อยและมีความบกพร่องเพื่อไม่ให้หลุดออกไปจากการบริการ

5. เทคนิคการจัดโปรแกรม การจัดโปรแกรมต้องใช้เทคนิควิธีการเพื่อช่วยให้งานประสบความสำเร็จ ตัวชี้วัดนี้ในด้านนี้ได้แก่

5.1 การประเมินระดับของการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจ ความสามารถ ความสัมพันธ์ การติดต่อและร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร สมาชิกในครอบครัวและการดูแลเป็นสิ่งจำเป็น

5.2 เทคนิคการจัดการเรียนรวมได้แก่ การเรียนแบบร่วมมือและการวิเคราะห์งานได้นำมาใช้ ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามระดับความสามารถ

การเรียนแบบร่วมมือช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จมากทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ตาม ส่วนการวิเคราะห์งานนำมาใช้เพื่อช่วยให้เด็กฝึกทักษะที่จำเป็นเป็นขั้นๆและประสบความสำเร็จได้

5.3 การมีอาสาสมัครมาช่วยงาน การมีอาสาสมัครมาช่วยงานมีส่วนช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการฝึกทักษะตามโปรแกรมมากขึ้น แต่ทั้งนี้อาจมีใช้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่ประสบความสำเร็จจากการมีอาสาสมัครมาช่วย

นอกจากนี้ มีตัวอย่างงานจัดการเรียนรวมในมลรัฐฟลอริดา ในมลรัฐฟลอริดาได้จัดการเรียนรวมมานานกว่าสิบปี แต่ข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่ามีโรงเรียนเพียงไม่กี่แห่งที่สามารถจัดการเรียนรวมในระบบการศึกษาปกติได้อย่างเหมาะสม ตัวชี้วัดที่จะทำให้การจัดการเรียนรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้นมีหลายประการดังนี้ (Michigan Department of Education. 2008: Online)

1. การปฏิบัติการเรียนรวมต้องการความร่วมมือร่วมใจและการช่วยเหลือพึ่งพากันและกันระหว่างผู้บริหาร คณะทำงาน นักเรียนและสมาชิกในครอบครัว

2. เด็กที่มีความบกพร่องเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าในห้องเรียนปกติ ครูมีความคาดหวังต่อเด็กเหล่านี้ว่าสามารถประสบความสำเร็จ ทั้งในโรงเรียนและสังคม

3. ครูที่มีประสิทธิภาพสามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย สามารถปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสามารถ ความต้องการวิธีการเรียนรู้และความชอบของผู้เรียน

4. การพัฒนาคณะทำงานให้เป็นระดับมืออาชีพทั้งด้านทักษะและความสามารถ

5. เด็กที่มีความบกพร่องที่ได้เรียนรวมจะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบด้วยการวิเคราะห์ ี่คือความ การวางแผนโรงเรียนทั้งระบบให้สัมพันธ์กับข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สำหรับตัวชี้วัดทางอ้อมต่อการจัดการเรียนรวมให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. การมีบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจกันทำงานในโรงเรียนเรียนรวม

2. การมีส่วนร่วมของครูในกิจกรรมการปฏิบัติต่างๆในโรงเรียนเรียนรวม

3. ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและจัดห้องเรียนให้มีความยืดหยุ่น

4. มีวิธีการสอนที่กระตุ้นให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการเรียนรวมมีทั้งด้านระบบการจัดการเรียนรวม ด้านการสอนและการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีอีก 5 ประการ ได้แก่ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร การพัฒนาโปรแกรมการฝึกให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ การจัดกิจกรรม การพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมและเทคนิคการจัดโปรแกรม ส่วนตัวชี้วัดทางอ้อม ได้แก่ บรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน การมีส่วนร่วมของครู การใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและมีวิธีการสอนที่กระตุ้นให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติ

5. งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรวม

การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน (Education For All) เป็นการจัดการศึกษาวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนในโรงเรียนเดียวกัน ห้องเรียนเดียวกัน ทำให้เด็กที่มีความหลากหลายความสามารถและความแตกต่างด้านต่างๆเรียนด้วยกันได้ การจัดการเรียนรวมและการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นมีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

พอร์ตเตอร์ (Potter. 2001: 1) ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความบกพร่องและการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องเป็นสิ่งที่ทำทายนมาก เนื่องจากมีประชากรเพียงร้อยละ 1-10 เท่านั้นที่สามารถเข้าสู่ระบบโรงเรียนได้ แต่นักเรียนส่วนใหญ่กลับถูกส่งไปอยู่โรงเรียนเฉพาะความพิการ ทำให้เด็กขาดโอกาสทางสังคมที่จะได้อยู่กับเพื่อนๆที่เป็นเด็กปกติ ปัญหานี้เกิดขึ้นมากในเขตชนบทห่างไกล ทั้งที่หากเด็กเหล่านี้ได้เรียนในโรงเรียนชุมชนของตนเอง จะเรียนได้ดีกว่าและมีความสุขมากกว่าเพราะได้อยู่กับพ่อแม่องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโกและองค์การสำหรับการพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (The Organization for Economic Cooperation and Development หรือ OECD) เป็นผู้ตัดสินว่าการจัดการเรียนรวมเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทั้งหลายให้ได้เรียนกับเด็กทั่วไป มีผลทำให้การจัดการเรียนรวมได้รับความสนใจมากขึ้นในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรวมก้าวไปข้างหน้าคือการจัดให้มีโครงการนำร่องในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนในการพัฒนายุทธศาสตร์และวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมกับชุมชน การฝึกอบรมครูผู้ปฏิบัติและผู้บริหาร การฝึกอบรมวิธีสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนในห้องเรียนปกติ งานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของโจนส์สัน (Jonsson. 1995: Online) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาที่สามารถช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทั้งหลายได้อยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่และได้เรียนในโรงเรียนใกล้บ้านเหมือนกับเด็กอื่นเพราะเด็กที่มีความบกพร่องเหล่านี้ไม่ได้ถูกส่งไปอยู่โรงเรียนเฉพาะความพิการที่อยู่ไกลบ้าน

สจัวร์ต (Stuart. 2006: 12-26) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการเรียนรวมและการสอนนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน นักเรียนอายุ 6-9 ปี จำนวน 42 คน โดยใช้ครูร่วมกันสอน (Co-Teaching) โดยครูที่ช่วยกันสอนและดูแลทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนปกติที่เรียนรวมกัน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนภายใต้ปรัชญาของการเรียนรวมคือนักเรียนทุกคนจะได้รับการตอบสนองตามความต้องการของแต่ละบุคคลมากกว่าการได้รับการสอนเหมือนกัน ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทั้งที่เป็นนักเรียนที่เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไปต่างเป็นสมาชิกของห้องเรียนที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นสามชั้นปีเป็นการขยายขอบเขตในการช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้กับเพื่อนได้ดียิ่งขึ้น

บราวน์ (Brown. 2007: Online) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนนักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่าง ยุทธศาสตร์การเรียนรู้รวมสำหรับความเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับชั้นเรียนทั้งระบบ ผลการวิจัยพบว่า การสอนนักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกันทั้งนักเรียนที่มีความฉลาดมากจนถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนที่มีการจัดการศึกษาปกติ ผู้วิจัยใช้ระบบบทเรียนหลายระดับความสามารถโดยใช้ตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและมีประโยชน์ต่อเด็ก ผู้วิจัยใช้การช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องไม่มากนักใช้วิธีการปรับเปลี่ยนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องมากหรือรุนแรงและนักเรียนที่ฉลาด เพื่อให้นักเรียนทั้งหมดเรียนด้วยกันในห้องเดียวกันได้

ปีเตอร์สัน (Peterson. 2007: Online) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทั้งโรงเรียน การศึกษาโรงเรียนรวมและการปฏิรูปโรงเรียนในชนบท การเรียนรู้ด้วยกันอันเป็นบทเรียนสำหรับการจัดการเรียนรวม ผู้วิจัยทำการศึกษากิจการการจัดการเรียนรวมจาก 16 โรงเรียนในมลรัฐมิชิแกนและวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกาจากปี ค.ศ. 1998-2002 ผลการวิจัยพบว่า หลักการสำคัญของการพัฒนาทั้งโรงเรียนเพื่อการเรียนรวมมี 5 ประการ ได้แก่ การสนับสนุนให้ประชาชนมีประชาธิปไตยการรวมนักเรียนให้เรียนด้วยกัน การสอนด้วยวิธีการหลายระดับความสามารถ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในหลักการทั้ง 5 ประการทำให้ได้รายละเอียดของการจัดการเรียนรวมที่มีประสิทธิภาพและการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย การช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับนักเรียนปกติ การใช้หลักสูตรและวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทั้งโรงเรียนวิธีหนึ่งคือโรงเรียนใช้การสอนตามสภาพจริงและการปรับวิธีการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมโดยใช้วิธีการหลากหลายเช่น การเรียนแบบร่วมมือ การสอนแบบหลายระดับความสามารถ การสอนแบบหัวเรื่อง เป็นต้น วิธีการดังกล่าวเป็นการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กทุกคน เป็นวิธีปฏิบัติที่สนับสนุนการเรียนรวมให้กับเด็กที่มีความสามารถแตกต่างกันเรียนในระบบการศึกษาปกติ

แมคเกรเกอร์ และฟอร์ลิน (McGregor; & Forlin. 2005: 1) ทำการวิจัยเรื่องเจตคติของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าเจตคติของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนรวมที่มีนักเรียนหลากหลายประเภท เมื่อนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรวมกับเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียนรวมผ่านไปหกเดือน ปรากฏว่าเจตคติเปลี่ยนไปยอมรับเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น

ทิจูนินท์ เฟื่องฟู (2542: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนคณิตศาสตร์แบบปฏิบัติการในโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนแบบรวมชั้น กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนลำพูนหริ่งพวง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรวมกับชั้นอื่น มีความสนุกสนานและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรวมชั้น ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ มีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนกล้าแสดงความคิดเห็น

ยอมรับข้อตกลงของกลุ่ม ปฏิบัติหน้าที่และบทบาทของตนตามที่ได้รับมอบหมายและมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มเป็นอย่างดี นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนในชั้นปกติ

นิทาน

1. ความหมายของนิทาน

นิทาน หมายถึง การผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานแฝงคำสอนจรรยาในการใช้ชีวิต การเล่านิทานเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนืองของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง (เกริก ยุ้นพันธ์ .2539)

นอกจากนี้การเล่านิทานเป็นวิธีการเสนอแนะเรื่องราวหรือวรรณกรรมต่างๆที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีอยู่ในหนังสือให้กลายเป็นสิ่งที่มีชีวิตชีว่ามีคุณค่าและให้ความรู้ต่างๆแก่เด็กพร้อมกับความเพลิดเพลินและความพึงพอใจจากการฟัง (อุไรวรรณ กิมเฮง: 2551)

ความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่านิทานอยู่คู่กับเรามาตั้งแต่สมัยโบราณนอกจากจะทำให้ผู้ฟังสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังแฝงคำสอน สอดแทรกความคิด คุณธรรมอันดีงามและเป็นการสร้างความเข้าใจและสื่อสัมพันธ์อันดีกับเด็กอีกด้วย

2. นิทานที่เหมาะสมกับเด็กวัยต่างๆ

นิทานหรือเรื่องราวที่เล่าให้เด็กฟัง ผู้เล่าหรือครูจะต้องพิจารณาความเหมาะสมในเนื้อหา การนำเสนอ ผู้เล่านิทานจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และความสามารถที่จะแยกแยะเลือกสรรนิทานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคน แต่ละกลุ่มจะมีความต้องการแตกต่างกันไป ดังนั้นการเลือกนิทาน จึงควรดูให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. เด็กวัยแรกเกิดถึง 2 ขวบ

เด็กวัยนี้สนใจนิทานที่มีเรื่องสั้นๆ หรือนิทานที่กล่าวถึงถ้อยคำเป็นคำๆ พร้อมภาพประกอบที่มีสีสันสดใส นอกจากนิทานที่มีคำพูดเป็นคำๆ แล้ว เด็กในวัยนี้เพลงกล่อมเด็กถือว่ามีค่าสำคัญต่อเขามาก

2. เด็กวัยระหว่าง 2 – 4 ปี

เด็กวัยนี้จะสนใจคำพูดที่มีถ้อยคำคล้องจองซักถาม เพราะความใคร่รู้ใคร่เห็นและชอบให้พี่เลี้ยงหรือพ่อแม่ร้องเพลงหรือท่องคำคล้องจองให้ฟัง เด็กจะจำคำลงท้ายของแต่ละประโยคของคำคล้องจองโดยออกเสียงตาม หรือเปล่งเสียงร้องตามด้วยเป็นคำๆ สำหรับเด็กวัยนี้นิทานก่อนนอนมี

ความสำคัญมาก นิทานที่จะใช้เล่าจะเป็นเรื่องเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีกของทุก ๆ คิน และคินละหลาย ๆ ครั้งในเรื่องเดียวกัน โดยเนื้อหาจะต้องคงเดิมเพียงแต่ผู้เล่าเพิ่มรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ให้เรื่องสนุกตามสถานการณ์ในแต่ละวันเท่านั้น

3. เด็กอายุระหว่าง 4 – 6 ปี

เด็กวัยนี้จะให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวเองน้อยลง และหันมาสนใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวของเขามากขึ้น แต่ความสนใจของเด็กในวัยนี้ยังเป็นระยะสั้น ๆ เท่านั้น คำกล่อมที่มีคำคล้องจอง เช่น เพลงกล่อมเด็ก เด็กยังชื่นชอบอยู่ คำทายที่ประหลาดปัญญาเด็กจะชอบมาก และนิทานที่เป็นคำประพันธ์สัมผัสคล้องจองเด็ก ๆ จะชอบมากด้วย สิ่งที่เด็กวัยนี้ชอบยังรวมถึงนิทานที่มีตัวเดินเรื่องหรือตัวเองของเรื่องเป็นสัตว์พูดได้ เช่น หมาป่าพูดกับหนูน้อยหมวกแดง เป็นต้น

4. เด็กอายุระหว่าง 6 – 8 ปี

เด็กในวัยนี้จะชอบนิทานที่ตื่นเต้นผจญภัย เรื่องลึกลับสร้างความสนใจ หรือเรื่องราวที่เกิดจากจินตนาการที่เกินเลยความจริง โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเวทมนตร์ นางฟ้า พ่อมดและแม่มด เรื่องราวของการใช้ความคิด ปริศนาคำทายอะไรเรื่อย ๆ ที่ใช้ความคิดง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และรวมถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความจริง เช่น เงือกน้อย เจ้าชายกบ ซินเดอเรลล่า เจ้าหญิงนิทรา นิทานอีสป เป็นต้น

5. เด็กอายุระหว่าง 8 – 10 ปี

เด็กในวัยนี้เริ่มสนใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น และเริ่มสนใจการอ่านมากขึ้นด้วยเด็ก ๆ จะชอบอ่านนิยายสั้น ๆ และนิทานทุกประเภท เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งหมดนี้เด็กจะอ่านทั้งหนังสือของไทยและหนังสือที่แปลจากต่างประเทศ หนังสือประเภทต่าง ๆ ที่เด็กวัยนี้อ่าน ได้แก่ เรื่องชีวิตประวัติของวีรบุรุษ หนังสือประวัติศาสตร์ หนังสือคณิตศาสตร์ นิยายข้ามชั้น เป็นต้น

6. เด็กอายุระหว่าง 10 – 12 ปี

เด็กในวัยนี้เริ่มสนใจเรื่องราวที่มีระบบการคิดและการสร้างสรรค์ที่ซับซ้อนมากขึ้น การอ่านของเด็กเริ่มแตกฉานและคล่องแคล่วมากขึ้น เรื่องที่สนใจจึงกว้างมากขึ้น พร้อมทั้งเริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองด้วยความคิดเพื่อฝัน อยากรเป็นเหมือนบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ชื่นชอบ เด็กในวัยนี้อ่านหนังสือหลากหลาย เช่น นิยาย นิทาน สารคดี นิตยสาร หนังสือประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น (เกริก ยุ้นพันธ์. 2539: 58-60)

เด็กแต่ละเพศ แต่ละวัย มีความต้องการและความสนใจแตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกนิทานหรือเรื่องราวให้เด็กนั้นควรคำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ

3. การเลือกนิทานและวิธีการเล่านิทาน

1. หลักในการเลือกนิทานสำหรับเด็ก

- 1.1 เรื่องที่จะเล่า ควรจะเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับวัยต่าง ๆ ของเด็ก
- 1.2 จะต้องพิจารณาเรื่องเวลาให้เหมาะสมกับการเล่านิทานสำหรับเด็ก
- 1.3 จะต้องเป็นเรื่องสำหรับเด็กที่ผู้เล่าสนใจและชื่นชม
- 1.4 ผู้เล่าจะต้องเลือกเรื่องที่ใช้เล่าให้เหมาะสมกับวิธีและกระบวนการเล่าแบบต่างๆ
- 1.5 เรื่องที่เลือกมาเล่าจะต้องมีเนื้อหาเรื่องสนุกสนานชวนติดตาม และมีความยาวของเรื่องพอเหมาะพอดี
- 1.6 เนื้อหาของเรื่องจะต้องมีสาระ ค่านิยม ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เหมาะสมกับการปลูกฝังความดีและความงาม
- 1.7 ผู้เล่าจะต้องเตรียมตัวเล่าให้พร้อมเพื่อป้องกันการขาดตอนหรือขัดจังหวะการต่อเนื่องของเรื่องราว
- 1.8 การจัดสื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเล่า ผู้เล่านิทานจะต้องทดสอบหรือทดลองมาก่อนเล่าเพื่อป้องกันการผิดพลาด และจะต้องจัดสื่อหรืออุปกรณ์ตามลำดับก่อนหลัง
- 1.9 การพิจารณาเรื่องสำหรับเด็ก ผู้เล่าจะต้องพิจารณาเรื่องให้เหมาะสมกับบรรยากาศด้วย และขณะเล่าผู้ฟังกับผู้เล่าควรมีการโต้ตอบกันตามโอกาสอันเหมาะสม

2. วิธีการเล่านิทานผู้เล่านิทานจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 2.1 การเลือกเรื่องที่ใช้เล่า
- 2.2 การดัดแปลงเนื้อเรื่องให้เหมาะสมกับผู้ฟัง
- 2.3 การเตรียมตัวและจัดเตรียมสื่อเล่านิทานของผู้เล่า
- 2.4 การลงมือเล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องเล่าให้ราบรื่นโดยตลอดด้วยรูปแบบและเทคนิคเฉพาะของผู้เล่าเอง
- 2.5 สถานที่และเวลาที่ใช้เล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องพิจารณาเพื่อความเหมาะสม
- 2.6 การติดตามผลการเล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องสังเกตความพึงพอใจของผู้ฟังด้วยว่าผู้ฟังให้ความสนใจมากน้อยเพียงใด

3. การเตรียมตัวเล่านิทาน

- 3.1 ผู้เล่าจะต้องอ่านบทพรรณเรื่องราวที่ผู้เล่าเลือกมา ให้เกิดความคุ้นเคยเข้าใจและรู้จักเรื่องที่เลือกมาได้เป็นอย่างดี เพื่อจะได้เกิดความราบรื่นตลอดขณะดำเนินการเล่า
- 3.2 ขั้นตอนการเล่า ผู้เล่าจะต้องพิจารณาในการนำเสนอการขึ้นต้นเรื่องการเล่าต่อเนื่องจนถึงกลางเรื่อง และการจบเรื่องให้ชัดเจน และนำเสนอใจตามลักษณะเฉพาะของผู้เล่า

3.3 สื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่า ผู้เล่าจะต้องเตรียมและทดลองใช้ให้เกิดความชำนาญและจัดระบบการใช้ตามลำดับก่อนและหลัง

3.4 กิจกรรมประกอบการเล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องเตรียมให้พร้อมและจะต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง เช่น การร้องเพลงคล้องจองซ้ำ ๆ และง่าย ๆ คำพูดซ้ำ ๆ และง่าย การร้องขอให้ผู้ฟังมาช่วยร่วมแสดงหรือทำกิจกรรมด้วยขณะดำเนินการเล่า

3.5 สถานที่เล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมให้พอดีกับกลุ่มผู้ฟัง เพราะผู้เล่าจะต้องจัดเตรียมสื่อให้พอเหมาะกับการมองเห็น และการฟังเสียงของผู้เล่า

4. การฝึกเล่านิทาน

ผู้เล่านิทานจำเป็นต้องอ่านเรื่องเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีก โดยอ่านให้เข้าใจและจดจำในเรื่องราว การดำเนินเรื่อง การฝึกหัดเล่านิทานควรกระทำดังนี้

4.1 การเลือกเรื่องนิทานและจัดบันทึกนิทาน

4.2 อ่านและทบทวน ผู้เล่าจะต้องดัดแปลงเรื่องให้เกิดความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังและสอดคล้องกับรูปแบบ และเทคนิคเฉพาะของผู้เล่าเอง

4.3 การจัดบันทึกย่อ ผู้เล่าควรจัดบันทึกลงในบัตรขนาด 4 x 6 หรือ 5 x 8 นิ้ว ด้านหน้าให้เขียนชื่อนิทาน ผู้เขียนเรื่องนิทาน ผู้วาดภาพนิทาน ผู้จัดพิมพ์ ปีที่พิมพ์ กลุ่มอายุของผู้ฟัง เวลาที่ใช้ในการเล่า หมายเหตุที่เป็นข้อคิดเพิ่มเติมเพื่อการเล่าครั้งต่อไปในด้านหลังของบัตรคือส่วนของการบรรจุเนื้อเรื่องของนิทาน การขึ้นต้นของเรื่อง การดำเนินเรื่อง การจบและคำลงท้ายตัวละครของเรื่อง ประโยคหรือถ้อยคำที่ดีและน่าสนใจ ลำดับก่อนหลังของเรื่องและตัวละคร (เกริก ยุ้นพันธ์. 2539: 69-70)

สรุปว่า นิทานเป็นสื่อที่น่าสนใจและสามารถนำมาใช้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา คำศัพท์ และเสริมสร้างให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการ อีกทั้งยังสามารถสอดแทรกจริยธรรม ศีลธรรม เพื่อชี้แนะให้ผู้ฟังได้เข้าใจ และแยกแยะความดี ความชั่วผิด ถูก โดยมีตัวอย่างในนิทานประกอบอีกด้วย

4. ประโยชน์ของนิทาน

1. นิทานเป็นสื่อเชื่อมโยงความรักใคร่ ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูก ครูกับศิษย์ บรรณารักษ์กับเด็ก ๆ ที่มาใช้ห้องสมุด ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

2. สนองตอบต่อความต้องการของเด็กๆ ที่อยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น อยากรู้ประสบการณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งได้มาจากการฟังนิทาน

3. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจมอริยาบถของตนเอง

4. เป็นการสร้างสรรค์ในด้านภาษาให้แก่เด็ก ทำให้เด็กใช้ภาษาได้ถูกต้อง รู้จักคำศัพท์ต่างๆ ถ้าผู้เล่านิทานระมัดระวัง รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำ จะทำให้เกิดสุนทรีย์ในภาษา เพราะมีแบบอย่างที่ดี การออกเสียงตัว ร, ล, ตัวควบกล้ำได้ถูกต้อง

5. ให้ความบันเทิงกับเด็ก ๆ ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็ก ๆ ร่าเริงแจ่มใสสมวัย

6. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ๆ นิทานก่อให้เกิดจินตนาการ เด็กอาจจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งนิทานขึ้นเอง หรือวาดรูปตามจินตนาการจากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้เด็ก ๆ คิดว่าเขามีโลกส่วนตัวที่เขาจะคิดสร้างสรรค์อะไรก็ได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองตามมา

7. เพิ่มพูนความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ ให้กับเด็ก เช่น ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ทำให้เด็กสามารถตัดสินใจในด้านการแสดงออกและสนองตอบเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

8. ผู้เล่ามีโอกาสที่จะแทรกคำสั่งสอนไปในนิทานเท่าที่เด็กจะรับไว้ได้ เช่น ปลูกฝังคุณธรรมด้านต่าง ๆ สอนให้รักเมตตาสัตว์ ไม่พูดเท็จ มีความซื่อสัตย์ มีใจโอบอ้อมอารี ไม่อิจฉาริษยากัน เป็นการกลมเกลอนิสัยเด็กให้น่ารัก อ่อนโยน ไม่เอาเปรียบ เป็นที่รักของทุกคน (ไพพรรณ อินทนิล. 2534)

นิทานเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กทุกวัย เด็กสามารถพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ ภาษา สังคม บุคลิกภาพ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ได้ โดยใช้นิทานเป็นสื่อในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมทางสังคม ของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทาน ประกอบดนตรี และ นิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย -หญิง อายุ 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ (จันทร์เพ็ญ สุภาพล. 2538)

การศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้านกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้านมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ (ทัศนีย์ อินทรบำรุง. 2539)

การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและการติดตามผล กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยพบว่า หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานและติดตามผล มีการพัฒนา จริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ปราณี ปริญญาภิ. 2551)

เกม

1. ความหมายของเกม

สุรางค์ สากร (2537: 142) กล่าวว่า เกม หมายถึง กิจกรรมการเล่นที่มีกฎเกณฑ์ และกติกาที่ผู้เล่นต้องปฏิบัติตาม เมื่อสิ้นสุดการเล่นจะประเมินความสำเร็จตามกฎเกณฑ์หรือกติกา หรืออาจตัดสินแพ้ชนะ การเล่นเกมอาจเล่นคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ อาจมีอุปกรณ์หรือไม่ก็ได้

บุญโชติ นุ่มปาน (2537) ให้ความหมายของเกมว่า เกมหมายถึงกิจกรรมการเล่นที่ใช้ความสนุกสนานเพลิดเพลินช่วยฝึกทักษะให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในส่วนของที่เรียน

แกรมส์ , คาร์ร และฟิทซ์ (Grambs, Carr; & Fitch. 1970) กล่าวว่า เกมเป็นนวัตกรรมการศึกษาซึ่งครูส่วนมากยอมรับว่ากิจกรรมหรือเกม สามารถใช้ในการจูงใจนักเรียน และครูสามารถใช้เกมในการสอนเพื่อให้การสอนดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายได้ เพราะเกมเป็นกิจกรรมที่จัดสภาพแวดล้อมของนักเรียนให้เกิดการแข่งขันอย่างมีกฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะและเป็นกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน

สรุป เกมเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีกฎกติกาช่วยฝึกทักษะให้เกิดความคิดรวบยอดและเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้และการคิดของเด็ก

2. ประเภทของเกม

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา และลลิต ชูติกร ได้แบ่งประเภทของเกมไว้ ดังนี้

1. เกมเบื้องต้น (Preliminary Game) เป็นเกมที่สนุกสนาน พฤติกรรมการเล่นจะไม่เป็นแบบแผน การกระทำจะสัมพันธ์กับความคิดรวบยอดที่วางไว้น้อยมาก เหมาะกับเด็กปฐมวัย
2. เกมที่มีโครงสร้างชัดเจน (Structured Game) เป็นเกมที่สร้างขึ้นอย่างมีจุดหมายแน่นอน การสร้างเกมจะสร้างไปตามแนวของความคิดรวบยอดให้สอดคล้องกับเนื้อหา
3. เกมฝึกหัด (Practice Game) เกมนี้จะช่วยเน้นความเข้าใจมากยิ่งขึ้น การจัดเกมให้เด็กควรจะได้เริ่มไปเป็นขั้นเป็นตอน ตั้งแต่เกมเบื้องต้น โดยเฉพาะเนื้อหาที่เด็กเข้าใจ

เกมสามารถแยกได้ตามประโยชน์ที่ผู้เล่นจะได้รับเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้คือ

1. เกมเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นเกมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเล่น วิธีเล่น กติกาการเล่น และสิ่งประกอบการเล่นเหมือนกับเกมประเภทอื่น ๆ แต่เน้นวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลินเป็นส่วนใหญ่

2. เกมเสริมทักษะการเคลื่อนไหวเป็นเกมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเล่น วิธีการเล่น และสิ่งประกอบการเล่นเหมือนกับเกมประเภทอื่น แต่เน้นวัตถุประสงค์ ด้านเสริมทักษะ การเคลื่อนไหว ของกล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว

3. เกมเสริมทักษะการเรียนรู้ เป็นเกมอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมาย จำนวนผู้เล่น มีกติกาการเล่นเล็กน้อย และมีสิ่งประกอบการเล่นเหมือนเกมประเภทอื่น ๆ แต่เกมเสริมทักษะบทเรียนส่วนมากจะเป็นเกมส่วนร่วม และมีจุดมุ่งหมายจะเน้นการแข่งขันเสริมการเรียนรู้มากกว่าการออกกำลังกาย เช่น เกมเสริมทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์และเกมฝึกประสาท (สนใจ ทิพย์ชัย เมธา และลลอบ ชูติกร. 2537: 226)

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535: 61 - 63) แบ่งประเภทของเกมไว้ ดังนี้

1. เกมที่ต้องใช้ท่าทางประกอบ
2. เกมการเคลื่อนไหวแบบช้ากว่าปกติ
3. เกมเกี่ยวกับการรับรู้
4. เกมการสื่อความเข้าใจ
5. เกมการให้ทำตามคำสั่ง
6. เกมการฟังและการใช้เสียง

สรุปได้ว่า เกมมีหลายประเภทด้วยกัน ดังนั้นในการนำเกมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้นำเกมมาใช้ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของเกมกับจุดประสงค์ เนื้อหาในการเรียนการสอน รวมถึงการคำนึงถึงระดับพัฒนาการ และความสามารถของเด็กด้วย ดังนั้น เกมจึงเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

3. ความสำคัญของเกมและการเล่นเกม

เกมและการเล่นเกมที่มีต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

เกมถือว่าเป็นทั้งการเรียนและการทำงานของเด็ก มีความสำคัญต่อเด็กเช่นเดียวกัน การเล่นเกมจะช่วยฝึกความร่วมมือช่วยให้เด็กมีระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ รู้แพ้ รู้ชนะ ซึ่งจะช่วยให้เด็กฝึกฝนในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับระเบียบ กฎเกณฑ์ ทางสังคมได้ดีต่อไปเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น เกมและการเล่นเกมจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ดังนี้คือ

1. เป็นการตอบสนองพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก เพราะในขณะที่เล่นเด็กจะแสดงออกได้อย่างเต็มที่ มีความสดชื่น สนุกสนาน เบิกบาน ทำให้เด็กรู้สึกเป็นสุข เพราะได้เล่นตามที่ต้องการ ได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระ ซึ่งจะช่วยให้เด็กลดความตึงเครียดทางด้านจิตใจและช่วยให้เกิดความแจ่มใส

2. เป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเด็กแสดงออกโดยการทดลอง หยิบ จับ สำรวจ เข้าฟังเสียง โยนหรือขว้างปา ด้านความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางจิตใจ และเป็นการทดแทนความต้องการของเด็ก ซึ่งเด็กแสดงออกโดยการเล่นสมมุติ

3. เป็นการเรียนรู้ของเด็กที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว เช่น เรียนรู้เรื่องขนาด น้ำหนัก สี รูปร่าง ความเหมือน ความต่าง เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เช่น รู้ว่าชอบหรือไม่ชอบ ทำสิ่งใดได้หรือไม่ได้ เรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ได้มากจากการเล่นสมมุติ และจากการสังเกต

4. ช่วยพัฒนาคุณสมบัติหลายประการที่จะช่วยให้เด็กได้ความสำเร็จในการทำงานเมื่อเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้น ทักษะที่เด็กได้รับจากการเล่นจะเป็นพื้นฐานในการทำงานของเด็กในอนาคต เพราะขณะที่เด็กเล่นเด็กจะมีโอกาสได้เรียนรู้ถึงภารกิจและหน้าที่ของการเป็นผู้ใหญ่ เป็นการฝึกนิสัยในเรื่องการทำงาน มีความรับผิดชอบและการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5. เป็นการเตรียมชีวิตของเด็ก เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักหน้าที่ ที่ตนเองต้องทำในอนาคต ฝึกการพึ่งตนเอง การเชื่อพ่อแม่ การแบ่งปัน การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

6. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกาย และเพื่อเป็นแนวทางในการที่จะไปเล่นกีฬา ประกอบอื่น ๆ ต่อไป

7. ช่วยพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน คือ

ทางด้านร่างกาย เกมและการเล่นเป็นการใช้พลังงานส่วนที่เกินในร่างกายของเด็ก เป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้ทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ทางอารมณ์และจิตใจ เกมและการเล่นจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจให้มั่นคงแข็งแรง รู้จักปรับอารมณ์ให้เข้ากับภาวะแวดล้อม และการเล่นจะช่วยลดความคับข้องใจของเด็ก

ทางสังคม เกมและการเล่นจะช่วยให้มีพัฒนาการด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่รวมกลุ่ม รู้จักบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ฝึกการสมาคม และฝึกเด็กในเรื่องของการปรับตัว

ทางสติปัญญา เกมและการเล่น ถือว่าเป็นการฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็กในเรื่องการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และส่งเสริมการใช้จินตนาการและภาษา (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2535: 110)

สรุปได้ว่า เกมและการเล่นมีความสำคัญต่อพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก เป็นการฝึกให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรอคอย มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรับผิดชอบ รวมถึงยังพัฒนาด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก

4. หลักการนำเกมมาใช้

การนำเกมมาใช้ควรมีหลักดังนี้

1. เลือกเกมที่จะช่วยฝึกสิ่งที่จำเป็นสำหรับเด็ก และเป็นที่น่าสนใจของเด็ก ซึ่งปัจจัยทั้งสองนี้ในเด็กแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน
2. ควรระลึกอยู่เสมอว่า ความพอใจในการเล่นเกมนั้นขึ้นอยู่กับการเล่นอย่างยุติธรรม เล่นเป็นทีม และความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม
3. ใช้เกมง่าย ๆ กับเด็กเล็ก ซึ่งบางชนิดอาจไม่ใช่เกมในทัศนะของผู้ใหญ่ เด็กเริ่มเรียนหรือเด็กเรียนช้าจะรู้สึกว่าการใช้วัตถุหรืออุปกรณ์ไม่ใช่เกมที่ใช้สมองอย่างเดียว และต้องแน่ใจได้ว่าผู้เล่นทุกคนรู้ความมุ่งหมายของเกมเป็นอย่างดี
4. สอนการเล่นเกมเช่นเดียวกับการสอนกิจกรรมอื่น ๆ สาธิตเท่าที่จำเป็นถ้าจ้องฝึกทักษะทางภาษาด้วย ก็ให้เด็กออกคำสั่งหรือวิธีเล่นเป็นครั้งคราว ถ้าเริ่มเกมใหม่ที่ยุ่งยาก ควรเริ่มเล่นด้วยกฎเกณฑ์ที่จำเป็นที่สุดก่อนแล้วจึงเพิ่มกฎเกณฑ์อื่น ๆ ตามที่ต้องการ
5. จงระมัดระวังความรู้สึกของเด็กเช่นเดียวกับกิจกรรมอื่น เด็กที่รู้ว้าขี้อายไม่ควรบังคับให้ทำ บางทีการให้เด็กเล่นเกมควรล้าพังอาจช่วยให้เกิดความรู้สึกยอมรับ จนกระทั่งเกิดความรู้สึกปลอดภัยที่จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในเกมที่เล่นเป็นกลุ่ม หลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบที่ไม่เหมาะสมระหว่างเด็ก ความคิดเห็นควรเป็นไปในทางบวกมากกว่าทางลบ คือ สร้างสรรค์มากกว่าทำลาย ชมเชยมากกว่าตำหนิ ควรยกย่องผลงาน และการร่วมมือที่ดี
6. หลีกเลี่ยงการจัดให้หญิงและชายแข่งขันกัน ควรให้เล่นร่วมกันอย่างธรรมชาติมากที่สุด
7. ให้เด็กเล่นตามกติกา ถ้ามีผู้เสนอให้เปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ อาจเปลี่ยนให้แต่ไม่ใช่ระหว่างเล่น ควรเริ่มใหม่หรือเอาไว้เปลี่ยนคราวหน้า
8. เกมซึ่งเกี่ยวกับเวลาที่แน่นอนตายตัว ควรเริ่มด้วยสัญญาณที่ชัดเจน
9. สถานการณ์ที่ไม่น่าพอใจ บางอย่างอาจหลีกเลี่ยงได้ ถ้าระยะเวลาที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และการเตือนเวลาควรกระทำก่อนหมดเวลา 2 – 3 นาที
10. การเก็บวัสดุประกอบการเล่นเกม ควรตกลงก่อนการเล่น
11. ควรตรวจสอบรอบเกี่ยวกับการใช้เวลาเล่นเกม บางครั้งครูอาจใช้เกมในเวลาว่างเล็กน้อย โดยเสนอเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มเล็ก หรือทั้งชั้น

12. ระลึกถึงห้องข้างเคียงเสมอ เมื่อเตรียมกิจกรรม
13. น้ำเสียงของครูที่สั่งหรือแนะนำเกม ควรแสดงความพอใจ แต่ไม่ถึงกับตื่นเต้น
14. ยอมรับผลงานที่ดีทั้งในการเล่นเกม และกิจกรรมอื่น ๆ ก่อนเล่นเกมครูควรให้เด็กรู้ว่า ครูมุ่งหวังความเรียบร้อย การถูกแบบแผนและนำซึ่งแล้วแต่ธรรมชาติของเกมที่เคยเล่น
15. เตรียมอุปกรณ์การเล่นล่วงหน้า ครูบางคนทำให้เกมหมดสนุกหรือด้อยคุณค่า เพราะขาดการเตรียมตัวล่วงหน้า (หน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดกาญจนบุรี. 2520: 1 – 5)

5. ประโยชน์ของเกม

อัฉรา ชิวพันธ์ (2533) ได้สรุปประโยชน์และความสำคัญของเกมไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทางด้านความคิดให้กับนักเรียน
2. ช่วยส่งเสริมทักษะ ทักษะการใช้ภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน
3. ช่วยในการฝึกทักษะทางภาษา และทบทวนเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกถึงความสามารถที่มีอยู่
5. ช่วยประเมินผลการเรียนการสอน
6. ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน
7. ช่วยจูงใจและสร้างความสนใจให้กับนักเรียน
8. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามัคคี รู้จักเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน
9. ช่วยให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
10. ช่วยฝึกความรับผิดชอบ และฝึกให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์
11. ใช้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เสริมบทเรียน และสรุปบทเรียน

อุษา กลเกม (2533) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเกมว่าเป็นวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะรวมทั้งส่งเสริมกระบวนการในการทำงาน กาอยู่ร่วมกับเพื่อนในสังคมได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า เกมเป็นสื่อและกิจกรรมที่มีประโยชน์กับเด็กสามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ช่วยผ่อนคลายความเครียดเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็กไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนนอกจากนี้ยังทำให้เด็กรู้จักการตัดสินใจและเกิดทักษะ ในการคิดแก้ปัญหาและอยู่ร่วมกับเพื่อนในสังคมได้เป็นอย่างดี

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิธิมา หาญมานพ (2541: บทคัดย่อ) การศึกษาการสร้างชุดการสอนคำศัพท์ด้วยเกมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน พบว่า เด็กมีผลสัมฤทธิ์ในการใช้คำศัพท์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภาพร ปวนสุรินทร์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสามารถสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้เกมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนปัญญาวุฒิมิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 10 คน พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถสะกดคำภาษาไทยหลังจากการเรียนสะกดคำ โดยใช้เกมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ศรีสวัสดิ์ น่วมจะโป๊ะ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษา และแบบฝึกหัดกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ อายุ 5 – 8 ปี จำนวน 12 คน กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นก่อนประถมศึกษา โรงเรียนประถมบางแคกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึกหัด และกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษา และนักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึกหัดมีความสามารถทางการฟังสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษา กับแบบฝึกหัดมีความสามารถทางการฟังสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษา และใช้แบบฝึกหัด มีความสามารถทางการฟังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจตคติ

1. ความหมายของเจตคติ

เจตคติหรือ “Attitude” มาจากภาษาลาติน ว่า “Aptus” แปลว่า นุ่มเอียงและเหมาะสม ในทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาได้กำหนดไว้กว้างขวางซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2541) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ท่าทีความรู้สึกที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อเด็กหรือบุคคลอื่นหรือต่อสิ่งที่อยู่รอบตัว ความรู้สึกนี้อาจเป็นไปในทางที่ดีหรือทางบวก (positive attitude) เป็นไปในทางไม่ดีหรือทางลบ (negative attitude) หรือเป็นกลาง (neutral attitude) เจตคติมีอิทธิพลต่อมนุษย์ คนเราจะแสดงพฤติกรรมไปในทางที่สอดคล้องกับเจตคติของตนเอง

เทอร์สโตน (Thurstone 1967: 77) ได้ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ความกล้าต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกด้านคำพูด เช่น ความคิดเห็น เป็นสัญลักษณ์ของเจตคติ ซึ่งสามารถวัดได้ โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971) ได้สรุปลักษณะเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิด และการกระทำมีผลทำให้บุคคลมีท่าทีในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางใดทางหนึ่ง
2. เจตคติที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้อง เจตคติมีความหมายที่อ้างอิงถึงตัวบุคคลหรือสิ่งของเสมอ นั่นคือ เจตคติเกิดจากสิ่งที่มีตัวตน และสามารถอ้างอิงได้

สรุปได้ว่า เจตคติหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในลักษณะชอบ ไม่ชอบ อาจเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พอใจ ไม่พอใจ ซึ่งสามารถวัดโดยวัดความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ และคนเราจะแสดงพฤติกรรมไปในทางที่สอดคล้องกับเจตคติของตนเอง

2. ลักษณะและองค์ประกอบของเจตคติ

บุคคลสามารถแสดงเจตคติออกได้ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ลักษณะเจตคติเชิงบวก เป็นเจตคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึกหรืออารมณ์จากสภาพจิตใจ ได้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่นหรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง
2. ลักษณะทางลบหรือไม่ดี เป็นเจตคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัยรวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง
3. ลักษณะเจตคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาหนึ่งหรือต่อบุคคลหน่วยงาน สถาบัน องค์กรและอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง

สรุปได้ว่า สิ่งที่ทำให้เกิดเจตคติที่ดีหรือไม่ดีนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ สิ่งแวดล้อมรอบตัว หรือประสบการณ์ที่ได้รับมา ทำให้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา โดยมีเจตคติเป็นตัวกำหนดทิศทาง พฤติกรรมของบุคคลให้ตอบสนองต่อสิ่งนั้น

องค์ประกอบเจตคติสามารถแบ่งได้เป็นสามส่วนด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านความคิดหรือความรู้ความเข้าใจ (Cognitive component of attitudes formation) เกิดจากการที่บุคคลรับและสัมผัสสิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน แล้วจัดกลุ่มของสิ่งที่ผ่านเข้ามาเป็นหมวดหมู่โดยรวมสิ่งที่เหมือนกันเข้าไว้ด้วยกันซึ่งทางจิตเรียกว่า การแบ่งหมวดหมู่ (categorization) เพื่อช่วยในการรับรู้ (perception) ของตนและการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่บุคคลรับและสัมผัสนั้นนับว่าเป็นส่วนประกอบด้านความคิดหรือความรู้ความเข้าใจของเจตคติ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective component of attitude formation) เป็นการเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เป็นไปในด้านบวกหรือลบ ซึ่งถูกเร้าจากการได้รับรู้จะเกิดความรู้สึกที่ดี – ไม่ดี, ชอบ – ไม่ชอบ, พอใจ – ไม่พอใจ ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะไม่ชอบสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะชอบสิ่งนั้น หลังจากที่บุคคลจัดแบ่งประเภทหมวดหมู่แล้วทำการแปลความหมายออกมา

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component of attitude formation) ปทัสถานทางสังคม (social norms) มีอิทธิพลต่อการเกิดเจตคติทางด้านนี้มาก เพราะเป็นรากฐานแห่งความคิดที่สร้างความเชื่อในสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง เพราะความเชื่อนี้จะคอยควบคุมความประพฤติ พฤติกรรมและการแสดงออกของแต่ละบุคคลไว้ ภายใต้อิทธิพลของปทัสถานทางสังคม เช่น การเหยียดผิวในอเมริกา หรือความกลัวในการทำสิ่งที่ปทัสถานทางสังคมไม่ยอมรับชาวบ้านจะซุบซิบนินทา เช่น การแต่งงานภายในสายเลือดเดียวกัน (incest taboo) เป็นต้น องค์ประกอบทั้งสามด้านนี้ต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปเจตคติของบุคคลนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย (Shaver.1977)

อาจกล่าวได้ว่า เจตคติ เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน ตามลักษณะขององค์ประกอบของเจตคติที่บุคคลรับหรือสัมผัสสิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันเป็นสำคัญ และมีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลเพื่อช่วยในการรับรู้ของแต่ละบุคคล มีอารมณ์หรือความรู้สึกที่สอดคล้องกับความคิดซึ่งเกิดจากการวางเงื่อนไข การให้รางวัล การลงโทษ ความคุ้นเคย เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและมีพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นที่คาดหวังหรือบรรทัดฐานของสังคม เจตคติเกิดจากสิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นสามารถอ้างอิงได้ เจตคติมีลักษณะมั่นคงถาวรยากแก่การเปลี่ยนแปลงได้ในระยะเวลาอันจำกัด เนื่องจากเจตคติเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่บุคคลสะสมมาเป็นเวลานาน

3. การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

อาจทำได้ โดยอาศัยเวลาและกระบวนการในการเปลี่ยนแปลง เจตคติประกอบด้วย 5 ขั้นตอนแมคไกว (McGuire. 1980) คือ

1. การใส่ใจ (Attention) เป็นความสนใจ ความใส่ใจในการรับข้อมูลใหม่ ๆ จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความเข้าใจในความหมายนั้น เป็นการรู้จักจริงและเข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องขึ้น
3. การยอมรับ (Acceptance) เป็นการถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับเจตคติของตน
4. การเก็บเอาไว้ (Retention) เป็นการคงทนหรือเป็นการจำ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์เดิมหรือความกระทบกระเทือนใจ
5. การกระทำ (Action) บุคคลเมื่อเปลี่ยนเจตคติก็น่าจะเปลี่ยนด้านการกระทำด้วย เป็นการสอดคล้องกับพฤติกรรม

เนื่องจากเจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เพราะเจตคติเกิดจากการเรียนรู้ (Triandis. 1971:

3) กล่าวถึงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงเจตคติว่ามีสาเหตุจาก

1. ได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. ได้รับประสบการณ์ตรง หรือความกระทบกระเทือนใจ
3. ถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับทัศนคติของคน
4. การรักษาทางจิตใจ เพื่อให้เข้าใจเหตุผลให้ถูกต้องขึ้น
5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรม

สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติสามารถใช้วิธีได้หลายอย่างและถ้าจะให้ได้ดี ควรใช้วิธีการหลายๆ อย่างผสมผสานกัน และประเด็นหนึ่งที่มีคนกล่าวถึงกันมาก คือการใช้ตัวแบบประกอบการให้ข่าวสารข้อมูล โดยสามารถทำได้ทั้งในสถาบันครอบครัว โรงเรียนและสังคม

4. การวัดเจตคติ

การวัดเจตคติมีวิธีที่แตกต่างกันได้แก่

1. การวัดเจตคติโดยใช้ช่วงปรากฏที่เท่ากัน (Equal appearing Intervals) วิธีนี้สร้างขึ้นโดย (Thurstone. 1967) ใช้วัดความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นไปในทางบวกหรือลบ การวัดนี้ต้องทำการสร้างข้อความที่แทนความรู้สึกของกลุ่มบุคคลให้มากที่สุด เพื่อนำไปให้คณะกรรมการพิจารณาตัดสินเลือกข้อความที่สร้างขึ้นมานั้น โดยเรียงลำดับความเห็นด้วยมากที่สุดไปจนถึง ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

จำนวน 11 ระดับ แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์นี้ได้จากการให้ระดับข้อความต่าง ๆ ทั้งหมดจากคณะกรรมการ

2. การวัดเจตคติโดยใช้วิธีลิเคิร์ต (Likert method of Summated Rating) วิธีนี้สร้างขึ้นโดย Renis Likert วิธีวัดคือ สร้างข้อความเจตคติ (Attitude Statements) ขึ้นมาหลาย ๆ ข้อความให้ครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการศึกษา วิธีวัดเจตคติแบบลิเคิร์ตนี้เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายเนื่องจากสามารถสร้างได้โดยไม่ยาก มาตรฐานการวัดเจตคติแบบลิเคิร์ตนี้ประกอบด้วยข้อความที่แสดงเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ ได้แก่ 1.ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2. ไม่เห็นด้วย 3. ไม่แน่ใจ 4. เห็นด้วย 5. เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การวัดเจตคติโดยวิธีเคราะหส์เกล (Scalogram Analysis) วิธีวิเคราะห์หส์เกลนี้เป็นวิธีการที่อธิบายถึงขบวนการในการประเมินผลกลุ่มของข้อความว่าเป็นไปตามลักษณะ Guttman Scale หรือไม่ตามความคิดของ Guttman เชื่อว่าสเกลวัดเจตคติควรมีข้อความเพียง 4-6 ข้อความ หรือมากที่สุด 10 - 12 ข้อความเท่านั้น แล้วให้ผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่ ด้วยการให้คะแนนจะให้คะแนน 1 สำหรับข้อความที่เห็นด้วยและให้คะแนน 0 สำหรับข้อความที่ไม่เห็นด้วย เมื่อสร้างข้อความเสร็จให้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 100 ตัวอย่าง ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อข้อความต่าง ๆ โดยเลือกตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยแล้วนำมารวมคะแนนของแต่ละคนจากนั้นเรียงลำดับคะแนนของแต่ละคนจากมากไปหาน้อย แล้วจึงวิเคราะห์สเกลตามวิธีของ Guttman โดยเริ่มจากคนที่ได้คะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด แล้ววิเคราะห์ว่าแต่ละข้อความเข้าหลักเกณฑ์หรือไม่ แล้วจึงคัดเลือกข้อความที่มีคนเห็นด้วยมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับเท่าที่ต้องการ

4. การวัดเจตคติโดยใช้วิธีเทคนิคความหมายจำแนก (Semantic Differential) วิธีการวัดเจตคติวิธีนี้คิดขึ้นโดย ออสกู๊ด (Charles E. Osgood) เป็นการวัดเจตคติของบุคคลต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้คำคุณศัพท์ 2 คำที่มีความหมายตรงข้ามกันระหว่างคำทั้งสองนี้จะมีค่าระดับคะแนนอยู่ระหว่างกลาง โดยปกติจะมีความหมายจำแนกด้วยข้อให้เลือกจำนวน 3, 5, 7 ข้อ ซึ่งให้กลุ่มบุคคลประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นสถานที่ บุคคล หรือเหตุการณ์ การประเมินนี้จะให้ผู้ตอบประเมินค่ามากขึ้น เช่น ดี - ชั่ว จริง - เท็จ ฉลาด - โง่ แข็ง - อ่อน เร็ว - ช้า เป็นต้น สำหรับวิธีนี้ปกติผู้ที่ตอบได้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับหนึ่งเพียงพอที่จะแยกแยะความรู้สึกของตนให้ตรงกับความแตกต่างของคำตอบที่ให้ไว้ (ซึ่งค่อนข้างจะเห็นไม่ชัดเจนนัก) ผู้ตอบทั่วไปจะมีอุปสรรคในการตอบวิธีวัดเจตคตินี้

5. การวัดเจตคติโดยวิธีการสะท้อนให้เห็นภาพ (Projective Techniques) การวัดโดยวิธีการสะท้อนให้เห็นภาพนี้ เป็นการวัดเจตคติทางอ้อม ในการวัดเจตคตินั้นถ้าผู้ที่ศึกษาโดยตรงว่ามีเจตคติต้องการที่จะทราบถึงอะไรเราอาจจะได้ข้อมูลจากผู้ถูกศึกษาไม่ตรงตามเจตคติที่เป็นจริงของเขาก็ได้ ทั้งนี้เพราะเรื่องที่ศึกษามีส่วนทำให้ผู้ถูกศึกษาเสียหายหรือบางที่เรื่องนั้นไปทำให้เกิดความเสียหาย แต่ผู้

ถูกศึกษาอาจแสวงงตอบให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ฉะนั้นผู้ศึกษาจึงต้องใช้วิธีการวัดโดยที่ผู้ถูกศึกษาไม่ทราบว่าตนกำลังให้ข้อมูลจริงในเรื่องใดแน่ ซึ่งวิธีการสะท้อนให้เห็นภาพช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้มากพอสมควร วิธีเหล่านี้ ได้แก่ การต่อประโยคให้สมบูรณ์ , การโยงความสัมพันธ์ของคำ , การใช้ภาพการ์ตูน , การให้เล่าเรื่องจากภาพที่เป็นชุดให้ดู , การเล่านิทาน เป็นต้น (ธีรวิมล เอกะกุล. 2550)

กล่าวโดยสรุปเจตคติของบุคคล หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อหรือแนวโน้มที่บุคคลพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในการตอบสนองในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ การที่จะทราบเจตคติของใครคนใดคนหนึ่งอาจทำได้โดย การใช้แบบสอบถาม , การสังเกต , สัมภาษณ์และบันทึก , การใช้สังคมมิติ , การใช้วิธีสร้างจินตนาการ เพื่อการทำนายพฤติกรรมของบุคคลทั้ง ด้านดี – ไม่ดี ความรู้สึกชอบ – ไม่ชอบ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจสาเหตุและผลที่ผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน การทราบถึงเจตคติที่มีต่อสิ่งใดแล้วจะสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ เพื่อสามารถหาทางป้องกันหรือลดข้อขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเข้าใจสาเหตุและผลของพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลเพื่อความร่วมมือร่วมใจและความสงบสุขของสังคม

5. ประโยชน์ของการวัดเจตคติ

การวัดเจตคติสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเจตคติเป็นเรื่องที่นักจิตวิทยา นักการศึกษา ให้ความสนใจและได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดเจตคติไว้ ดังนี้

สงวน สิทธิเลิศอรุณ สรุปไว้ว่า การวัดเจตคติมีประโยชน์ ดังนี้(สงวน สิทธิเลิศอรุณ .2527)

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในสิ่งเร้าต่าง ๆ
2. ช่วยในการปรับตัว
3. ช่วยในการป้องกันตัว
4. ช่วยในการแสดงออกถึงค่านิยม

อาจกล่าวสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการวัดเจตคติสามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเรียนรู้และพฤติกรรมไปในทางสร้างสรรค์

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติในประเทศ

ทองนวล ภูประเสริฐ (2538) ได้ทำการศึกษาเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรฝ่ายสนับสนุน จำนวน 30

คน และบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการทั้งที่มีประสบการณ์ตรงและไม่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วม จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. บุคลากรทางการประถมศึกษาที่เป็นฝ่ายสนับสนุนมีเจตคติทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษสูงกว่าฝ่ายปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. บุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วม และไม่มีประสบการณ์ตรง มีเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่แตกต่างกัน
3. บุคลากรทางการประถมศึกษาในฝ่ายปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วม มีเจตคติทางบวกสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ภายในกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วม ฝ่ายสนับสนุนมีเจตคติทางบวกต่อการเรียนร่วมสูงกว่าฝ่ายปฏิบัติการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สหภัทร์ เจริญยศ (2541) ได้ศึกษาความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วม ในโรงเรียนวัดโพศอกกับโรงเรียนราชวินิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการปัญหา และเจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดโพศอกกับโรงเรียนราชวินิต และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง นักเรียนในโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน จำนวน 105 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 422 คน รวมทั้งหมด 527 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการและปัญหาต่อการเรียนร่วมในระดับมาก แต่ครูมีเจตคติที่ดี ผู้ปกครองมีเจตคติระดับปานกลางต่อการเรียนร่วม
2. ครูอยู่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการต่อการเรียนร่วมแตกต่างกัน แต่มีปัญหาและเจตคติต่อการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความต้องการปัญหาและเจตคติต่อการเรียนร่วมแตกต่างกัน

ชุลีกร ตั้งเชื่อนพันธ์ (2540) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า

1. ครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
2. ด้านปัจจัยการกระตุ้นและปัจจัยค้ำจุน มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
3. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา ในแง่ตัวแปรที่เกี่ยวกับ เพศ ระดับอายุ คุณวุฒิ อายุราชการ พื้นฐานความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 7 ปี มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 0 ปี – 3 ปี

5. ครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติที่ผ่านการอบรมการสอนเด็กพิการ มีความพึงพอใจในปัจจัยกระตุ้นและในทุกองค์ประกอบของปัจจัยกระตุ้นมากกว่าครูที่ไม่ผ่านการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (โครงการสัมมนาเชิงอบรมฯ, 2540)

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ เจตคติของครู ผู้บริหาร บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และการเพิ่มพูนความรู้ทางการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษต่อไป

งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่างประเทศ

เคลเลอร์ (Keller. 1987) ศึกษาถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่า ครูใหญ่ ครูผู้สอน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรเรียนร่วมกับเด็กปกติ แต่ครูผู้สอนมีความเห็นว่าควรมีห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแยกออกจากกัน แต่ควรอยู่ในเขตโรงเรียนเดียวกัน

เซคส์ (Sakes. 1987) ศึกษาพบว่าครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี มีความสามารถในการสอนขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นในตนเองของครูในการสอนเด็กประเภทนี้ เช่น ครูที่มีวุฒิต่างการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาพิเศษ หรือผ่านการอบรมมาโดยเฉพาะ

มาทา (Mata.1989) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของบุคลากรทางการศึกษาต่อเจตคติต่อการเรียนร่วมในเกาะกวม (Guam) ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีเจตคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการเรียนร่วม บุคลากรทางการศึกษาในงานวิจัยนี้ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ ครูให้คำปรึกษา ครูแนะแนว นักจิตวิทยา ผู้บริหารโรงเรียน และครูสอนเด็กปกติ การค้นคว้ายังพบอีกว่าครูการศึกษาพิเศษและครูแนะแนวมีเจตคติในทางบวกมากกว่าครูปกติและมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษมาก่อนอายุ และการมีประสบการณ์ตรงกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูและผู้บริหารที่เคยสอนหรือมีความรู้ความเข้าใจต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาก่อนมีเจตคติทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่าครูที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า ควรมีการอบรมครู ผู้บริหาร ตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียนก่อนเปิดโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนนั้น ๆ

ทัฟส์ (Tufts.1985) ทำการศึกษาเจตคติของครูการศึกษาพิเศษ ครูที่สอนเด็กปกติ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กปกติ และครูปกครองเด็กพิเศษ ที่มีผลต่อการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางภาษากับเด็กปกติที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเมืองลอสแอนเจลิส แคลิฟอร์เนีย การศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าว มีเจตคติต่อการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน อายุของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรที่สำคัญ ทำให้เจตคติของบุคคลดังกล่าวแตกต่างกัน ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เจตคติต่อการเรียนร่วมแตกต่างกัน (การจัดการเรียนร่วมของเด็กพิการหูในประเทศไทย. 2543: 57)

ฟาร์เลย์ (Farley. 1992) ได้ศึกษาถึงเจตคติของครูใหญ่และครูระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการเรียนร่วมพบว่า คล้ายคลึงกับเจตคติของบุคคลที่ทำงานในระดับชั้นอื่น ๆ ครูใหญ่มีเจตคติที่แสดงความพึงพอใจมากกว่าครูทั่วไป องค์ประกอบสำคัญที่พบและมีส่วนเกี่ยวข้องโดยอ้อมต่อเจตคติคือ ประสบการณ์ทำงานของคนที่เป็นพิเศษมาก่อน หรือมีพื้นฐานของการศึกษาหรือเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษมาก่อน ขนาดของโรงเรียนก็มีส่วนเกี่ยวข้องเหมือนกันกับระดับความพอใจของบุคลากรในโรงเรียนเมื่อต้องทำงานเป็นทีม

สโตเลอร์ (Stoler. 1992: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติของครูปกติที่มีต่อเด็กพิเศษที่อยู่ในห้องเรียน ของตนผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนปกติในระดับมัธยมสนใจ เพราะมีผลกระทบต่อครูเหล่านี้โดยส่วนตัวและครูเหล่านี้วิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของตนในชั้นเรียน
2. ครูผู้สอนในโรงเรียนปกติจนเคยชินและไม่ได้อบรมวิธีการในการสอนเด็กพิเศษ
3. ครูปัจจุบันที่มีเด็กพิเศษอยู่ในห้องเรียนของตนได้รับการสนับสนุนเพียงน้อยนิด จากภาควิชาการศึกษาหรือจากผู้บริหารของโรงเรียน
4. ครูมักกังวลเกี่ยวกับขนาดของชั้นเรียนที่เด็กต้องการความเอาใจใส่เป็นพิเศษ
5. การสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองในชั้นเรียน เมื่อครูการศึกษาพิเศษอยู่ในชั้น
6. การที่เด็กพิเศษที่ไม่สามารถอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังจะต้องได้รับความช่วยเหลือทั้งทางเครื่องมือแพทย์ การเฝ้าดูแลเป็นเรื่องที่ครูส่วนใหญ่กังวล

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า บุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการจัดให้เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ ควรมีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการศึกษาพิเศษ และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเจตคติ และการสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรมนั้น ควรทราบถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวม อิทธิพลของเจตคติจัดการเรียนรวมเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับหลักการที่ควรจะเป็นและเป็นแนวทางในการพัฒนาเจตคติต่อการจัดการเรียนรวมในอนาคตต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก เป็นการศึกษาเชิงทดลอง (Experimental Research) ขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 7-10 ปี กำลังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 7-10 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ในโรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนจัดการเรียนร่วมของกรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการเลือกมาแบบเจาะจงจำนวน 1 ห้องเรียนโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้คือเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 2 และมีเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (IQ 50-70) เรียนร่วมอยู่ด้วยจำนวน 3-5 คน ซึ่งในห้องเรียนนี้มีนักเรียนทั้งหมด 37 คน เป็นเด็กปกติ 33 คน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (IQ 50-70) เรียนร่วมอยู่ด้วยจำนวน 4 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิดคือ

1. โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก ประกอบด้วย
 - 1.1 หนังสือนิทาน
 - 1.2 เกม
 - 1.3 แผนการจัดกิจกรรมใช้นิทานและเกม
2. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนร่วม

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก ซึ่งมีส่วนประกอบต่างๆดังนี้

1.1 หนังสือนิทาน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพมีขั้นตอนดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนนิทานเนื้อหาสาระหรือประเด็นในการสร้างนิทาน วิธีการจัดทำหนังสือนิทาน

1.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและการเรียนรวมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเจตคติทางบวก

1.1.4 กำหนดรูปแบบของหนังสือนิทาน

1.1.5 สร้างหนังสือนิทานที่มีลักษณะเป็นนิทานเกี่ยวกับการสร้างเจตคติทางบวกต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยมีภาพประกอบสีสดใส ขนาดประมาณ 14x18 นิ้ว จำนวน 18 เรื่อง

1.1.6 นำหนังสือนิทานทั้ง 18 เรื่องที่ได้แต่งขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนนิทาน ด้านภาษาไทยและด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาในนิทาน จำนวน 3 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1) ปรับภาษาในนิทานแต่ละเรื่องให้เหมาะสม เช่น คำว่า “แขกต่างประเทศ” ให้เปลี่ยนเป็น “แขกชาวต่างชาติ”

2) เติมคำสันธานเพื่อให้ภาษาสละสลวย เหมาะสมกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เช่น คำว่า ถ้า และ ซึ่ง จึง แต่ ควร จะ

3) ปรับเนื้อหาในนิทานจากวิชาภาษาไทยเป็นวิชาการงาน

1.1.7 เมื่อนำหนังสือนิทานที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กนักเรียนชาย-หญิงอายุระหว่าง 7-10 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลาดพร้าวจำนวน 38 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยการนำหนังสือนิทานไปทดลองใช้ครั้งแรกพบว่านักเรียนซึ่งนั่งตามที่นั่งของตนเองมีความสนใจมากเนื่องจากเด็กลุกออกจากโต๊ะและแย่งกันมานั่งข้างหน้าเวลาเริ่มกิจกรรมเล่านิทานแก้ไขโดยเปลี่ยนสถานที่จากห้องเรียนเป็นห้องเรียนของเด็กพิเศษโดยให้ครูนั่งเก้าอี้เล็กๆและเด็กนั่งกับพื้นเป็นรูปครึ่งวงกลม

1.2 เกม

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม และการจัดกิจกรรมเกมของ
สมชาติ กิจรรวง

1.2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรอมระหว่างเด็กที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญากับเด็กปกติ

1.2.3 เลือกเกมที่เน้นความคิดรวบยอดในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เจตคติและ
ความเข้าใจ ของสมชาติ กิจรรวง ประกอบด้วยเกมจำนวน 18 เกม มาปรับให้เหมาะสมกับระดับของ
เด็กในชั้นประถมศึกษา

1.2.4 นำเกมที่ผู้วิจัยได้ทำการปรับแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาพิเศษ
ด้านการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก (นันทนาการ) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมจำนวน 3 คนแล้วนำมา
ปรับปรุงแก้ไขดังนี้

- 1) เปลี่ยนคำว่าผู้นำเป็นครู
- 2) วัตถุประสงค์ให้ขึ้นต้นด้วย “เพื่อให้นักเรียน “
- 3) มีนกหวีด และนาฬิกาจับเวลา 1 อันในการทำกิจกรรมเกม

1.2.5 นำเกมที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับเด็กนักเรียนชาย-หญิงอายุ
ระหว่าง 7-10 ปีกำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลาดพร้าวจำนวน 38 คนที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยเปลี่ยนสถานที่จากห้องเรียนเป็น
ห้องเรียนของเด็กพิเศษเนื่องจากเกมบางเกมต้องใช้พื้นที่ในการเล่นเกมมาก

1.3 แผนการจัดกิจกรรมใช้นิทานและเกม

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมใช้นิทานและเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 2 มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดกิจกรรมใช้นิทานและเกม เพื่อให้เหมาะสมกับ
ระดับความสามารถและความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2. กำหนดจุดประสงค์ของแผนการจัดกิจกรรมใช้นิทานและเกมแต่ละแผน เนื้อหาในแต่ละ
แผนมีรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้เด็กปกติมีความรู้สึกที่ดีต่อเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา

3. ดำเนินการเขียนแผนการกิจกรรมใช้นิทานและเกม เพื่อง่ายและสะดวกต่อการใช้โดย
กำหนดให้มีจำนวน 18 แผน เนื้อหาในแต่ละแผนประกอบด้วย

3.1 จุดประสงค์การปฏิบัติกิจกรรม

3.2 นิทานและเกม

3.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

3.4 การปฏิบัติกิจกรรม

3.5 การวัดและการประเมินผล

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ ด้านการศึกษาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ด้านนิทานและเกมจำนวน 3 คน เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำว่าควรใส่ชื่อผู้แต่งนิทานแต่ละเรื่อง

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม

การสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวมมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความคิดเห็นและเจตคติต่อการเรียนรวมและวิธีการสร้างแบบวัดเจตคติตามแนวคิดของ กัทท์แมน (Guttman) ออสกูส (Osgood) และการวัดเจตคติของ ธีรวุฒ เอกะกุล (ธีรวุฒ เอกะกุล, 2550)

2. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะของเจตคติต่อการเรียนรวมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้ชัดเจน

3. สร้างแบบวัดเจตคติแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวมในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดกรุงเทพมหานครเป็นแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนรวมในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบใช้สัญลักษณ์จำแนกระดับเจตคติเป็น 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ในกรณีที่คำถามเป็นคำถามเชิงบวก

ถ้าเลือกตอบ ☺ เห็นด้วย หมายถึง 3 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ ☹ เฉยๆ หมายถึง 2 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ ☹ ไม่เห็นด้วย หมายถึง 1 คะแนน

ในกรณีที่คำถามเป็นคำถามเชิงลบ

ถ้าเลือกตอบ ☺ เห็นด้วย หมายถึง 1 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ ☹ เฉยๆ หมายถึง 2 คะแนน

ถ้าเลือกตอบ ☹ ไม่เห็นด้วย หมายถึง 3 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	31 – 45	หมายถึง	สูง
คะแนน	16 - 30	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน	0 - 15	หมายถึง	ต่ำ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คนพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษา นำคะแนนที่ได้มาจากการประเมินความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) ได้ค่า 0.66 – 1.00 (ดังแสดงในภาคผนวก ข) และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

4.1 เติมคำว่า “จะ” ในข้อ 6 ของแบบสอบถามเพราะประโยคก่อนหน้าเป็นอนาคต

4.2 เปลี่ยนคำว่า “กฎ” เป็น “ข้อตกลง” ในข้อ 10 ของแบบสอบถาม

4.3 เติมคำว่า “จะ” ในข้อ 14 ของแบบสอบถามเพราะมีคำว่า หาก เพื่อแสดงอนาคต

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกับเด็กนักเรียนชาย-หญิงอายุระหว่าง 7-10 ปีกำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดลาดพร้าว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คนในวันที่ 7 กรกฎาคม 2553 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.759

วิธีดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ดำเนินการทดลองแบบ One- Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 249) ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
E	T1	X	T2

เมื่อ E แทน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มทดลอง

X แทน โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

T1 แทน วัดเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนการทดลอง

T2 แทน วัดเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังการทดลอง

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ก่อนดำเนินการทดลอง

ขอให้บัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนวัดลาดพร้าวที่มีเด็กเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองเครื่องมือ

2.2 ดำเนินการทดลองโดย

2.2.1 ทำการวัดเจตคติโดยใช้แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวมโดยทำการสอบถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในช่วงกิจกรรมโฮมรูมโดยใช้เวลา 60 นาที โดยนำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาครั้งละ 5 คน อธิบายสัญลักษณ์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการตอบมากขึ้น และอ่านแบบสอบถามที่ละข้อให้นักเรียนฟัง เมื่อนักเรียนทำแบบสอบถามครบทั้ง 5 คนแล้วครูจึงเริ่มอ่านในข้อถัดไป เพื่อให้เด็กตัดสินใจและตอบคำถามด้วยตนเอง หลังจากที่นักเรียนทำ Pretest แล้วให้แยกออกจากกลุ่มที่ยังไม่ได้ทำ ดำเนินการเช่นเดียวกันกับกลุ่มต่อไป จนครบทุกคน

2.2.2 ดำเนินการทดลองโดยการเล่านิทานและเล่นเกมกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ช่วงกิจกรรมโฮมรูมเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน คือวันจันทร์-วันศุกร์ วันละ 50 นาที จำนวนนิทานและเกมทั้งหมด 18 ชุดดังนี้

ครั้งที่	วันที่ทำการทดลอง	นิทาน	เกม
1	วันจันทร์ที่ 12 กรกฎาคม 53	เพื่อนใหม่ของฉัน	สีแดง (สีอื่นก็ได้)
2	วันอังคารที่ 13 กรกฎาคม 53	ฮุกน้อยแสนขยัน	ส่วนประกอบรถยนต์
3	วันพุธที่ 14 กรกฎาคม 53	ช่วยกันทำงานดีกว่า	ชอบกีฟ้าอะไร
4	วันพฤหัสบดีที่ 15 กรกฎาคม 53	เล่นด้วยกันสนุกดี	หนูเป็นเด็กดี
5	วันศุกร์ที่ 16 กรกฎาคม 53	กินอาหารในหมู่เพื่อนๆ	มัมมี
6	วันจันทร์ที่ 19 กรกฎาคม 53	ผลัดกันพูด	เลียนแบบ เลียนท่า
7	วันอังคารที่ 20 กรกฎาคม 53	เพื่อนตักเตือนเพื่อน	ขัดใจ
8	วันพุธที่ 21 กรกฎาคม 53	เพื่อนต้องการกำลังใจ	ชมคน
9	วันพฤหัสบดีที่ 22 กรกฎาคม 53	ถ้วยรางวัลล้ำค่า	คนดีคือฉัน
10	วันศุกร์ที่ 23 กรกฎาคม 53	หวังเพื่อน	ใบคำ
11	วันพุธที่ 28 กรกฎาคม 53	ไก่ทอดแสนอร่อย	การ์ดทายนิสัย
12	วันพฤหัสบดีที่ 29 กรกฎาคม 53	แบ่งปันกับหน้อย	นี่แหละคน
13	วันศุกร์ที่ 30 กรกฎาคม 53	เพื่อนที่แตกต่างกัน	ปั้นหุ่น

ครั้งที่	วันที่ทำการทดลอง	นิทาน	เกม
14	วันจันทร์ที่ 2 สิงหาคม 53	เพื่อนแนะนำเพื่อน	ความต้องการของฉัน
15	วันอังคารที่ 3 สิงหาคม 53	นิสัยที่ดีของเพื่อน	หนึ่งมิตรชิดใกล้
16	วันพุธที่ 4 สิงหาคม 53	เพื่อนหายไปไหน	รวมกลุ่ม
17	วันพฤหัสบดีที่ 5 สิงหาคม 53	สวนสัตว์แสนสนุก	ฉีกข้าง
18	วันศุกร์ที่ 6 สิงหาคม 53	งานปีใหม่	ร่วมด้วยช่วยवाद

2.3 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้วทำการวัดเจตคติ (Posttest) โดยใช้แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวมฉบับเดียวกับก่อนการทดลอง และดำเนินการตามขั้นตอนเหมือนกับขั้นตอนการทำ Pretest

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ โดยใช้นิทานและเกม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้กับค่าเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์โดยใช้สถิติทดสอบที (t – test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติ โดยใช้นิทานและเกม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบที (t – test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ เป็นการหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 249)

1.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามและจุดประสงค์ (Index of Consistency: IOC) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	ICO	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับจุดประสงค์
	ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2528)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	N	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 73) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

2.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญทุม ศรีสะอาด. 2541: 87) โดยใช้สูตรดังนี้

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้กับค่าเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์โดยใช้สถิติทดสอบที (t - test statistic) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

$$t = \frac{\bar{X} - \mu}{\frac{S}{\sqrt{N}}}, df = n - 1$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากรที่กำหนดขึ้นมาทดสอบ
	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.4 สถิติสำหรับแบบทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคะแนน เจตคติ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ t- test for Dependent Sample (บุญเชิด ภิญโญอนันต์พงษ์. 2521) โดยมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\Sigma D}{\frac{\sqrt{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}}{n-1}}, df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	ΣD	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	ΣD^2	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
	$(\Sigma D)^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ทั้งหมดยกกำลังสอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก ได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษาหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก
2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

1. ศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษาหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 1-2

ตาราง 1 คะแนน ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา ก่อนหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

คนที่	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
1	24	ปานกลาง	40	สูง
2	24	ปานกลาง	45	สูง
3	29	ปานกลาง	43	สูง
4	32	สูง	44	สูง
5	29	ปานกลาง	42	สูง
6	28	ปานกลาง	43	สูง
7	28	ปานกลาง	44	สูง
8	45	สูง	45	สูง
9	28	ปานกลาง	43	สูง
10	29	ปานกลาง	42	สูง

ตาราง 1 ต่อ)

คนที่	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
11	24	ปานกลาง	42	สูง
12	29	ปานกลาง	43	สูง
13	32	สูง	44	สูง
14	24	ปานกลาง	41	สูง
15	21	ปานกลาง	43	สูง
16	32	สูง	44	สูง
17	29	ปานกลาง	43	สูง
18	21	ปานกลาง	43	สูง
19	29	ปานกลาง	41	สูง
20	24	ปานกลาง	41	สูง
21	32	สูง	44	สูง
22	24	ปานกลาง	42	สูง
23	24	ปานกลาง	39	สูง
24	28	ปานกลาง	41	สูง
25	21	ปานกลาง	39	สูง
26	29	ปานกลาง	42	สูง
27	28	ปานกลาง	41	สูง
28	21	ปานกลาง	43	สูง
29	32	สูง	44	สูง
30	21	ปานกลาง	38	สูง
31	20	ปานกลาง	40	สูง
32	21	ปานกลาง	41	สูง
33	28	ปานกลาง	41	สูง
\bar{X}	27	ปานกลาง	42.2	สูง
SD	5.59		2.67	

จากตาราง 1 แสดงว่าเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนการ
ใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกมีคะแนนระหว่าง 20-45 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27 ความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 5.59 ซึ่งมีระดับเจตคติต่อการเรียนรวมอยู่ในระดับปานกลางและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริม
เจตคติทางบวกมีคะแนนระหว่าง 38-45 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.67
ซึ่งมีระดับเจตคติต่อการเรียนรวมอยู่ในระดับสูง

ตาราง 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของ
นักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก กับค่าเกณฑ์
ระดับสูง

กลุ่มทดลอง	\bar{X}	เกณฑ์คะแนน ระดับสูง	t	df	P-value
หลังการทดลอง	42.2	31 - 45	22.97	32	.00

จากตาราง 2 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียนรวมของนักเรียนปกติระดับ
ประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกแตกต่างจากค่าเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์ระดับสูง
(31-45 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ว่าเจตคติ
ต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ใน
โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกอยู่ในระดับสูง

2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของ
นักเรียนปกติระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เจตคติต่อการเรียนรวมของนักเรียนปกติ ระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

กลุ่มทดลอง	\bar{X}	SD	t	df	P-value
ก่อนการทดลอง	27	5.59	-20.50	32	.00
หลังการทดลอง	42.2	2.67			

จากตาราง 3 แสดงว่า เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษาหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกแตกต่างจากก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก มีสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

สมมุติฐานในการวิจัย

1. เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกอยู่ในระดับสูง
2. เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย – หญิง อายุ 7-10 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ในโรงเรียนวัดลาดพร้าว สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร เลือกมาแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งในห้องเรียนนี้มีนักเรียนทั้งหมด 37 คน เป็นเด็กปกติ 33 คน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (IQ 50-70) เรียนร่วมอยู่ด้วยจำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการวิจัยได้แก่ โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก ประกอบด้วยหนังสือนิทานจำนวน 18 เรื่อง เกมจำนวน 18 เกม แผนการจัดกิจกรรมใช้นิทานและเกมจำนวน 18 แผน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม 1 ชุดมี 15 ข้อ

ดำเนินการทดลองโดยใช้ แบบแผนการวิจัยชนิด One Group Pretest – Posttest Design. ในวันที่ 9 กรกฎาคม 2553 ได้ดำเนินการวัดเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนการทดลอง (Pretest) กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกซึ่งประกอบด้วยนิทานและเกม ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วย

ตนเอง ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน คือ วันจันทร์ - วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 14.30 - 15.30 น. วันละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 18 ครั้ง ระหว่างวันที่ 12 กรกฎาคม ถึง วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2553 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้วได้ทำการวัดเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังการทดลอง (Posttest) ในวันที่ 9 สิงหาคม 2553 โดยใช้แบบประเมินเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาฉบับเดียวกันกับที่ใช้ก่อนการทดลอง แล้วนำคะแนนที่ได้จากการประเมินมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบเจตคติการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบที (t – test statistic)

สรุปผลการวิจัย

1. เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกอยู่ในระดับสูง
2. เจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา หลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกสูงขึ้น

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่าคะแนนการประเมินเจตคติก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นิทานและเกมสามารถสร้างหรือเพิ่มเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เป็นอย่างดีซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การที่เด็กมีเจตคติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับสูงและแตกต่างจากก่อนการทดลอง เป็นไปได้มากเนื่องจากนิทานกับเด็กเป็นของคู่กันโดยธรรมชาติของเด็กวัย 6-10 ปี ชอบฟังนิทานซึ่งมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงและนิทานยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน (เกริก ยุ้นพันธ์. 2539: 55) กิจกรรมการเล่นิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เด็กชอบและเหมือนสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กสนใจ ใฝ่รู้ นำไปสู่การพัฒนาในทุกๆด้าน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2543: 42) นิทานเป็นวิธีการเสนอแนะเรื่องราวต่างๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีอยู่ในหนังสือให้กลายเป็นสิ่งที่มีชีวิตชีวาที่มีคุณค่าและให้ความรู้ต่างๆ แก่เด็กพร้อมกับความเพลิดเพลินและความพึงพอใจจากการฟัง (อุไรวรรณ กิมเฮง. 2551: 39) ถ้าผู้เล่ามีเทคนิคในการเล่นิทานที่ดี เด็กจะติดตามเนื้อเรื่องในนิทานอย่างเต็มใจโดยไม่มีการบังคับเช่น ระหว่างการทดลองซึ่งเล่นิทานไปแล้วประมาณ 2-3 เรื่อง เด็กเริ่มจำตัวละครต่างๆได้ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี

ทางสังคมของแบนดูราที่ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการสนใจมีผลต่อการรับรู้ซึ่งถ้าเด็กมีความสนใจจะเกิดการรับรู้ได้ดี (สุภัก ไหวหากิจ.2544:61) ครูจึงสามารถสอดแทรกเนื้อหาและความรู้ที่ต้องการสอนเด็ก ลงไปในนิทานตามจุดประสงค์ที่ต้องการได้ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ที่จะให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรวม จึงได้สอดแทรกเนื้อหาดังกล่าวลงไปในนิทาน ทำให้เด็กได้รับความรู้ความเข้าใจตลอดจนวิธีการปฏิบัติตัวที่ทำให้เกิดมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรวม โดยไม่รู้สึกรำคาญบังคับ เด็กจึงเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานไม่เครียด

นอกจากนี้ในการเล่านิทานที่มีตัวละครเป็นตัวแบบที่ดีและให้เด็กได้เลียนแบบพฤติกรรมหรือได้รู้ถึงความรู้สึกนึกคิดในการกระทำของตัวละครแต่ละตัวในนิทานนั้นๆ เป็นวิธีการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่ดี โดยการเรียนรู้และเลียนแบบจากตัวละคร ตัวอย่างเช่น “จ้อย” เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตัวละครตัวนี้จะทำให้เด็กรับรู้ถึงลักษณะพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา “เก่ง” และ “แต้ว” เป็นตัวอย่างของเด็กที่เรียนดี ชอบช่วยเหลือเพื่อน เห็นอกเห็นใจเพื่อนและเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้ดี ส่วน “เม่น” เป็นตัวอย่างของเด็กที่ชอบล้อเลียนเพื่อนๆ เมื่อเด็กๆ ได้ฟังนิทานและดูรูปก็สามารถบอกได้ว่าใคร ชื่ออะไร มีนิสัยดีหรือไม่ดีอย่างไร และควรจะทำอย่างไรต่อไป นอกจากนี้กิจกรรมนิทานเป็นกิจกรรมที่สงบผ่อนคลาย ซึ่งจะทำให้เด็กมีสมาธิในการรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้นดังเช่น งานวิจัยของพัชรี เจตน์เจริญรักษ์ (2537: 65-70) ได้ศึกษาพบว่ากิจกรรมที่ทำให้เด็กสงบนั้นมีผลต่อการรับรู้ของเด็กทำให้เด็กมีความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น

เกมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในโปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกและจากผลการทดลองมีเจตคติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับสูงและแตกต่างจากก่อนการทดลองเนื่องจากเกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่ใช้ความสนุกสนานเพลิดเพลินช่วยฝึกทักษะให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในส่วนที่ต้องการเรียนรู้ซึ่งครูส่วนมากยอมรับว่ากิจกรรมหรือเกม สามารถใช้ในการจูงใจนักเรียน และครูสามารถใช้เกมในการสอนเพื่อให้การสอนดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายได้ แกรมส์, คาร์รและฟิทซ์ (Gramvbs, Carr; & Fitch. 1970) ในทางด้านอารมณ์และจิตใจ เกมและการเล่นจะช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจให้มั่นคงแข็งแรง รู้จักปรับอารมณ์ให้เข้ากับภาวะแวดล้อม และการเล่นจะช่วยลดความคับข้องใจของเด็กส่วนทางด้านสังคม เกมและการเล่นจะช่วยให้มีพัฒนาการด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่รวมกลุ่ม รู้จักบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ฝึกการสมาคม และฝึกเด็กในเรื่องของการปรับตัวทางสติปัญญา เกมและการเล่น ถือว่าเป็นการฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็กในเรื่องการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และส่งเสริมการใช้จินตนาการและภาษา (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2535: 110) นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูได้เห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (อัจฉรา ชิวพันธ์. 2533: 128) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกมเป็นวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะรวมทั้งส่งเสริมกระบวนการในการทำงาน การอยู่ร่วมกับเพื่อนในสังคมได้เป็นอย่างดี อุษา กลเกม (2533: 112) ตัวอย่างเช่น ในระหว่างเล่นเกม เห็นภาวะของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในเกมฝึกข้าง การเสนอตัวเองเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มในเกมขัดใจ

หรือการเก็งกำไรในการเสียสละที่จะเป็นคนถูกระทำในเกมมัมมี การเล่นเกมจึงเป็นการฝึกประสาทสัมผัส และส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับคนอื่น การเล่นเกมช่วยพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ที่เกิดขึ้นขณะที่เด็กเล่นเกมอย่างมีความสุข (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539: 301) นอกจากนี้ ยังช่วยให้เด็กเรียนรู้และจดจำได้นานขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าครูสามารถนำการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวกซึ่งประกอบ ด้วยนิทานและเกมไปใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อสร้างหรือเพิ่มเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาให้สูงขึ้นได้

ข้อสังเกตที่จากการวิจัย

1. เด็กมีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมอย่างมาก โดยเฉพาะกิจกรรมการฟัง นิทาน สังเกตได้จากนักเรียนแย่งกันมานั่งข้างหน้าและขณะฟังนิทานเด็กนั่งฟังนิ่งเงียบ ระหว่างการเล่า นิทานมีการสอบถามเกี่ยวกับนิทานเป็นระยะๆ เด็กตอบได้และมีการแย่งกันตอบในบางครั้ง หลังจากทำ กิจกรรมเล่านิทานได้ประมาณ 2-3 เรื่อง เด็กเริ่มจำตัวละครในนิทานได้เช่น เมื่อเห็นภาพในนิทานจะ เรียนชื่อตัวละครในเรื่องได้ ได้แก่ จ้อย ครูแหวน เก่ง ฯ

2. ในการเล่นเกมเด็กตื่นเต้นกับการเล่นเกมมาก สังเกตได้จากเด็กจะพูดคุยกันเสียงดัง บางคนเตรียมจับกลุ่มจับคู่กันไว้ก่อนโดยยังไม่ทันได้ฟังกติกาของเกม ครูต้องเตือนเด็กให้เงียบและฟังกติกา ของเกมจากครูก่อน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กออทิสติกของนักเรียนปกติจากการใช้ โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

2. ควรมีการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของ นักเรียนปกติระดับปฐมวัยจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ สิทธิเขตการ. (2547). การศึกษาความสามารถจำแนกประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ก่อนประถมศึกษา โดยใช้เกมเสริมทักษะการเรียนรู้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา สุตะบุตร. (2535, กันยายน-ธันวาคม). การแบ่งประเภทของภาวะปัญญาอ่อนตาม ICD. วารสารราชานุกูล. 10.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2540). การลดพฤติกรรมซ้ำๆ แปลกๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงพยาบาลราชานุกูล โดยใช้การเสริมแรงแบบอาร์โอร่วมกับการทำให้อยู่นิ่ง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). การสอนแบบจิตปัญญา: แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2539). การเล่านิทาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- จรรยา ชื่นเกษม. (2540). การศึกษาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพประกอบการเล่านิทาน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2520). ทักษะคิดของเด็กพิการต่อเด็กพิการและทักษะคิดของเด็กพิการและครูด้วยกัน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา อัมพรภาค. (2546). การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์เพ็ญ สุภามผล. (2538). การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชวาลา เขียวธนู; และกัลยา สุตะบุตร. (2539). ความรู้เรื่องภาวะปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ: กองโรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

- เชิดศักดิ์ โสมวาสินธุ์.(2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองกุล ชันขาว. (2528, ตุลาคม-พฤศจิกายน). องค์ประกอบในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ. *การศึกษา นอกโรงเรียน*. 23(128): 20 – 23.
- ทัศนีย์ อินทรบำรุง. (2539). *วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมค่ายเล่านิทานก่อนกลับบ้าน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทีจิณันท์ เฟื่องฟู. (2542). *การจัดการเรียนการสอนแบบรวมชั้นในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสุเหร่าคลองสิบ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2550). *การวัดเจตคติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซตการพิมพ์.
- นิธิมา หาญมานพ. (2541). *การสร้างชุดการสอนด้วยคำศัพท์ด้วยเกมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับก่อนประถมศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพร ปวงสุรินทร์. (2542). *การศึกษาความสามารถสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้เกม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *การวัดและประเมินผลการศึกษา: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญโชติ นุ่มปาน. (2537). *ผลการใช้เกมคณิตศาสตร์ที่มีต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 3*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บัวแก้ว บัวเย็น. (2538). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบ รู้แจ้งกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี ปริยวาที. (2551). *การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและติดตามผล*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พีเออาร์ตแอนพรีนติ้ง.
- . (2539). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: จำไทยเพรส.
- . (2547). *แนวทางการจัดการเรียนรวม*. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- ผดุง อารยะวิญญู; และคณะ. (2550). *การวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนต้นแบบในการเรียนรวมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผดุง อารยะวิญญู; และวาสนา เลิศศิลป์. (2551) *การเรียนรวม Inclusion*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ. เอ็น. ที.
- พัชรี เจตน์เจริญรักษ์. (2537). *ความสนใจในการรับรู้ของเด็กประถมวัยจากการใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบ (การเก็บเด็ก)*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาระดับปริญญาตรี). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. (2537). *ฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพและการจ้างงานบุคคลปัญญาอ่อน*. เอกสารคำบรรยายการอบรมเชิงปฏิบัติการการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพ การจ้างงานบุคคลปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2539). *แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้*. เอกสารประกอบการอบรมครูการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: สถาบันไพบรเบล.
- . (2541). *การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2534). *เทคนิคการเล่านิทาน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น,
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2524). *เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 6 -10*. กรุงเทพฯ: กราฟิคอาร์ต.
- ภรณ์ี คุรุรัตน์. (2535). *การเล่นของเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรวดี ตันท์โอภาส. (2545). *การศึกษาความสามารถทางดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ในการฝึกเมโลเดียน*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลอบ ชูติกร. (2526). *การเรียนร่วมขั้นระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับเด็กปกติ*. เอกสารวิชาการรวมบทความการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ลัดดา ศิลาน้อย. (2532, กุมภาพันธ์-พฤษภาคม). *เกมโทรทัศน์กับการสอนสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา. 13 (1): 40*
- ศรีสวัสดิ์ น่วมจะโป๊ะ. (2534). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึกหัด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ศรียา นิยมธรรม. (2534). *การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ดีลฟเพรส.*
- ศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี. (2520). *คณิตคิดสนุก. กรุงเทพฯ. พิมเนศ.*
- ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในชั้นเรียนรวม ระดับช่วงชั้นที่ ๑-๓. กรุงเทพฯ: การศาสนา สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ.*
- สงวน สิทธิเลิศอรุณ. (2527). *ทฤษฎีและการปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.*
- สมชาติ กิจยรรยง. (2546). *108 เกมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ: อินฟอร์มีเดีย บั๊คส์.*
- สมใจ ทิพย์ชัยเมธา; และลลอบ ชูติกร. (2537). *การเล่นและเกมสำหรับเด็กปฐมวัย เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย. นนทบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สหภัทร เจริญยศ. (2540). *การศึกษาความต้องการปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดโพคยกับโรงเรียนราชวินิต. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุกัญญา ขำเพชร. (2538). *ความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุภาวดี ไยพิมล. (2532). *ความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้ฟังการเล่านิทานโดยใช้หุ่นมือและการเล่านิทานโดยแสดงบทบาทสมมติประกอบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุภัค ไหวหากิจ. (2544). *เปรียบเทียบการรับรู้วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมและการเล่นเกมแบบร่วมมือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- สุรางค์ สากร. (2537). พฤติกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- สุวิมล ตันปิติ. (2536). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำที่มี ร ล ว กล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและการฝึกทักษะ โดยใช้ กิจกรรมในคู่มือครู. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- แสงเพชร เจริญราษฎร์. (2546). การสร้างชุดการสอนอ่านคำศัพท์ภาษาไทยแบบ WBI สำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ศูนย์การศึกษาพิเศษสถาบันราชภัฏ นครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). การเรียนรวม: แนวคิดใหม่ในการ จัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักการศึกษา. (2543). แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.
- อัฉรา ชีวพันธ์. (2533). คู่มือการสอนภาษาไทย กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อนุกุล มโนชัย. (2536). การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในวิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเกม กับการสอนโดยใช้กิจกรรมตาม แผนการสอนของกรมวิชาการ.นครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุษา กลเกม. (2533). การเปรียบเทียบความสามารถในการจำแนกด้วยสายตาของนักเรียนหูหนวกที่ ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึกหัด. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา พิเศษ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิษฐา สวัสดิ์. (2546). การศึกษาความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนอ่านภาษาไทย โดยใช้เกมฝึก ทักษะ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2548). วิศวกร...นักสร้างคน. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์. ฉบับ เดือนกรกฎาคม.

- อุไรวรรณ กิมเฮง.(2551) การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้โดยใช้ชุดนิทานคณิตศาสตร์. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Allport, Dardot W. (1992) "Attitude" in S Murchison., ed. *Handbook of Social Psychology*. Clark University Press, Mass.
- Anderson, L.W. (1988). *Attitude Measurement and Likert Scales. Education Research. Methodology and Measurement: An International Handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Best, Bill Arnold. (1969, April). The Effect of Special Program on Mean Gains in Reading. *Dissertation Abstracts International*. (10): 3316-A,.
- Booth, T; & K. Hawkins. (2005). *Developing Learning and Participation in Countries of the South. The Role of an Index for Inclusion*. Available: [www.tib4 @ Canterbury.ac.uk](http://www.tib4@Canterbury.ac.uk).
- Brown, D. (2007). *Differentiated Instruction: Inclusive Strategies for Standards Based Learning that Benefit the Whole Class*. .Available: <http://www.eric.ed.gov/>.
- Desai,I. (2007). *Inclusive Education: Moving From Theory To Practice.A Paper Prepared for The First National Convention on Inclusive Education*. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Duane, F. Stroman. (1989). *Mental Retardation in Social Contact*. Boston: University Press of American.
- Farley, J.L. (1992, May). The Current Attitude of Principals and Teachers Regarding Mainstreaming in Virginia Middle-Level Schools, *Dissertation Abstract International*. DAI-A 52/12: 4290.
- Ginagrec, M. (2008). *Moving Forward Inclusive Education*. Available: <http://wps.prenhall.com/wps/>.
- Grambs,J.D.; J.C. Carr; & R.M. Fitch. (1970). *Methods in Secondary Education* 3rd ed. U.S.A.: Hoit, Rinehart and Winston, Inc.
- Jonsson,T.(1995).(Online). Inclusive Education. Available: <http://dag.virtualave.net/Nuweb.htm>.
- Karten, T. (2005). *Inclusive Strategies: That Work Research-Based Methods for the Classroom* . California: Corwin Press.
- Katz, D. (1960). *The Functional Approach to the Study of Attitudes*._Public Quarterly.

- Keller, Edith L. (1987). *Organizational Space and Attitudes toward Special Education Classes* *Dissertation Abstract International*. New York: McGraw – Hill.
- Keight, A. (1999, July) . Toward Inclusion of Students with Special Education Needs in the Regular Classroom. *British Journal of Learning Support*. 14 (1): 3-7.
- Mata. Faya E. (1989). *Mainstreaming Handicapped Children*. Attitude and Knowledge of Elementary Educators in the Guam Republic Schools.
- McGragor. S. & Forlin. (2005). *Attitude of Student Towards Peers with Disabilities: Relocating Student From And Education Support Center To An Inclusive Middle Setting*. Western Australia: Edith Cowan University. Faculty of Education.
- Mc Guire W.J., (1968) *Personality and Susceptibility to Social Influence*. *Handbook of Personality Theory and Research*. Chicago): Rand Me. Nallay.
- Michigan Department of Education. (2008). *Procedure for Determining the least Restrictive Environment in Accordance with the Individuals with disabilities Education Act (IDEA)*. Available: www.michigan.gov/ducmenth.
- Miller; et.al. (2008). *Inclusive Indicators*. Available: http://www.edscuola.it/archivio/interlinea/multiage_classrooms.htm.
- Moor, C. (2007). *Educating Students with Disabilities in General Education Classroom: A Summary of the Research*. Available: <http://www.interact.uoregon.edu/errc/AKinclusion.html>.
- Patton, James R. (1984, July). A Study of Faculty Attitudes towards Special Needs Students at Three Community Colleges in the Virginia Community Colleges System. *Dissertation Abstracts International*. 8(2): 35-36.
- Peterson, M. (2007). *Whole Schooling Research Project*. Available: www.coe.wayne.edu/wholeschooling/WS/WSPress/.
- Perter. S.J. (2004). *Inclusive Education: An EFA Strategy for All Children*. Hare: College Press
- Porter, L. (2001). *Disability and Inclusive Education*. USA: A Paper Prerare for The inter-American Development Bank.
- Sakes, Norma S. (1987, May). Correlates of Teachers Attitudes towards Mainstreaming. *Dissertation Abstracts International*. 3(23): 33-44.
- Shaver, Kelley G. (1977). *Principles of Social Psychology*. Cambridge: Winthrop Publishers.

- Slee, M. (2005). *Inclusive Education Statement*. Available: <http://education.gld.gov.au/>.
- Snow, K. (2007). *Inclusive Education: A Primer*. Available: www.DISABILITYISNATURAL.COM.
- Stainback, S.; & W. Stainback. (1996). *Inclusive: A Guide for Educators*. Baltimore: Paul H. Brooks Publishing Co.
- Stoler, R.D. (1992, March) Attitudes and Perceptions of Regular Education Teachers Toward Inclusion of All Handicapped Students in Their Classroom. *Dissertation Abstracts International*. DAI-A 52/12: 4178.
- Stuart, S. (2006, July). Multiage Instruction and Inclusion: A Collaboration Approach. *International Journal of Whole Schooling*. 3(1): 13.
- Todorovski, K. (2007). *Inclusive Teaching Guide (Elementary Level)*. Available: www.coe.wayne.edu/wholeschooling/WS/WSPress/.
- Turnstone, L.L. (1967). *Attitudes Can Be Measured American Annual of Sociology*. New Jersey: Prentice – Hall.
- Triandis, Harry C. (1971). *Attitude and Change*. New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Tufts, Devon C. (1985). A study of Attitudes Toward mainstreaming Severely Languages Handicapped Children. *Dissertation Abstracts International*. Pepperdine: Doctoral Dissertation Pepperdine University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผศ.ดร.จรรยา ชื่นเกษม

ตำแหน่ง อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

วุฒิการศึกษา กจ.ด. (การจัดการศึกษา)

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม
กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แผนการจัดกิจกรรม

2.ดร.วรรณาท รักษ์สกุลไทย

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมวิทยา

วุฒิการศึกษา Ed.D (Elementary and Early Childhood Education) University of
Northern Colorado

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม
กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แผนการจัดกิจกรรม

3.อาจารย์สมบุญ อาศิรพจน์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เอกการศึกษาพิเศษ สาขาการสอนเด็กที่
มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม
กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แผนการจัดกิจกรรม

4.อาจารย์สุธากร วสุโกคิน

ตำแหน่ง อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เอกการศึกษาพิเศษ สาขาการสอนเด็กที่
มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หนังสือนิทานและเกม

5. อาจารย์ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์

ตำแหน่ง อาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เอกการศึกษาพิเศษ สาขาการสอนเด็กที่
มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หนังสือนิทานและเกม

6. อาจารย์โกเมธ ปิ่นแก้ว

ตำแหน่ง ครูการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลสมิติเวชศรีนครินทร์
วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เอกการศึกษาพิเศษ สาขาการสอนเด็กที่
มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หนังสือนิทานและเกม

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็ก
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ตาราง 4 ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม

ข้อ	แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ข้อที่เลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	ฉันยินดีเรียนรวมกับเพื่อนๆ ทุกคน ไม่ว่าเขาจะเรียนเก่งหรือไม่ก็ตาม	+1	+1	+1	1	เลือก
2.	ฉันคิดว่า ถ้าเด็กที่เรียนเก่งกับเด็กที่เรียนไม่เก่งได้เรียนด้วยกัน ก็จะทำให้เด็กทุกคนเรียนดีขึ้นได้	+1	+1	+1	1	เลือก
3.	ฉันอยากจะช่วยเหลือเพื่อนที่อ่านหนังสือให้น้อยกว่าฉันให้เขาได้อ่านมากขึ้น	+1	0	+1	0.66	ไม่เลือก
4.	ฉันขอสนับสนุนให้เพื่อนกล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่เขายังทำไม่ได้ เช่น การพูดหน้าชั้นเรียน	+1	+1	+1	1	เลือก
5.	การรับประทานอาหารร่วมกับเพื่อนๆ เป็นสิ่งที่ดี แม้ว่าเพื่อนบางคนอาจรับประทานอาหารช้า หรือหกเลอะเทอะบ้าง	+1	+1	+1	1	เลือก
6.	ฉันไม่อยากเล่นกับเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง	+1	+1	+1	1	เลือก
7.	ฉันยินดีที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนๆ แม้ว่าเพื่อนบางคนอาจจะทำงานช้าก็ตาม	+1	+1	+1	1	เลือก
8.	ฉันเล่นได้กับเพื่อนทุกคน ทั้งเพื่อนที่เล่นเก่งและเล่นไม่เก่ง	+1	+1	+1	1	ไม่เลือก
9.	หากมีเพื่อนที่เรียนรู้ได้ช้ากว่าฉัน ฉันจะคอยแนะนำเขา	+1	+1	+1	1	เลือก
10.	หากฉันพบว่าเพื่อนอยู่คนเดียว ฉันจะชวนเขาเล่นด้วย	+1	+1	+1	1	เลือก
11.	คนที่ฉันเป็นเพื่อนกับฉันอาจเรียนไม่เก่งก็ได้ เรียนช้ากว่าคนอื่นก็ได้ เพราะเราเป็นเพื่อนกันได้ทุกคน	+1	+1	+1	1	เลือก
12.	ฉันชอบช่วยเหลือเพื่อนๆ หากมีโอกาส เช่น การเตือนให้ทำตามข้อตกลงของห้องเรียน การเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้า	+1	+1	+1	1	เลือก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	ข้อ ที่เลือก
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
13.	ฉันทราบว่า ไม่ควรล้อเลียนเพื่อนที่เรียนช้ากว่าฉัน เพราะจะทำให้เพื่อนไม่สบายใจ	+1	+1	+1	1	เลือก
14.	หากฉันเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ฉันจะไม่อยากเรียนกับเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง	+1	+1	+1	1	เลือก
15.	ฉันคิดว่าเพื่อนๆ ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	1	เลือก
16.	ฉันจะรู้สึกภูมิใจมาก หากได้ช่วยเหลือเพื่อนๆ บ้าง	+1	+1	+1	1	เลือก
17.	ฉันคิดว่า หากเพื่อนที่เรียนไม่เก่งถูกแยกไปเรียนที่อื่น เขาคงเสียใจมาก	+1	+1	+1	1	เลือก

ภาคผนวก ค

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาเจตคติต่อการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของนักเรียนปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมของเด็กนักเรียนปกติกับเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรวม กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

 หมายถึง เห็นด้วย

 หมายถึง เฉย ๆ

 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

แบบวัดเจตติต่อการเรียนรวม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
				
1.	ฉันยินดีเรียนรวมกับเพื่อนๆ ทุกคน ไม่ว่าเขาจะเรียนเก่งหรือไม่ก็ตาม			
2.	ฉันคิดว่า ถ้าเด็กที่เรียนเก่งกับเด็กที่เรียนไม่เก่งได้เรียนด้วยกัน ก็จะทำให้เด็กทุกคนเรียนดีขึ้นได้			
3.	ฉันชอบสนับสนุนให้เพื่อนกล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่เขายังทำไม่ได้ เช่น การพูดหน้าชั้นเรียน			
4.	การรับประทานอาหารร่วมกับเพื่อนๆ เป็นสิ่งที่ดี แม้ว่าเพื่อนบางคนอาจรับประทานช้า หรือหกเลอะเทอะบ้าง			
5.	ฉันไม่อยากเล่นกับเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง			
6.	ฉันยินดีที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนๆ แม้ว่าเพื่อนบางคนอาจจะทำงานช้าก็ตาม			
7.	หากมีเพื่อนที่เรียนรู้ได้ช้ากว่าฉัน ฉันจะคอยแนะนำเขา			
8.	หากฉันพบว่าเพื่อนอยู่คนเดียว ฉันจะชวนเขาเล่นด้วย			

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรวม(ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
				
9.	คนที่ เป็นเพื่อนกับฉันอาจเรียนไม่เก่งก็ได้ เรียนช้ากว่าคนอื่นก็ได้ เพราะเรา เป็นเพื่อนกันได้ทุกคน			
10.	ฉันชอบช่วยเหลือเพื่อนๆ หากมีโอกาส เช่น การเตือนให้ทำตามข้อตกลง ของห้องเรียน การเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้า			
11.	ฉันทราบดีว่า ไม่ควรล้อเลียนเพื่อนที่เรียนช้ากว่าฉัน เพราะจะทำให้เพื่อน ไม่สบายใจ			
12.	หากฉันเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ฉันจะไม่อยากเรียนกับเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง			
13.	ฉันคิดว่าเพื่อนๆ ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
14.	ฉันจะรู้สึกภูมิใจมาก หากได้ช่วยเหลือเพื่อนๆ บ้าง			
15.	ฉันคิดว่า หากเพื่อนที่เรียนไม่เก่งถูกแยกไปเรียนที่อื่น เขาคงเสียใจมาก			

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่างนิทาน

ตัวอย่างเกม

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

กิจกรรม	ชื่อนิทาน	เพื่อนใหม่ของเรา
	ชื่อเกม	สีแดง
ระยะเวลา	40 นาที	
สาระสำคัญ	เพื่อแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของมนุษย์ และเห็นว่าคนเรามีความแตกต่างกัน	
จุดประสงค์	เพื่อให้นักเรียนยินดีที่เรียนในห้องเดียวกัน	

สื่อและอุปกรณ์

1. นิทาน 1 เล่ม
2. ผ้าหรือกระดาษสีแดง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ

1. ครูแนะนำกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติ

ขั้นดำเนินกิจกรรม

2. ครูชี้แจงจุดประสงค์ของการฟังนิทาน
3. ครูเล่านิทานโดยสังเกตพฤติกรรมความสนใจของเด็กขณะฟังนิทาน
4. หลังเล่านิทานจบเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น พูดคุย ชักถามเกี่ยวกับตัวละคร

และเรื่องราวในประเด็นเหล่านี้

- 1) รู้สึกอย่างไรกับนิทานเรื่องนี้
- 2) คิดอย่างไรกับตัวละคร (เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) ในเรื่อง
- 3) ถ้าเราเป็นเขา (เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) จะทำอย่างไร
- 4) ให้เด็กยกตัวอย่าง ถ้ามีเพื่อนเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรจะปฏิบัติตัว

อย่างไร

5. ครูชี้แจงชื่อเกม จุดประสงค์ รายละเอียดกติกา ของการเล่นเกม

6. ครูนำเล่นเกมโดยสังเกตพฤติกรรมเด็กขณะเล่นเกม

7. หลังเล่นเกมจบ อธิบาย พูดคุย ชักถาม เกี่ยวกับเกมที่เล่นในประเด็นต่างๆ เพื่อให้เด็กได้รับรู้ถึงความรู้สึกของคนที่ยกยกว่า การสอนให้รู้จักการชื่นชมในความสามารถของคนอื่น ยอมรับในความแตกต่างของแต่ละคน

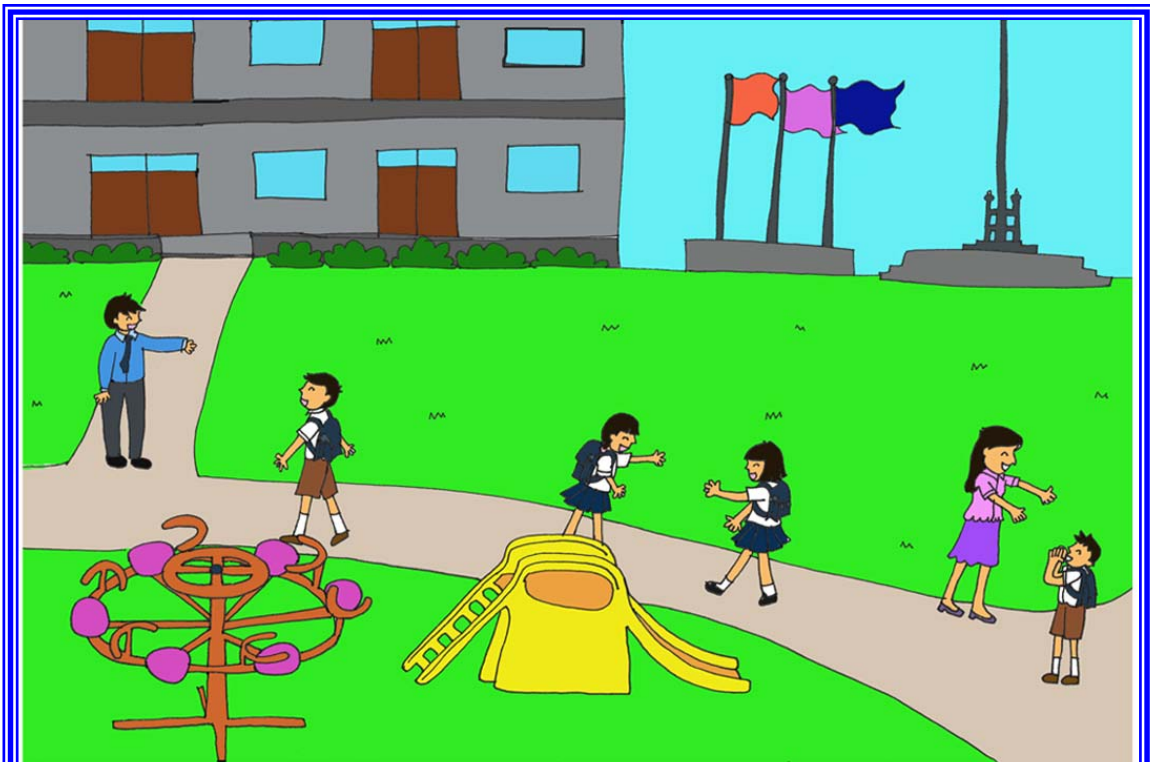
ขั้นสรุป

8. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้และข้อคิดที่ได้จากนิทานและเกม

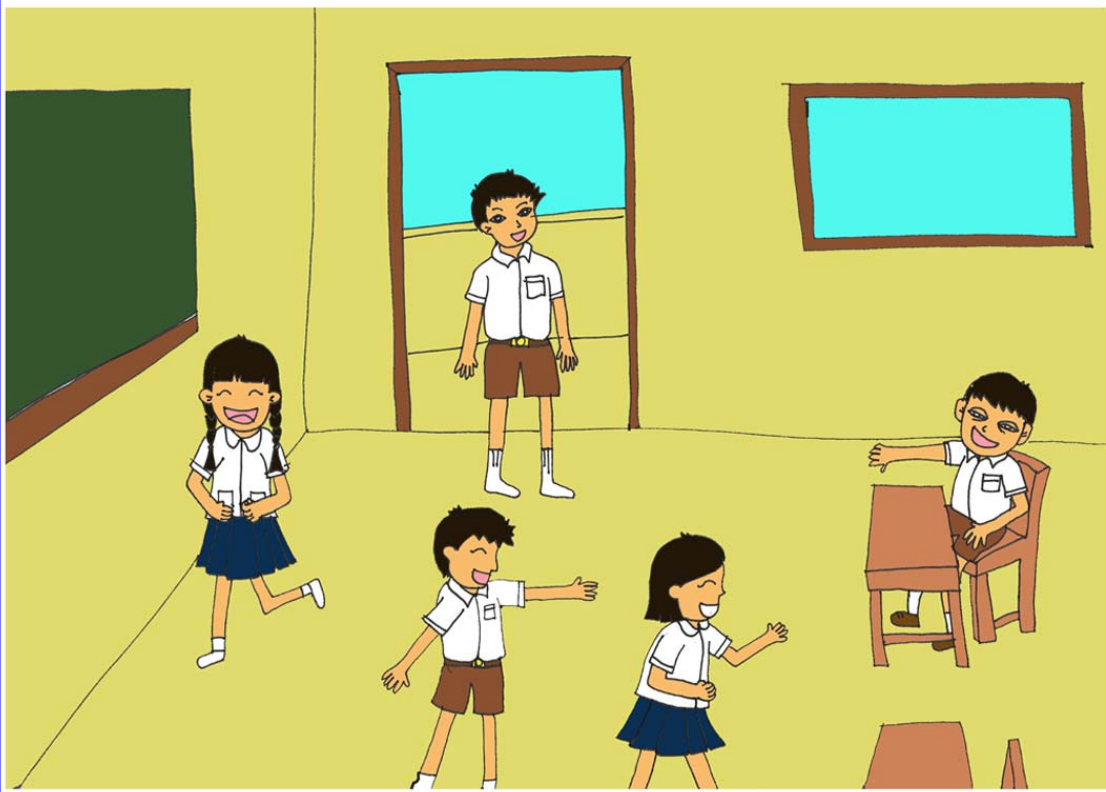
การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและตั้งใจทำกิจกรรม
2. จากการสนทนา ชักถาม แสดงความคิดเห็นของนักเรียน

เพื่อนใหม่ของเรา

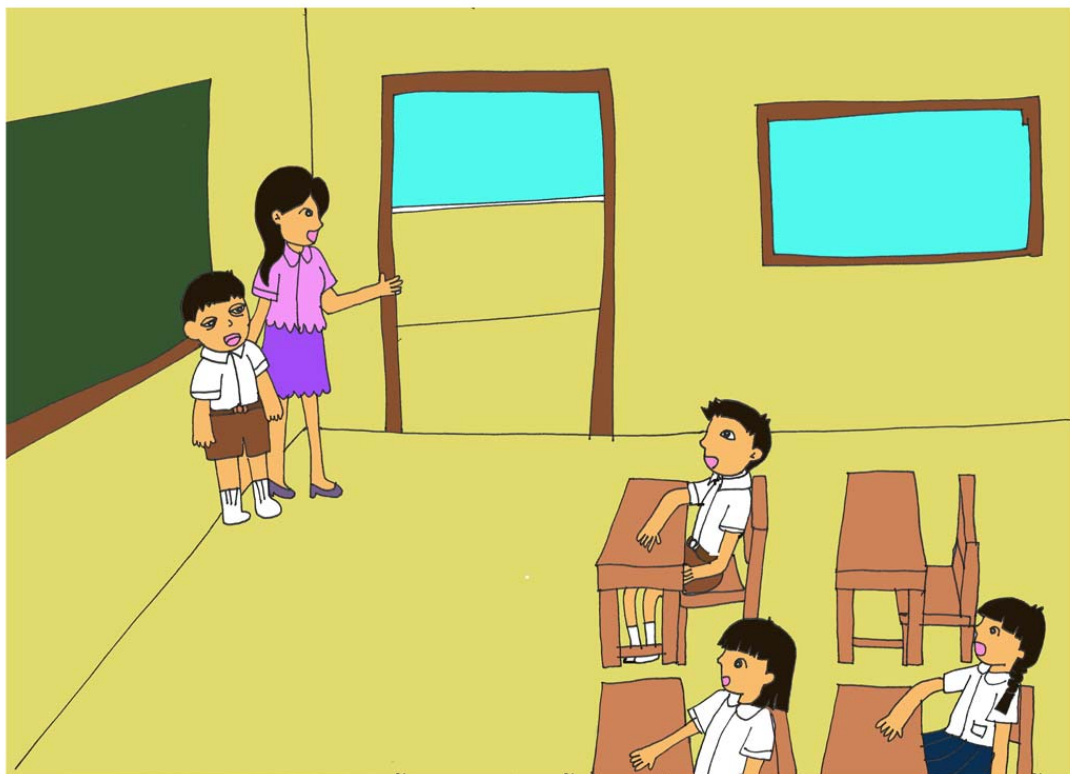
เข้าวันนี้เด็กทุกคนมาโรงเรียนด้วยความตื่นเต้น เพราะวันนี้เป็นวันเปิดภาคเรียน นอกจากเด็กทุกคนจะอยากรู้ว่า ปีนี้ครูคนไหนจะเป็นครูประจำชั้นของตนแล้ว ยังอยากรู้ด้วยว่าเพื่อนใหม่จะเป็นใครบ้าง

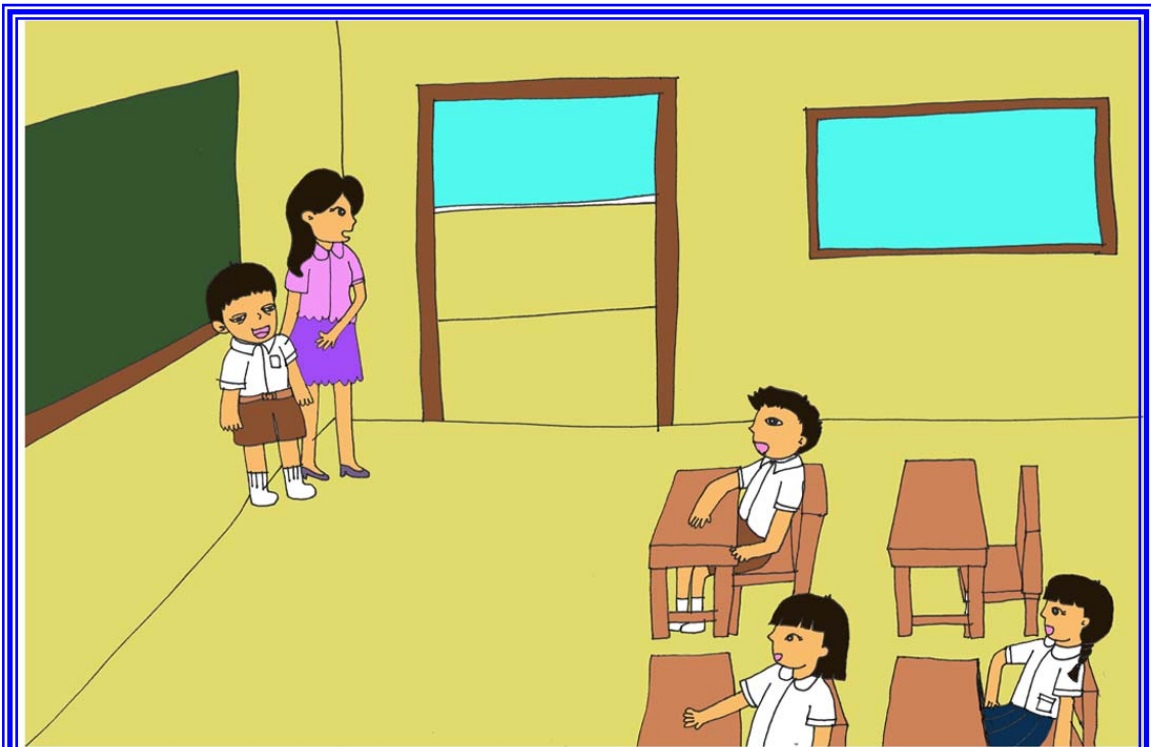
เด็กชายเก่งเข้ามาในห้องเรียนใหม่ของตัวเอง แล้วกวาดตาไปรอบห้องตามนิสัยเด็กฉลาด ช่างสังเกต “เอ๊ะ! เจ้าเพื่อนคนนั้นหน้าตาแปลกดี”

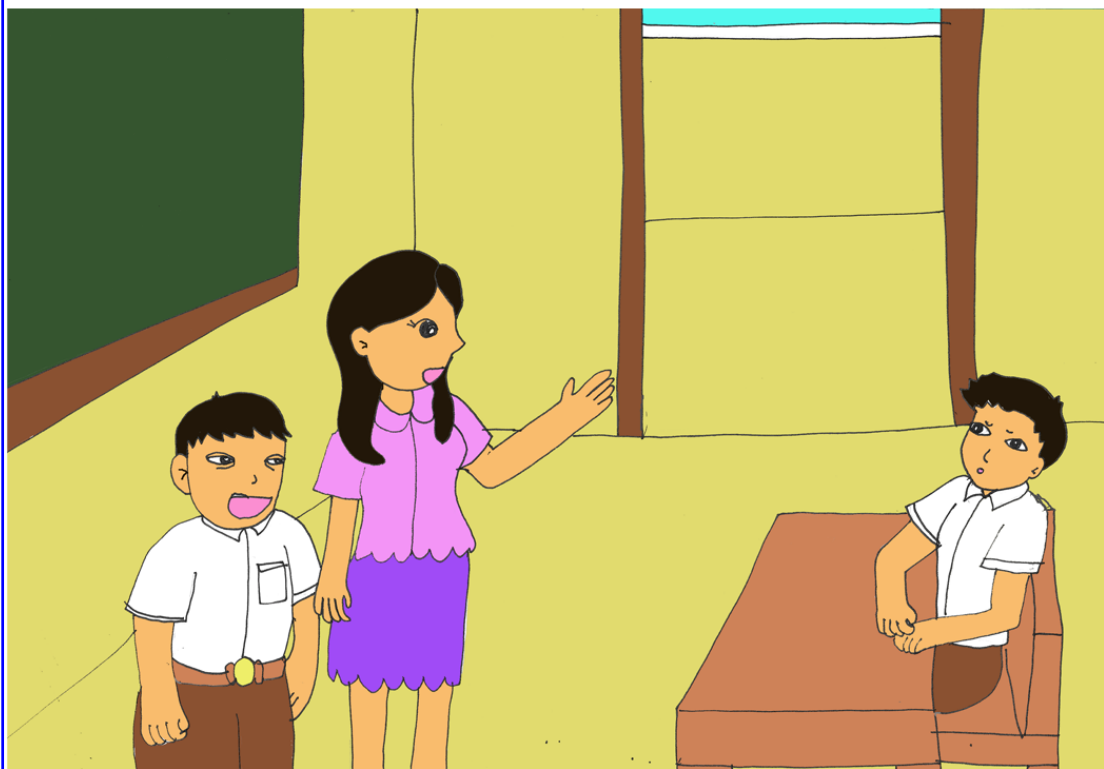
แต่แก่งสงสัยอยู่ได้ไม่นาน ครูแหวนก็ก้าวเข้ามาในห้อง แก่งยิ้มปากกว้าง “ดีใจจัง ครูแหวนเป็นครูประจำชั้นห้องเรา ครูแหวนเป็นครูสอนภาษาไทยที่เก่งที่สุด สวยที่สุด และใจดีที่สุดในโรงเรียนนี้เลยละ”

ครูแหวนทักทายนักเรียนทุกคนในห้อง และบอกให้เพื่อนแต่ละคนแนะนำตัว จนมาถึงคนสุดท้าย เพื่อนหน้าแปลกคนนั้นยื่นแนะนำตัว เขาพูดซ้ำๆ เสียงเบา “อ้อ! เจ้าเพื่อนหน้าแปลกนี่ชื่อจ้อยนี่เอง ทำไมถึงมีหน้าตาอย่างงี้ได้แะ” แก่งคิด

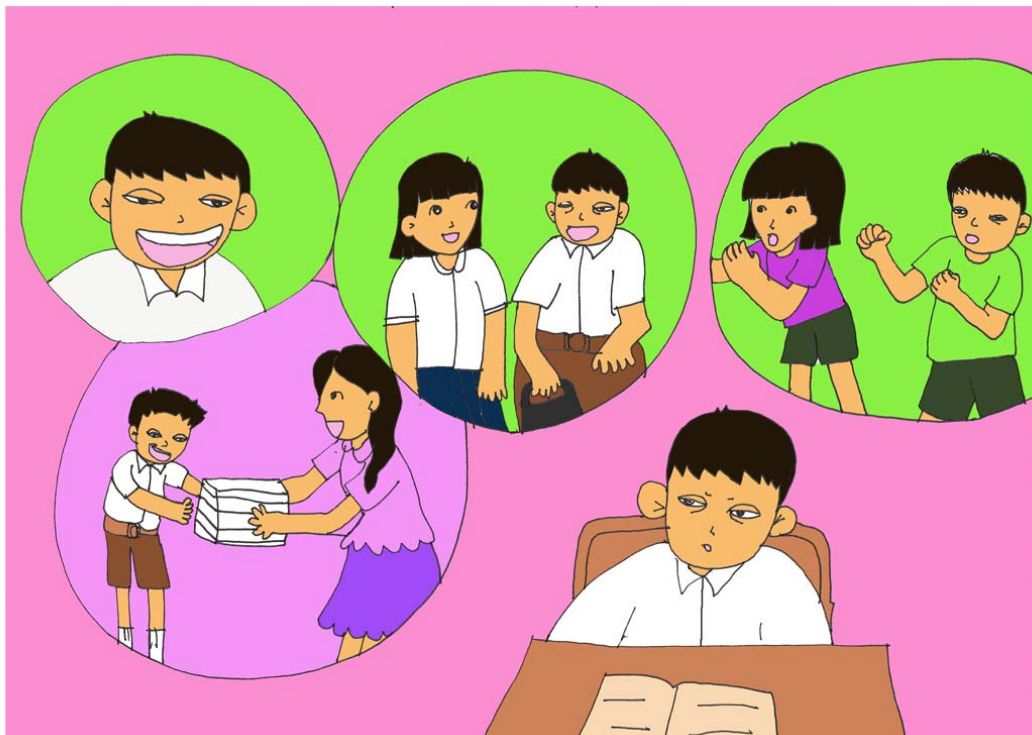
พอดีครูแหวนพูดขึ้นมาว่า “จ้อยเป็นเพื่อนใหม่ที่เพิ่งเข้ามาเรียนที่นี่เป็นปีแรก ครูอยากให้ทุกคนทำตัวเป็นเจ้าบ้านที่ดี.. ด้วยการแนะนำและช่วยเหลือเพื่อนใหม่ด้วยนะ”

“ทำไมครูแหวนต้องให้ช่วยจ้อยเป็นพิเศษด้วย” เก่งคิดในใจ
ครูแหวนพูดเหมือนได้ยินความในใจของเก่ง “คนทุกคนมีหน้าตาแตกต่างกัน มีความถนัดหรือด้านที่เก่งและไม่เก่งแตกต่างกัน แต่ว่างก็เหมือนกัน หนุ่มด้วย เก่งก็ด้วย เก่งก็เหมือนกันใช่ไหม”

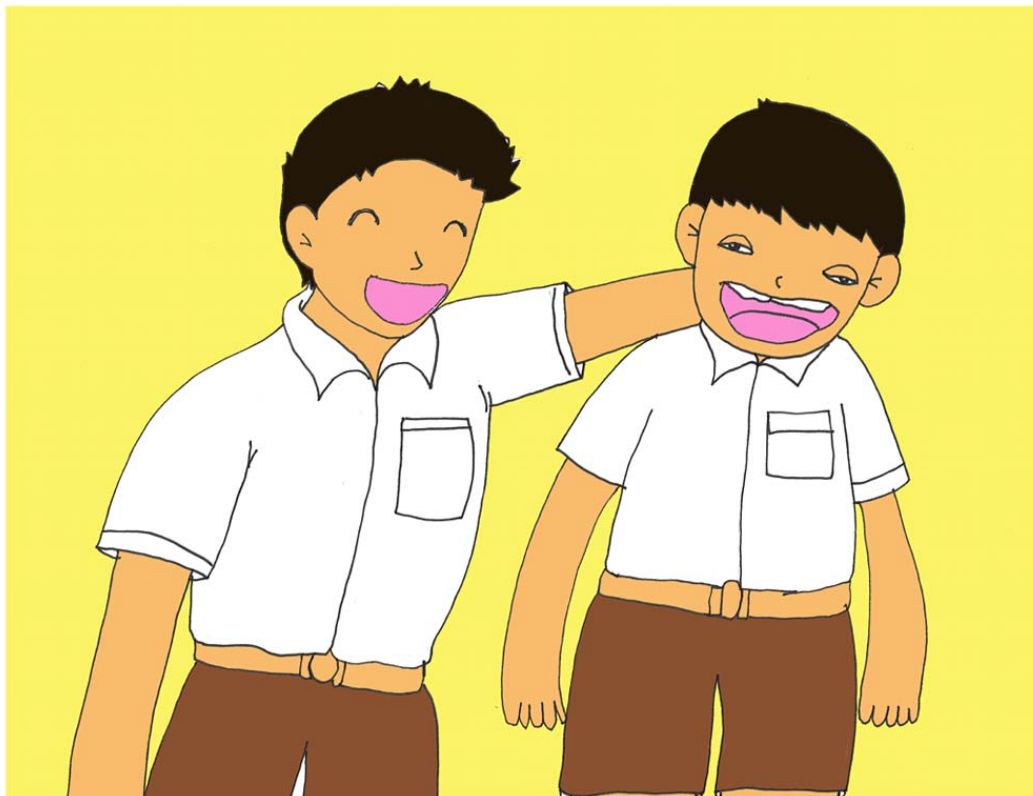
ครูแหวนมองยิ้ม ๆ ไปรอบห้องและพูดต่อว่า “อย่างแด้วทำอาหารเก่ง วึ่งเร็ว
แต่เรียนภาษาไทยซ้ากว่าเพื่อน หรือเก่งเองก็เรียนเก่งแต่ก็ยังทำอาหารไม่เป็นใช้มัยละ

จ้อยก็เหมือนกัน เขาเป็นคนมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือ และมีข้อดีอีกหลายอย่าง
แต่เขาก็มีเรื่องที่เขาไม่ถนัดเหมือนกันเช่น เขาอาจจะพูดไม่เก่ง เล่นไม่ทันเพื่อน
หรือจำเรื่องบางเรื่องได้ซ้ากว่าคนอื่น”

“เพราะฉะนั้น ครูจึงอยากให้ทุกคนทำตัวเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน ทั้งกับจ้อยและเพื่อนคนอื่นๆ ด้วย ..
เมื่อเพื่อนทำอะไรซ้ำกว่าเราหรือไม่เข้าใจอะไร ก็ช่วยแนะนำกัน พูดกันดี ๆ ใจเย็น ๆ อธิบาย
นะคะ”

เก่งคิดในใจว่า การเป็นเพื่อนที่ดีก็ฟังดูไม่ยากนี่นา.. เออละ.. เขาจะตั้งใจเป็น “เพื่อนที่ดี”
ของจ้อยและเพื่อนๆ ทุกคน

เกม

ชื่อเกม สีแดงหมายถึง

วิธีดำเนินการ

1. ครูกำหนดสีแดงขึ้นมา 1 สี ซึ่งอาจจะใช้ผ้าสีแดงหรือกระดาษสีแดงก็ได้ แล้วสอบถามนักเรียนทุกคนในห้องว่าจะให้ความหมายสีแดงว่าหมายถึงอะไร
2. นักเรียนจะให้ความหมายของสีแดง ซึ่งก็เป็นสีแดงเหมือนกันที่ทุกคนเห็น แต่ความหมายจะแตกต่างกันไป เช่น ไฟแดง ความรัก พลัง เลือด ธงชาติไทย ร้อน วันอาทิตย์ ฯลฯ
3. ครูสรุปตามวัตถุประสงค์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางภคนิพัชฌ์ ภู่อิ่ม
วันเดือนปีเกิด	31 ตุลาคม 2512
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	250 ซอยอ่อนนุช17 แยก 18 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้จัดการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท คอนวอย ออโต้ เซลล์ จำกัด 250 ซอยอ่อนนุช17 แยก 18 แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	พยาบาลศาสตร์ สาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ จาก มหาวิทยาลัยคริสเตียน
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ